Leto VII, štev. 78 | Ljubljana, sreda 7. aprila 1926 | Poštnina pavšalirana. | Cena 2 Din

Izhaja ob 4. zjutraj.

Stane mesečno Din 25·—; za inozemstvo Din 40·— neobvezno.

Oglasi po tarifu.

Uredništvo: Ljubljana, Knaflova ulica štev. 5/I. Telefon štev. 72, ponoči tudi štev. 34.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravništvo: Ljubljana, Prešernova ulica št. 54. — Telefon št. 36.

Inseratni oddelek: Ljubljana, Prešernova ulica št. 4. — Telefon št. 492

Podružnici: Maribor, Barvarska ulica št. 1. — Celje, Aleksandrova cesta

Račun pri poštnem ček. zavodu: Ljubljana št. 11.842 - Praha číslo 78.180 Wien, Nr. 105.241.

Ljubljana, 6. marca.

Kriza, ki je bila formalno otvorjena v nedeljo s Pašićevo ostavko, prehaja v odločilno fazo. Včeraj in danes je kralj opravil konsultacijo s predsedniki, odnosno zastopniki parlamentarnih klubov, ki so mu sporočili svoje poglede na situacijo ter naznačili pogoje, pod katerimi bi mogli sodelovati v novi vladi. Glavna parola je bila izločitev Pašića, glede katerega so več ali manj odločno izjavili zlasti člani takozvanega ožjega opozicijskega bloka, da bi ž njim ne mogli biti v vladi. S Sušaka sem jim je pomagal g. Radić, ki je z velikim aplombom proglašal, da je prt med HSS in Pašićem definitivno in za vedno prerezan. Kakor je naravno in pri tej stranki skoraj samo ob sebi umevno, so se klerikalci zopet pokazali največje oportuniste: njim bi bila vsaka vlada dobrodošla, v kateri bi bilo mesta tudi za SLS in klerikalni voditelji so že na široko odpirali vrata svoje ropotarnice, da v njo shranijo za nekaj časa svoje avtonomistične zastave. V Beogradu se je danes z veliko malicijoznostjo pripovedovalo, da sta prispela že dva ministrska kandidata SLS v prestolico: gospod Sušnik in Sernec.

Glavna kombinacija radićevcev in davidovićevske opozicije je bila včeraj in danes ta, da se bo posrečilo sestaviti kabinet, v katerem bi sodelovali radićevci, davidovićevci, spahovci in Jovanovićeva radikalska grupa, a za rezervo naj bi bili klerikalci, katerim je Radić na Sušaku zapel sirensko pesem. Ta koncept je baziral na predpostavki, da bi mogel Jovanović odtrgati od radikalov do 40 poslancev. Dogodki današnjega dne so pokazali, da je ta predpostavka povsem pogrešna. Pašiću je uspelo vzdržati, odnosno obnoviti polno disciplino v radikalskem klubu in verjetno je, kar soglasno zatrjujejo v radikalskih krogih, da je Ljuba Jovanović povsem doigral. S tem odpade naravno kombinacija ž njim in «koncentracijska vlada» kakor si jo je zamislil opozicijski blok, postaja malo verjetna kombinacija.

Značilno je, kako veliko pozornost posvečajo beograjski politični krogi in vsi beograjski listi zadržanju samostojnih demokratov. Neprestano se govori o možnosti obnovitve Narodnega bloka in včerajšnja poldrugourna avdijenca Svetozarja Pribićevića je dala povod za konkretne kombinacije v tej smeri. Vendar so izjave predsednika SDS v tem pogledu tako jasne in precizne, da ne more biti dvoma: Sodelovanje SDS v vladi je odvisno le od vprašanja programatičnih garancij, ki jih je ponovno označil g. Pribićević na svojem velikem zboru v Senti. Niti nočemo reševati Pašića pred Radićem, niti ne bomo hodili po Radićev kostanj. Gotovo je le eno, da za državo in narod zadovoljivo reševanje našega notranje-političnega problema ni mogoče brez sodelovanja SDS.

Interesantno se je situacija obrnila popoldne. Očividno kot posledica spoznanja, da se kombinacija z g. Jovanovićem ne more obnesti, je prišlo do poskusa, ali bi ne bilo mogoče obnoviti staro RR. Znano je, da Radić svojih besed in izjav ne tehta ravno z najfinejšo tehtnico. In tako mu je mogel navzlic Sušaku in Crikvenici danes dopoldne gospod Janjić predočiti, da bi bilo ipak najbolje, ako se — s Pašićem pobota. Popoldne je bil Pašić v dolgi avdijenci, za njim je kralj sprejel Stjepana Radića. Pašić je v klubu potem razglasil, da je vsaka kombinacija brez radikalov, a to znači v danem položaju brez njega, nemogoča. Radić je v razgovoru z novinarji znatno retuširal svoje pogoje in končno izjavil, da se bo jutri še enkrat pogajal s Pašićem . . . Razumljivo je, da so se zvečer v Beogradu razširile senzacijonalne govorice o možnosti kompromisa med Pašićem in Radićem, češ Radić bo popustil in morda že jutri bodo gospodje od RR sedeli zopet skupaj, kakor da se ni nič zgodilo.

Mi te možnosti ne izključujemo, a vendar se nam ne zdi verjetna. Po naših informacijah smatra Pašić pod svojo častjo, da bi pristal na predčasno zasedanje parlamenta, v katerem naj bi se razpravljale interpelacije, ki so direktno naperjene tudi proti njemu, Radić pa brez popolnega moraličnega poloma, ki bi mu mogel postati usodepoln, vendarle ne more že sedaj preklicati vsega, kar je pred par dnevi zahteval. Njegova pozicija v obnovljeni vladi RR bi bila v tem slučaju popolnoma oslabljena. Smatramo torej, da so govorice o obnovi RR režima zelo preuranjene, akoravno se bo dala situacija pravilno oceniti šele po jutrišnjem sestanku med Pašićem in Radićem.

Zelo važna indikacija bo, kadar izvemo, komu je poverjen mandat za sestavo vlade. Do sedaj predsednik skupščine g. Trifković kroni še ni stavil nobenega konkretnega predloga, storil pa bo to, po vseh znakih sodeč, tekom jutrišnjega dne.

Navzlic optimističnim vestem, ki jih širi zlasti g. Radić s svojimi napovedmi še ni opaziti jasnejših kontur za razplet krize. Vse solucije, ki so se do sedaj pokazale na horizontu, so ali po svojem jedru nelogične ali pa tako očitno provizoričnega značaja, da bi ne pomenjale nič trajnejšega, temveč bi bile le začetek novih zapletljajev. Zato moramo še vedno računati z drugo možnostjo: da bo namreč rešitev krize po izčrpanju raznih kombinacij postavljena pred drugo alternativo, ki se vsiljuje sama od sebe, kadar prihaja spoznanje, da je delovna vlada nemogoča. Morda bi bilo končno in popolno politično razčiščenje pospešeno, ako bi se preje tudi v praksi poskusilo z eksperimentom kombinacij, ki jih sedaj gotovi interesirani krogi označujejo kot spasiteljne, a v stvari ne morejo imeti boljšega uspeha, nego žalostna »delovna« vlada RR.

Kriza prehaja v odločilno fazo

Jovanovićeva akcija propadla. — Pašić gospodar v radikalskem klubu. — Danes bo stavil predsednik skupščine Trifković kralju svoj predlog glede sestave nove vlade.

Beograd, 6. aprila p. Današnje avdijence gg. Trifkovića, Pašića in Radića so naravno zbudile največji interes. Trdilo se je, da je kralj ponudil g. Trifkoviću mandat, potem zopet da je g. Trifković vladarju že nasvetoval, naj poveri sestavo kabineta zopet g. Pašiću. Niti eno, niti drugo ni točno. Vladar je g. Trifkovića obvestil le o izjavah zastopnikov parlamentarnih skupin, da mu omogoči staviti predlog, komu naj poveri sestavo vlade. Zdi se, da je poznejša avdijenca g. Pašića v zvezi z vprašanjem, ali in koliko bi bil on pripravljen na kompromis z Radićem. V tem oziru je že zjutraj pričela posredovalna akcija. Posl. Janjić je dopoldne počakal St. Radića na kolodvoru ter se je dolgo ž njim razgovarjal. Kasneje je imel dr. Janjić v hotelu Petrograd sestanek z dr. Nikićem, ki je odšel nato k Radiću, Janjić pa je poročal Pašiću.

Večerna izjava St. Radića je naravno vzbudila ogromno pozornost in mnogi jo tolmačijo kot preokret v razvoju krize. Čeprav se Radić še vedno sklicuje na svoje stare zahteve glede zasedanja parlamenta in interpelacij, dajeta ton in način njegove izjave možnost, da jutri v razgovoru s Pašićem zopet obrne in se pobota. Zdi pa se, da je Pašić v zavesti svoje trdne pozicije v klubu nepopustljiv in bi sprejel Radićev kompromisni predlog le, če bi pomenil stvarno, akoravno ne formalno, popolno kapitulacijo.

V radikalskih vrstah je opažati danes mnogo večjo samozavest. Akcija Ljube Jovanovića se smatra za propadlo. Dopoldne je g. Jovanović imel sestanek z g. Davidovićem ter mu je baje pokazal listo svojih ožjih somišljenikov, ki bi bili pripravljeni iti ž njim v kombinacijo z opozicijskimi grupami proti Pašiću. Na tej listi je bilo baje 27 oseb, a že davidovićevci so ugotovili, da je večina njih zelo dvoumljive zanesljivosti. Pašićevci zatrjujejo, da ima g. Jovanović v resnici 3 do 4 ljudi ter mu napovedujejo končni obračun. Zatrjuje se, da bo Pašić dal sedaj Jovanovića izključiti in da se morda ne bo našel nikdo, ki bi se solidariziral s tem politikom. Radićevci in davidovičevci so bili do danes zelo optimistični in posl. Pećerov je že kazal neko listo novih ministrov Jovanovićeve vlade. Mnogo se je tudi opazilo, da sta prihitela v Beograd posl. Sušnik in Sernec, ki sta baje ministrska kandidata SLS...

Pričakuje se, da si bo kralj jutri dopoldne izbral mandatarja, kateremu poveri poskus sestaviti novo vlado. Splošni optimizem, ki se je pojavil še dopoldne glede skorajšnje rešitve krize, pa se zdi vendarle preuranjen. Neizvestnost je nocoj večja, nego je bila včeraj.

Predsednik skupščine Trifković bo najbrž že dopoldne odšel h kralju, da mu stavi predlog glede mandatarja za sestavo kabineta.

Pašić in Radić se danes še enkrat pogajata

Konzultacije predstavnikov strank zaključene. — Tri velepomembne avdijence. — Senzacijonalne izjave Stj. Radića.

Beograd, 6. aprila p. Ves današnji dan je vladala v vseh političnih krogih velika nervoznost. V predsedstvu vlade, v Narodni skupščini in v poslanskih klubih je bilo polno poslancev ki so živahno razpravljali o razvoju krize. Min. predsednik Pašić je imel več posvetovanj z radikalnimi prvaki.

Ob pol 11. dopoldne je bil pozvan na dvor Karel Kovačević, podpredsednik Hrvatskega seljaškega kluba, da pove svoje mnenje. Na dvor ga je spremil dr. Ivan Pernar, ki je čakal nanj v maršalatu. Posl. Kovačević se je kmalu vrnil ter je izjavil novinarjem: »Dejal sem kralju »dobro«, kralj mi je rekel »dobro«, vse je dobro. Zelo sem zadovoljen z avdijenco.«

Od pol 12. do 1. popoldne je bil na dvoru Marko Trifković, ki se je po avdijenci odpeljal v predsedstvo vlade. Srečal je Pašića na stopnicah ter se potem ž njim odpeljal na njegov dom, kjer sta dolgo konferirala.

Popoldne je bil klican v dvor Nikola Pašić. Ostal je pri kralju od 4.45 do 5.30. Po avdijenci je prišel Pašić v radikalni klub, kjer je njegov prihod izzval veliko pozornost. V klubu je Pašić kratko naglasil, da je bil na dvoru radi konzultacije, da je položaj dober in da ne more biti nikake kombinacije brez radikalov. Nato je imel Pašić sestanek s predsednikom skupščine Trifkovićem in predsednikom radikalskega kluba Živkovićem. Na vprašanje novinarjev, kaj je novega, je izjavil Pašić: »Nekaj novega je pač, ne vem pa kaj.« Takoj potem so se začele širiti vesti, **da je dobil Pašić mandat za sestavo nove vlade.** To vest so nekateri potrdili, drugi zanikali. Pašić in njegova ožja okolica, kot n. pr. predsednik skupščine Trifković, do katerih se je obrnil vaš dopisnik za informacije, so bili zelo rezervirani. Mnogi tolmačijo stvar tako, da je Pašić že dobil mandat, da ga pa še noče objaviti ali pa da mu je obljubljen za jutri. Pašićevi pristaši so bili zelo dobro razpoloženi, ker jim je njihov šef izjavil, da ne more biti govora o kaki kombinaciji brez radikalov. Mnogo radikalskih prvakov in ministrov je trdilo, **da je izključeno, da bi mogel kdo v radikalnem klubu pristati na to, da se Pašić žrtvuje, izvzemši morda dva ali tri poslance.** Šanse Ljube Jovanovića so popolnoma propadle.

Po Pašiću je bil na dvoru v poldrugourni avdijenci St. Radić, ki ga je do dvora spremil dr. Nikić. Pred avdijenco so Radića obvestili, da je predsednik skupščine Trifković konferiral s klerikalnim poslancem Sušnikom, ki se je davi pripeljal v Beograd. Izgleda, da je bila ta vest lansirana z namenom, da se Radić prestraši, češ klerikalci so pripravljeni in že tu, da zamenjajo radićevce. Gotovi radikali vztrajno trdijo, da je edini izhod iz današnjega zamotanega položaja vlada obnovljenega in morda razširjenega Narodnega bloka. Ob 7.30 je prišel z dvora Stepan Radić, ki so ga novinarji seveda takoj obkolili. Radić jim je na vprašanje izjavil: »Vse je dobro. Pri kralju sem bil v daljšem razgovoru. Položaj se razvija normalno. Vse je sedaj odvisno od Pašića. Gre za to, da sprejme Pašić naše zahteve, ki gredo, kakor veste, za tem, da se skliče Narodna skupščina čimprej — morda okrog 15. t. m. — in da pridejo znane interpelacije čim prej na dnevni red. Mandata za sestavo nove vlade ni dobil še nihče, verjetno pa je, da ga dobi kdo jutri. Sporazum ni v nevarnosti. Situacija se hitro približuje razčiščenju«. Na vprašanje novinarjev, kaka bo nova vlada, je odgovoril Radić: »Tega še ne vem. Bo morda radikalska, morda koncentracijska. Odločitve še ni.«

Zvečer ob 8. je poiskala skupina novinarjev Radića v njegovem kabinetu. Radić je dejal: »Gre sedaj za to, da se še enkrat poskuša doseči, da se sestane Narodna skupščina, da se vidi, da smo vsi složni in da ne izgleda, kot da vlada beži pred interpelacijami in pred pobijanjem korupcije. Kralju sem to rekel in kralj mi je odgovoril, da je tako dobro. Ako pristane g. Pašić na moje propozicije, je sporazum takoj gotov in mi bomo lahko nadaljevali delo, kot da se ni ničesar pripetilo. Na ta način imamo lahko v osmih dneh zopet sestanek parlamenta. Mislim, da se je g. Pašić prenaglil, ko me je obsojal.« Na koncu je St. Radić izjavil, **da bo še enkrat jutri zgodaj dopoldne posetil Pašića ter se ž njim razgovarjal. Ako Pašić pristane na te propozicije, potem je stvar končana.**

Parlamentarna fuzija med Nemci in zemljoradniki

Beograd, 6. aprila. p. Danes je prišlo do nepričakovane parlamentarne fuzije med zemljoradniki in Nemci. Joca Jovanović je poslal popoldne predsedniku Trifkoviću pismo, v katerem mu naznanja, da so poslanci zemljoradniške in nemške stranke sklenili stopiti v ožje parlamentarno sodelovanje. V to svrho so ustanovili skupen klub, ki se imenuje «Klub poslancev Zveze zemljoradnikov». Klub se je že konstituiral: predsednik je Joca Jovanović, podpredsednik dr. Štefan Kraft, tajnik pa posl. Moskovljević. Iz krogov nemške stranke sem izvedel, da ima ta fuzija večinoma le tehničen in parlamentaren značaj. Pravi vzrok tiče v tem, da želi dr. Kraft vstopiti v kakršnokoli večjo stranko, da bi na ta način mogel priti s svojimi poslanci tudi do sodelovanja v vladi.

Pangalos zmaguje

Pri prvih nedeljskih volitvah v dvanajstih okrožjih je dobil Pangalos po grškem uradnem poročilu 90 odst. glasov. — Volitve v nadaljnih 23 okrožjih bodo prihodnjo nedeljo.

Atene, 6 .aprila p. Pri nedeljskih volitvah novega predsednika republike se je glasovalo v 12 okrožjih. Pri volitvah je dobil general Pangalos ogromno večino glasov, kakor je bilo pričakovati. Zmagal je s povprečno večino 90% vseh oddanih glasov. Tako je dobil v Atenah z okolico od 53.866 glasov 43.977, v Solunu od 37.000 glasov 35.000, v Pireju od 33.477 glasov 31. 952. Demerzis je dobil v Atenah z okolico le 900 glasov. Podobno razmerje med obema kandidatoma je tudi na deželi. Čeprav je kartel voditeljev strank izdal proglas, naj se volilci vzdrže glasovanja, je bila udeležba pri volitvah nad vsako pričakovanje velika in je celo prekosila poslednje občinske volitve. V Solunu je bilo na primer volilcev še enkrat toliko kot pri poslednjih volitvah v občinske svete. Eden atenskih listov ugotavlja, da prekaša Pangalosov uspeh celo Venizelosovo izvolitev leta 1910. Volitve so povsod potekle v najlepšem redu. Častniki in vojaki so glasovali v vojašnicah.

Manifestacije so bile prepovedane. General Pangalos je predlagal kartelu strank, naj pregledajo izide nedeljskih volitev, pa tudi volitve prihodnjo nedeljo. Zato naj imenujejo svojega zaupnika, ki je lahko tudi general Metaksas. Opozicija je odgovorila, da je Pangalosov predlog zanjo sprejemljiv le tedaj, ako se nedeljske volitve sploh razveljavijo.

Pangalos je izjavil novinarjem, da izid volitev prekaša celo njegovo najbolj optimistično pričakovanje. Volitve kažejo pravo voljo naroda, ki hoče imeti red in mir v deželi. Strank danes v resnici sploh ni več na Grškem. V 23 okrajih se vršijo volitve še le prihodnjo nedeljo.

Italofilska orijentacija nove rumunske vlade

Angleški list napoveduje italijansko-rumunsko zbližanje, ki ga ovira še vedno odprto besarabsko vprašanje.

London, 6. aprila. l. «Daily Telegraph» piše o novi rumunski vladi generala Averesca in pravi, da se svet ne sme čuditi, ako pride vest o rumunsko - italijanskem zbližanju. Nekateri listi že razpravljajo o prijateljskem paktu ali celo pogodbi med obema državama. To zvezo si želi novi ministrski predsednik. General Averescu je obiskoval kot mlad častnik vojaško akademijo v Turinu in njegova žena je Italijanka. Vedno je smatral Italijo kot posestrimo Rumunije in kot naravno zaveznico, dočim se o Franciji to ne more reči.

«Daily Telegraph» pravi dalje, da je velika ovira tej zvezi dejstvo, da Italija še vedno ni ratificirala sklep vrhovnega sveta v Parizu pred več kot šestimi leti glede aneksije Besarabije po Rumuniji. List dvomi, da bi Italija to sedaj storila naknadno, ker bi s tem zaigrala simpatije Rusije. Z druge strani pa bo Rumunija gotovo podpirala Italijo v njeni protiruski politiki, ker je interesirana na svobodni plovbi skozi Dardanele, čeprav so rumunsko - turški odnošaji danes izborni.

«Daily Telegraph» dostavlja, da v slučaju sklenitve pogodbe ali pakta med Rumunijo in Italijo ne bi gledala Francija na stvar prekrižanih rok, ampak bi zahtevala, da se sporedno s to pogodbo sklene enak pakt med Rumunijo in Francijo, kakor se je to zgodilo glede sklenitve pakta prijateljstvo med Jugoslavijo in Italijo. Potem je naravno, da nastane v Rumuniji veliko nasprotstvo med pristaši francosko in italijansko orijentirane politike Rumunije.

Čičerin o ženevskem neuspehu

Moskva, 6. aprila. s. V razgovoru z novinarji je izjavil ljudski komisar za zunanje zadeve Čičerin, da je sovjetska vlada ponovno in jasno obrazložila svoje stališče glede razorožitvene konference. Ker švicarska vlada nikakor noče ugoditi upravičenim zahtevam sovjetske vlade se Rusija ne more udeležiti posvetovanj, ki bi se vršile na švicarskih tleh.

Neposredni vzrok ženevskega poloma, je dejal Čičerin, je v nasprotstvih Chamberlainove politike, ki hoče pridobiti vse države proti sovjetski uniji, ne da bi upošteval med njimi obstoječega antagonizma.

O vprašanju nemško-francoskega zbližanja je Čičerin izjavil: Da pomirim Brianda moram opozoriti na moje ponovne izjave, da gleda sovjetska unija z največjo simpatijo na nemško-francosko zbližanje. O stališču Amerike do locarnskih pogodb in do ženevske konference je dejal, da bo končni efekt nadalnje gospodstvo ameriškega kapitala nad Evropo.

Zinovjev odžagan

Riga, 6. aprila. l. Boljševiki so odvzeli Zinovjevu predsedstvo ljeningrajskih sovjetov. Že pred dvema tednoma je moral odstopiti kot predsednik izvrševalnega odbora tretje internacionale. Na ta način izgublja Zinovjev vso oficijelno avtoriteto.

Mussolinijev povratek v Rim

Rim, 6. aprila. o. Mussolini se je davi ob 8.20 vrnil iz Milana s posebnim vlakom. Z istim vlakom se je pripeljal tudi glavni tajnik fašistovske stranke Turati. Na kolodvoru so Mussolinija sprejeli ministri Federzoni in Belluzzo, državna podtajnika Grandi in Terruzzi ter zastopniki raznih oblastev. Mussolini se je nekaj časa razgovarjal z ministroma, nakar se je odpeljal domov. V Rimu ostane le dva dni, potem pa se ukrca na vojno ladjo «Conte Cavour», s katero odpotuje v Libijo. List «Tevere» pravi, da se bo Mussolini tekom teh dveh dni posvetoval z ministri Federzonijem, Rocco in Volpijem o stanovanjskem vprašanju, ker so na podlagi poročil vseh prefektur hišni lastniki postavili svojim stanovanjskim najemnikom pretirane zahteve.

Fašisti pretepli socijalističnega poslanca

Napoli, 6. aprila. o. Včeraj se je nastanil v tukajšnjem hotelu Universo socijalistični poslanec Modigliani, ki ga je danes dopoldne na sprehodu napadla gruča fašistov na trgu Municipio ter ga pretepla s palicami. Modiglianija je obvezal zdravnik, ki je ugotovil težke poškodbe na njem.

Rovarenje madžarskih nacijonalistov

Budimpešta, 6. aprila. s. Ker je policija izvedela, da pripravljajo člani nacijonalistične organizacije tekom velikonočnih praznikov vpad na ozemlje neke sosedne države, je izvedla preiskavo pri šestih mladeničih, pri katerih pa ni našla nobenega orožja, vendar jih je pridržala v zaporu.

Boj za Peking

Peking, 6. aprila. l. Pri tretjem obstreljevanju mesta je bila ubita ena ženska in ranjenih več Kitajcev. Dober kilometer od tujih poslaništev je padlo več bomb, od katerih je ena zažgala eno palačo v prepovedanem delu mesta. K sreči streljajo vstaši precej slabo, tako da je škoda doslej razmeroma neznatna. Računajo, da bodo zvezne čete popolnoma obkolile mesto. General Feng je dal svojemu poveljniku Kuomingkunu nalog, naj s svojimi mnogoštevilnimi četami brani Peking. Te čete pa so se umaknile proti sredini mesta, vendar so odločene da ga branijo do konca. General Feng, ki se je moral umakniti v Mandžurijo, je za prosil za več letal, ki jih hoče uporabiti proti sovražniku. Z druge strani pa se doznava, da general Kuomingkun noče uporabljati letal za bombardiranje, ker se boji, da bi bombe padale na preveč obljudene kraje in povzročile preveliko škodo. Prihajajo poročila, po katerih hoče baje pekinška posadka preiti h generalu Vupejfuju, ako se sovražnik obveže, da bo prizanesel glavnemu mestu.

Abd el Krim proglaša sveto vojno proti kristjanom

Pariz, 6. aprila. s. Abd el Krim je poslal vsem kaidom (poglavarjem plemen) okrožnico, v kateri veli: Združite se ter tvorite zid proti kristjanom. Umorite vsakega kristjana kjerkoli ga srečate. Napadajte sovražnike ter se pridružite sveti vojni, da branite svoj narod ter rešite svojo domovino!

Težke posledice verskih nemirov

Kalkuta, 6. aprila. k. Pri zadnjih nemirih med Indijci in muslimani je bilo skupno ubitih 350 oseb, 400 pa jih je ranjenih. Oblasti so aretirale nad 300 oseb.

Oropana poštna blagajna

Berlin, 6. aprila. s. Kakor poročajo listi, so v noči na velikonočno nedeljo vdrli vlomilci v prostore glavne pošte v Lodzu na Poljskem, izropali vse blagajne ter pobegnili. Trije stražniki, ki so izjavili, da vloma niso opazili, so bili aretirani.

«Norge» pred poletom na severni tečaj

Rim, 6. aprila. k. «Giornale d' Italia» poroča, da bo zrakoplov Norge odplul na Norveško že v četrtek, ako ostanejo vremenske razmere takšne, kakor so sedaj. Pri poletu na severni tečaj bo posadka obstojala iz 6 Italijanov, enega Rusa, enega Američana, enega Finca in 7 Norvežanov.

Komunistične demonstracije na Irskem

Lublin, 6. aprila. k. Danes dopoldne se je zbralo veliko število brezposelnih pred magistratom, kjer so razbili šipe. Udreti so hoteli tudi v poslopje, toda policija na konjih je izpraznila trg. Šest redarjev in štirje civilisti so bili ranjeni. 35 komunistov je aretiranih.

Razvoj vladne krize

Ostavka vlade RR. — Konzultacije voditeljev parlamentarnih skupin na dvoru. — Klerikalci gredo v vsako vlado. — Razne Kombinacije.

V soboto opoldne so se sestali radikalni ministri, ki so ob tej priliki sklenili, naj Pašić predloži kralju ostavko celotne vlade. Pašiću je bila tudi poverjena sestava obrazložitve ostavke. V nedeljo dopoldne so se v predsedništvu vlade zopet sestali radikalni ministri h konferenci, na kateri so odobrili od Pašića predloženo motivacijo, nakar je Pašić ob pol 13. odšel na dvor h kralju ter mu predložil ostavko vlade RR. Kralj je ostavko sprejel. Avdijenca je bila povsem kratka.

V motivaciji ostavke

se govori predvsem o nesoglasjih med radikalnimi i radićevskimi ministri, kakor tudi o vprašanju sklicanja skupščine. Naglaša se, da bi v tekočem mesecu zaradi mnogih praznikov ne bilo mogoče več kot deset sej skupščine, vsled česar bi bilo bolje, da bi med tem časom poslovali parlamentarni odbori in pripravili za skupščino potrebno gradivo. Glede na zahteve HSS po nujni razpravi predloženih interpelacij se naglaša v motivaciji, da ima po poslovniku vsak minister dva meseca časa za odgovor, zaradi česar bi to vprašanje tudi z odgoditvijo skupščine do 5. maja ničesar ne izgubilo na svoji važnosti in nujnosti.

V nedeljo zvečer je bil klican na dvor predsednik Narodne skupščine M. Trifković, ki je kralju svetoval, da konzultira voditelje parlamentarnih klubov. Pozneje je kralj sprejel še ministra Ninčića.

Včeraj so se na dvoru pričele

konzultacije voditeljev parlamentarnih skupin.

Od pol 10. do 10. dopoldne je bil pri kralju predsednik radikalnega kluba Ljuba Živković, kmalu za njim pa je bil sprejet Ljuba Davidović, ki je izjavil kralju, da je njegova stranka pripravljena stopiti v vlado, v kateri bi ne bilo Pašića.

Ob 3. popoldne je bil pozvan v avdijenco predsednik SDS posl. Sv. Pribićević. Njegova avdijenca je trajala poldrugo uro. Po prihodu iz dvora je izjavil Sv. Pribićević novinarjem, da o avdijenci sami ne more ničesar povedati, ker sploh ni prav da se o avdijencah govori. Glede na izjavo St. Radića, da bi bil pripravljen sodelovati ž njim, je izjavil Sv. Pribićević, da kaj sličnega sam z ozirom na Radića ne more reči. O sodelovanju s Pašićem je izjavil, da njemu ni za osebe, temveč za načelno politiko. SDS je pripravljena sodelovati v vladi, v kateri bi bila njena načela merodajna. Pribićević je odločno zanikal, da bi samostojni demokrati vodili kaka pogajanja z radikali. Narodni blok spada v zgodovino, ki se sicer more ponoviti, toda v drugi obliki. Ali bo nova vlada poslovna ali volilna, ne more reči, ker je kriza šele v početku razvoja. SDS pa bo svojo akcijo med narodom nadaljevala v dosedanji smeri, ker je z uspehi svoje politike zadovoljna.

Po Pribićeviću je kralj sprejel klerikalca dr. Kulovca, ki je bil pri kralju do 6.45. Dr. Kulovec je kralju obrazložil stališče svoje stranke ter izjavil, da je SLS pripravljena vstopiti v vsako vlado. Kar se osebe g. Pašića tiče, je dr. Kulovec menil, da bo to povedal — dr. Korošec. —

Končno je bil na dvoru sprejet dr. Spaho, ki je izjavil, da je opozicija soglasna v svojem naziranju in da bi ji bilo težko vstopiti v kako kombinacijo s Pašićem. Dr. Spaho odklanja sodelovanje s Pašićem, ker bi pomenjalo podaljšanje sedanjega stanja. V ostalem pa so muslimani za vsako drugo kombinacijo. Dr. Spaho je mnenja, da kriza ne bo dolgo časa trajala. Zastopniki zemljoradnikov ter hrvatskih federalistov niso bili klicani.

Šefi bivšega tkzv. ožjega opozicijskega bloka,

t. j. Davidovićeve, klerikalne in muslimanske stranke so včeraj in danes ves dan konferirali ter se ogrevajo za kombinacijo Radić, Davidović, Spaho, Korošec in Ljuba Jovanović, ki naj bi pripeljal seboj »»okrog 40 radikalov«, pristajajo pa tudi na druge kombinacije.

Po zaslišanju voditeljev opozicijskih skupin ni postal položaj jasnejši. Vzrok temu je dejstvo, da je kralj zaslišal samo mnenje opozicije, ni pa v ničemer pokazal svoje namere glede na nadaljni razplet krize.

Pozornost je zbudilo, da je bil snoči ob 7.30 v daljši avdijenci pri kralju zunanji minister dr. Ninčić, ki je bil tekom krize že v drugih na dvoru.

Politični krogi smatrajo, da bo mandat za sestavo vlade poverjen že v sredo zvečer ali pa tekom četrtka. Mogoče je, da bo nova vlada zaprisežena že v četrtek ali pa v soboto, nakar bi takoj lahko pričela s svojim delom. Kakšna bo nova vlada, se do danes ni jasno pokazalo.

Pašića je včeraj popoldne posetilo v njegovem kabinetu več radikalnih ministrov in prvakov. Značilno je, da Pašićeva okolica stalno trdi, da bo Pašiću ponovno poverjen mandat za sestavo vlade.

Svetozar Pribičević o političnem položaju

Velik manifestacijski shod SDS. — Samostojni demokrati ne vstopijo v nobeno vlado, v kateri ne bi bila njihova beseda merodajna.

Beograd, 5. aprila.

Včeraj se je vršilo v Senti v Vojvodini veliko manifestacijsko zborovanje SDS, ki se ga je udeležilo okrog 7000 ljudi. Shod se je vršil na velikem trgu. Ko je došel na zborovališče Sv. Pribičević, ga je množica navdušeno pozdravljala. Pribičević je v svojem govoru izvajal:

Ako je bil kdaj za koga primeren stari narodni pregovor «Kdor z vragom buče sadi, se mu na glavi razbijajo», potem je najbolj primeren sedaj za radikale. Sadili so z vragom politične buče in se družili z njim, sedaj pa se razbijajo nad njihovimi glavami. Radić se je predstavljal kot nekakšen boritelj proti korupciji, nihče pa ni bil obtožen zaradi korupcije. Nas bi se prepir med fantom in dekletom, kakor je Radić imenoval sebe in Pašića, ne tikal, ako bi ne bila na površju važna državna vprašanja, vsled katerih se moramo vmešavati. Z našo pomočjo so radikali dobili tolikšno število poslancev, kakršnega ne bodo nikdar več mogli doseči. Z radikali nismo sodelovali, da bi jim ustvarjali radikalno cesarstvo, temveč zato, da bi zrušili radičevščino. S pomočjo naših čvrstih pesti se je zvijala v težkih mukah, dokler svoje duše ni izročila vragu, vendar pa so se nam radikali po nekoliko mesecih izneverili hujše nego Vuk Brankovič narodu na Kosovem. V osmih mesecih, kolikor časa je trajal njihov sporazum, niso ničesar storili in edino kar so storili, je bilo preganjanje nacijonalnih elementov.

Čas je, da narod obračuna s starimi in trhlimi strankami, ker so nesposobne preporoditi državo. Zato se morajo ustvariti nove stranke, ki bodo odgovarjale potrebi našega časa. V grupaciji strank, ki jih bo ustvarila nova doba, bodo stranke pravice in poštenosti, za čemer mi vsi stremimo. Med radikali so tudi taki, ki se ne strinjajo s politiko svojih voditeljev, vendar pa se nikdar niso javno uprli proti tej politiki in se bunijo samo tajno med štirimi očmi. Ko je Pašić dočakal, da je pred vsem narodom vstal človek, ki ga je potegnil iz luknje, da mu vrže v obraz najsramotnejše, kar so mogli radikali doživeti, da jih hoče krstiti kot ustvaritelje najhujše korupcije, šele tedaj so radikali pričeli psovati istega Radića, ki so ga branili in slavili pred nami.

Radikali so trpeli, da se je dobrovoljcem vzemala zemlja ter vračala bankam v svrho prodaje za drag denar. Ko se je to delalo, niso protestirali, niso se upirali in niti niso zahtevali krize vlade, pa so se vznemirili šele sedaj, ko jih je Radić udaril po glavi, kar je manjše zlo, kakor pa preganjanje rodoljubov in odvzemanje zemlje dobrovoljcem.

Vprašanje sklicanja skupščine pred pravoslavnimi prazniki ali po njih ni tako nujno, kakor vprašanje dobrovoljcev in rodoljubov, ker sklicanje skupščine ni vprašanje obstoja države, medtem ko more tako vprašanje postati preganjanje dobrovoljcev in rodoljubov. Kriza je nastala zaradi osebnega nesporazuma, ker se je vodila lažniva in nemoralna politika. Vlada sporazuma je bila kolos, ki je stal na lončenih nogah in sedaj so se te noge zlomile. Ako bi bili radikali pravi ljudje, bi morali sedaj reči, da naj vodijo sedaj posle oni, ki jim je čas dal pravico, a to smo mi.

Imeli bomo krizo, ki se bo mogoče rešila z novimi volitvami. Zaradi tega ni treba, da bi bili presenečeni, treba pa je, **da se pripravite za nove volitve.** Mi se počutimo dobro. V opoziciji se nam godi dobro. (Vzkliki: Bojimo se, da bi zopet šli z radikali.) Da nam gre v opoziciji dobro, sem rekel tudi v Beogradu, ko sem dejal, da se ne zanimam mnogo za krizo in da grem v Sento na zborovanje naše stranke. Kdor je povzročil zapletljaje, naj jih tudi razplete. Videli bomo, ali bodo mogli sestaviti novo vlado iz blata, s katerim drug drugega obmetavajo.

Eno pa moram jasno reči, da **nočemo iti v nobeno kombinacijo, v kateri naša beseda ne bi bila merodajna in v kateri ne bi mogli izvesti naše politike.** Dosti je bilo petja o sporazumu, sedaj je treba zakonodajnega dela, da se ustvarijo pogoji za narodov napredek.

Kar se danes govori o korupciji, ni samo vprašanje rednega sodišča, temveč je predvsem **vprašanje narodnega sodišča.** Ko so dr. Lukinića obtoževali, sem zahteval, naj se ta obtožba javno prouči v skupščini, medtem ko so radikali sčitili vse svoje ministre, ki so bili obtoženi radi korupcije. Jaz ne bi niti svojega lastnega brata sčitil, če bi bil obtožen radi korupcije. Preiskovalni odbor, ki je proučeval zadevo dr. Lukinića, je zavlačeval preiskovanje na dolgo in široko. Naj se javi en sam radikal ali pa en sam radičevec, h kateremu je prihajal Pribičević z zahtevo, naj se ta zadeva dokonča ali pa potlači. Jaz sem zato, da se vse te afere razpravljajo pred narodom, pred parlamentom. Le tako bomo polagoma ubili korupcijskega zmaja.

Radić se je spomnil tega vprašanja tedaj, ko se je sprl s Pašićem. Prele pa je pisal v svojih listih, da to ni nič in da spada pred redno sodišče. Takrat je še navdušeno vzklikal: «Živio Pašić 100 let». Sedaj pa naenkrat taka brzina in taka odločnost! Naj se današnja kriza reši, kakor hoče, zdravi ste edino dve kombinaciji: ali pregrupacija strank, ki postaja neizbežna, ali pa volitve. Za nas je glavno, da smo pripravljeni, da zberemo vse svoje moči, da izvedemo organizacijo, ki nam bo zajamčila zmago v dneh, ko bo ves narod uvideval nezmožnost današnje strankarsko-komercijalne politike RR.

Govor Sv. Pribičevića je bil sprejet z velikim odobravanjem, nakar sta govorila poslanca dr. Dušan Popovič in dr Svetislav Popovič. Popoldne se je Sv. Pribičević vrnil v Beograd.

Stjepan Radić na vročih tleh Primorja

Na velikonočne praznike je imel Radić na Sušaku in v drugih krajih Primorja ponesrečene shode, kjer so ga tudi ometavali z gnilimi jajci. — Kaj je govoril Radić o novi vladi?

Na nedeljskem shodu na Sušaku je Stjepan Radić podal nekaj zanimivih izjav o sedanjem političnem položaju.

O prihajajoči vladi je dejal, da bo to prva vlada Srbov, Hrvatov in Slovencev. Tudi Slovenci pridejo v vlado. Ne sicer Korošec sam, temveč eden ali dva njegovih ljudi. Ne gre za število, temveč za to, da pridejo tudi Slovenci v vlado v smislu enakopravnosti in poštenja.

V bodoči vladi morajo vsa gospodarska ministrstva zasesti ministri - strokovnjaki, ker ni važno, kdo da je ministrski predsednik, temveč važno je, kakšne pomočnike da ima. Lahko rečem, da so oni že izbrani in oni so takšni, da bo korupcija crknila.

Eden od glavnih činiteljev korupcije je sin sedanjega predsednika vlade, zato Pašića ne bomo in ne moremo podpirati v nobenem slučaju. Jaz sem se v ministrskem svetu prepričal, da korupcija v resnici obstoji in govoril bom o tej stvari v skupščini. Z gotovostjo lahko rečem: «G. Pašić ne samo da nima naše podpore, on tudi ne more sestaviti vlade, ker z njim ne gre niti HSS, niti Davidović, niti dr. Spaho, niti dr. Korošec, pa tudi Svetozar Pribičević ne.

Radikalni klub je že razcepljen. Bog daj, da zmagajo najboljši med njimi. Če pa bodo ostali radikali skupaj in se skrili za korupcijo, bo vrag vzel radikalno stranko, ne pa naše države.

Mi ustvarjamo novo vlado s skoro celokupno opozicijo in z onim delom radikalov, ki se ne klanjajo korupciji.

V pondeljek je govoril Radić v Crikvenici. Povedal je, da se mu mudi v Beograd, kjer se pripravljajo važne stvari. Govori zopet o korupciji in pravi, da jo je trpel vsled tega, da ni nastalo večje zlo. Svoj čas smo napravili z radikali majhen pismen sporazum. Danes pa smo se zvezali z nekaterimi iz radikalne stranke in še z nekatemi drugimi. Grem in če Bog da, bomo imeli jutri novo vlado.

Radićevih shodov se je udeležilo malo ljudi in še med temi je bilo mnogo nacijonalistov, samostojnih demokratov in davidovićevcev, ki so proti Radiću burno demonstrirali in ga izžvižgali. Posebno zborovalci, ki so prišli s Trsata na Sušak, so demonstrirali z vzkliki: «Živio Pribićević! Živio Davidović! Živio kralj! Živela Jugoslavija!» V ironizacijo Radićevega avstrijakantstva so zapeli tudi «Bog ohrani» in slišal se je vzklik: «Hoch österreich!» Hrup in razburjenje je bilo tolikšno, da je morala poseči vmes policija.

Po končnem shodu na Sušaku je Radića čakala na trgu množica, ki ga je izžvižgavala in ga obmetavala z gnilimi jajci. Ko je Radić z avtomobilom hitro odkuril, so demonstranti spontano priredili veliko protiradićevsko zborovanje, na katerem je nastopilo več govornikov. Policija je nekaj manifestantov aretirala, toda jih takoj zopet izpustila. Tudi v Križišču, kamor se je Radić odpeljal po shodu, ga je prebivalstvo napadlo z gnilimi jajci.

Da bi se maščevali, so skušali radićevci vdreti zvečer v «Hrvatsko čitalnico» na Trsatu, toda bili so tepeni. Na banketu se je Radić bridko pritožil, da so ga zvabili na tako ponesrečen shod.

Ko je Radić po shodu v Crikvenici dospel na kolodvor v Plasah, je vlak že čakal. Kljub temu pa je Radić še imel daljši govor na kmete, tako, da je odpeljal vlak z znatno zamudo. Tudi v Delnicah in drugod je Radić imel daljše govore, tako, da je prispel vlak radi njega na cilj s poldrugourno zamudo. Tako Radić na eni strani grmi proti korupciji, na drugi strani pa sam izrablja svoj ministrski položaj v svoje strankarsko - agitatorske interese.

Historične reminiscence in pretnje

Včerajšnja »Politika« je objavila zelo zanimiv uvodnik pod naslovom »9. avgusta 1892. — 4. aprila 1926«. Članek je spisal eden izmed najuglednejših radikalnih prvakov in pravi, da sta 9. avgusta 1892. namestnika Jovan Ristić in Belimarković spravila na vlado čist liberalni režim Avakumovića, Ribarca in Veličkovića. To so bili dnevi splošne gonje proti radikalom, ki jih je ginilo 8000 v zaporih. Ko pa se je opazilo, da sta država in narod v nevarnosti, je moral kralj Milan iskati pomoči pri radikalih ter je zaprl oba namestnika. Ta mali pogled na zgodovino je morebiti potreben, da se more razumeti današnji položaj, četudi je nekoliko drugačen. Danes je pri nas tak položaj, da ni soseda, ki bi nas ne zavidal. Največja zasluga za to pripada Pašiću. Te konsolidirane razmere pa ne gredo v račun nekaterim, ki hočejo ribariti v kalnem. Z ruskih step je zavel jačji veter in morejo nastati strahovite nevihte. Zato se je treba pravočasno zavarovati, zakaj nevihti je napoti vsak objekt. Šepeta se, da bo opozicija s prihodom na vlado pričela izvajati isto metodo zapiranja radikalnih prvakov, kakor se je to godilo l. 1892. Med onimi, ki naj bi trpeli, naj bi bil tudi sin predsednika vlade Rade Pašić. Proti Radi Pašiću ne obstoji nobena obtožba, četudi se o tem mnogo govori. O Ljubi Jovanoviću se sploh ne izplača govoriti. On naj pomni da se ima za svoj mandat zahvaliti g. Pašiću, ki ga je pri zadnjih volitvah kandidiral proti volji dalmatinskih radikalov. Ne bo se mu več pripetilo, da bo narodni poslanec, Dr. Niko Novaković je dobro krstil Ljubo Jovanovića, ko ga je imenoval za falzifikatorja narodne volje. Bližnji dnevi nas bodo morebiti prisilili, da izdamo v obrambi države in prestola težka gesla, pravi člankar.

Današnja »Samouprava« objavlja povodom sedanje politične krize dolg članek, v katerem pravi, da nobena druga kombinacija razen dosedanje ne more dati dovoljnega jamstva za normalni razvoj političnega življenja v državi. Poizkus sporazuma med heterogenimi elementi je dal samo negativne rezultate. Proti takemu sporazumu se bo radikalna stranka danes borila mnogo odločneje, nego pred dvema letoma. Način, kako je Radić odgovoril na iskrene namere in težnje radikalne stranke, bo odprl oči ne samo vsem radikalom, temveč tudi vsem rodoljubom.

Politične beležke

Zaslužena kazen za obrekovanje dr. Žerjava

Beograjska «Smotra» je svoječasno obdolžila posl. dr. Žerjava, da je nepravilno postopal z državnimi gozdovi Sermenlija v gjevgjelskem okraju. Zato je dr. Žerjav tožil zaradi obrekovanja odgovornega urednika «Smotre» Milovanovića, ki je bil pretekli pondeljek pred beograjskim sodiščem prve stopnje obsojen na 4 mesece zapora po starem tiskovnem zakonu, ker je tozadevni članek izšel v «Smotri» še pred sprejetjem novega tiskovnega zakona. Zanimivo je, da obtoženi odgovorni urednih sploh ni skušal doprinesti dokaza resnice. Še bolj zanimivo pa bo, če bo «Slovenec», ki je poleg drugih klerikalnih listov, ponatiskoval obrekovanja «Smotre», obžaloval svoje napade na dr. Žerjava. Škof je namreč pisal v znanem svojem članku, objavljenem v «Domoljubu»: «SLS je povdarjala na katoliških shodih, da se mora poročati edino to, kar je res; ako se pa zmoti in nevedoma poroča neresnico, jo mora popraviti.» Radovedni smo, če se bo «Slovenec» upal postaviti škofa in vso SLS na laž. Prejkone se bo upal, zakaj klerikalna morala je dvojna.

Obtoževanje vlade RR.

Za poslovanje dosedanje sporazumaške vlade RR., ki so jo radikali in radićevci toliko slavili kot nujno potrebno, je značilno, da sta se mnenju opozicije o njeni brezplodnosti in nedoslednosti pridružili sedaj tudi obe dosedanji vladni stranki. Tako n. pr. razpravlja pondeljkovo radikalno «Vreme» v posebnem članku o krizi našega kmetijstva, o katerem pravi da še nikdar ni bilo v tako težkem položaju, kakor je letošnjo pomlad. Mislimo, da bolj značilne obsodbe «seljaškega» režima RR ni moglo izreči radikalno glasilo, ki je svoječasno najbolj forsiralo in zagovarjalo sporazum med radikali in radićevci. «Vreme» pravi, da je krivda na ljudeh, ki so bili poklicani storiti vse, da bi do takega položaja ne prišlo. Zakrivila je to stanje vlada, ki je lani objavila in takoj oživotvorila novo carinsko tarifo. Eden največjih grehov te tarife je dejstvo, da je obremenila z novimi velikimi uvoznimi carinami ravno predmete, ki služijo poljedelstvu za ojačenje in pocenjenje produkcije, kakor so kmetijsko orodje, semenje, vinogradniške potrebščine in umetna gnojila. Proti tem novim bremenom se je dvignil splošen protest in skupščinski odbor za carinsko tarifo je sklenil, da se v gotovi meri olajšajo. Minuli pa so meseci, toda vprašanje zmanjšanja carin na kmetijske potrebščine je še vedno na oni točki, kakor je bilo. Ker se je z vsakim dnem pričakovalo obljubljeno znižanje carin, trgovci in poljedelci niso kupovali ter so odlašali naročila. Sedaj je prišlo pomladansko delo na polju, pripravljeno pa ni ničesar. «Vreme» pravi, da je to neoprostljiv greh. Tudi mi smo tega mnenja. Odgovor za ta greh bodo morali dajati vladinovci, ki niso poskrbeli, da bi se znižanje carin na poljedelske potrebščine v resnici tudi izvedlo. Še Pucelj bo moral zaradi tega dajati odgovor.

Odmev afere Rade Pašića

V soboto je bil pred beograjskim sodiščem prve stopnje obsojen urednik »Balkana« Svetolik Savić na podlagi tožbe inšp. Dragiše Stojadinovića zaradi obrekovanja na 6 mesecev zapora in 32 tisoč dinarjev globe. Kakor znano, je »Balkan« napadal Dragišo Stojadinovića zaradi njegovega spora z Radom Pašićem.

Česa nam je treba?

Z ozirom na sedanjo krizo vlade piše «Reč», da sporazum med radikali in radićevci ni bil osnovan in se ni izvrševal na kaki idejni ali programski podlagi. Ustvarjen iz čisto strankarskih ozirov zaradi prevzetja oblasti je predstavljal čin, ki je bil takoj označen kot neiskren, s stališča politične morale nedopustljiv, s stališča državnih interesov pa škodljiv in nesmiseln. Zakaj se sedaj radikali razburjajo, ako zahteva Radić, naj parlament «dela», ko pa so proglašali politiko sporazuma ž njim za najboljšo in najpametnejšo, kar so trobili vseh osem mesecev? Radić je sklenil sporazum, da bi ob ugodni priliki mogel vreči s sedla Pašića. Radikali so začeli spoznavati Radićeve cilje in zato je politika «sporazuma» začela izgubljati zanje vsako privlačnost. Boj se vodi za to, kdo bo koga preslepil. Kar je glavno, to je za radikale in radićevce sporedno. Glavno pa je, da se vzpostavi moralni red, ki je bil pod devetmesečnim režimom popolnoma upropaščen. Nihče nima danes zaupanja v zastopnike države, nihče ne veruje v pravico, v zakone, v sodišča. Vsakdo je izkusil, da se je tekom osmih mesecev vlade «sporazuma» sistematsko favorizirala vsaka nemoralnost ter preganjala vsaka poštenost in zaslužnost. To je tudi vzrok vsem ostalim neprilikam, finančnim, gospodarskim, kulturnim in psihološkim. Cilj v sedanji krizi mora biti ustvaritev vlade moralnega reda.

Radikali med seboj

V nedeljo se je v hotelu »Pariz« v Beogradu vršilo zborovanje radikalov iz vračarskega okraja, ki so ga sklicali pristaši g. Lj. Jovanovića odnosno poslanca Aleksa Žujovića. Prisotnih je bilo okoli 500 oseb. Ko je otvoril zborovanje posl. Miša Danilović in podal besedo posl. Al. Žujovću, je takoj nastal med zborovalci silen hrup v znak protesta. Nad pol ure so protestirali proti Žujoviću zastopniki okraja, ki ga že več kot dvajset let voli za poslanca. Šele ko je inž. Steva Savković pozval svoje pristaše, naj zapuste zborovališče in odidejo ž njim v drug lokal, je mogel posl. Žujović govoriti svojim ljudem. Beograjsko »Vreme« priobčuje gorenji dogodek brez komentarja.

Volitev predsednika republike na Grškem

Dogodki na Grškem kažejo, da je general Pangalos ne samo brezobziren in energičen diktator, marveč tudi dober taktik, le da je njegova prebrisanost nekoliko — preočitna igra.

Pangalos je razpisal volitev predsednika republike. Pri tem je treba naglasiti, da je imela Grčija samo provizornega predsednika, to je bil admiral Konduriotis. Volitev se je razpisala v zelo kratkem terminu, kar je imelo vse svoj namen.

Naposled je Pangalos tri dni pred volilnim dnevom nenadoma odredil, da se volitve vršijo v dveh delih; ob prvotno določenem terminu, to je dne 4. aprila, naj se vršijo volitve le v 11 volilnih okrajih, in sicer predvsem v mestih, n. pr. v Atenah, v Pireju, v Korintu, v Solunu, dalje v Drami, na Kreti itd. V ostalih 23 okrajih pa se volitve odložijo za en teden, na dan 11. aprila. Spekulacija je očitna: mesta z obilico od diktatorja zavisnih elementov naj bi vplivala na javno mnenje po ostalih okrajih. Zato je opozicija protestirala proti tako očitni igri ter je zahtevala, da se celokupne volitve v vseh okrajih odlože na dan 11. aprila, v nasprotnem slučaju so opozicijonalne stranke zapretile z abstinenco. Seveda se Pangalos na te njihove zahteve ni oziral, nakar so opozicijonalne stranke dne 3. aprila izdale parolo, da se volitev ne udeležijo.

Ta sklep je Pangalosa zelo raziril in na svojih zadnjih volilnih shodih v soboto zvečer je v Atenah in v Pireju srdito napadal opozicijo, očitajoč ji, da je proglasila abstinenco samo, da zakrije svoj poraz, ki bi ji bil sicer v volitvah neizogiben in pa zato, da kompromitira Pangalosovo Grčijo pred inozemstvom. Sicer pa imenuje politične vodje nasprotnikov — strankarske šefe brez strank.

Sicer pa so stranke že poprej hotele proglasiti geslo abstinence za volitve navajajoč za vzrok silen teror proti političnim osebnostim in proti časopisju, kakor ga izvaja Pangalos. Vendar je opozicija kljub temu poskušala riskirati bitko na voliščih. Da bi pa za gotovo dosegle uspeh proti Pangalosu, so vse štiri venizelistične stranke ponudile volilno koalicijo antivenizelističnim strankam, kar so te takoj sprejele in zedinile, so se na kandidaturo zmernega politika Demerdžisa, ki uživa pri vseh strankah velik ugled in ki bi potemtakem bil gotovo izvoljen. Demerdžis je celo eden izmed onih maloštevilnih politikov na Grškem, ki ni absolutno nasproten Pangalosu, njegov pristaš Rufos je prevzel celo vnanje ministrstvo v Pangalosovem kabinetu. Ali kljub temu je zavzel diktator nasprotujoče stališče, sprožil kandidaturo Zaimisa, da bi dosegel večjo needinost, naposled pa pokazal pravo barvo in priglasil sebe za kandidata, kar je vsak poznavalec razmer pričakoval že prav od početka.

Pangalosovo glavno geslo je, da je treba dosedanje politike odstraniti s pozorišča javnega življenja za vsako ceno in politiko takorekoč depolitizirati. Pri nedeljskih volitvah se mu je to nekako posrečilo; nobena od pomembnejših grških strank se volitev ni udeležila. Toda grške volitve so izgubile s tem svoj moralni učinek, bodisi za domači kot za vnanji forum in glavni cilj, ki ga je Pangalos hotel doseči z njimi, to je, dati svoji vladi legitimnost, se vsekakor ni dosegel. Iz dosedanjih rezultatov se da soditi, da bo Pangalos prihodnjo nedeljo izvoljen za predsednika grške republike, toda politične strasti se s takimi volitvami ne bodo pomirile in ugled Grčije v inozemstvu se ne bo obnovil. Pangalos bo pač dobil novo, ne pa legalno osnovo za svojo diktaturo.

Naši kraji in ljudje

Superijor Ivan Ambrož †

V soboto zjutraj je v Predtrgu pri Radovljici po daljšem bolehanju umrl mornariški superijor g. Ivan Ambrož. Z njim je legel v grob eden najidealnejših naših svečenikov, duhovnik stare šole, ki mu je bilo narodno načelo svetejše, kakor vsi ukazi Rima. Bil je Slovan tipa Matije Majarja, kot tak tudi navdušen Jugosloven. Rojen je bil v Stražišču pri Kranju, gimnazijske študije pa je absolviral v Gorici. Posvetil se je duhovniškemu poklicu. Bil je dolga leta svečenik pri avstro-ogr. voj. mornarici na velikih bojnih brodih in v Puli, kjer si je pridobil največji ugled. Videl je mnogo sveta in si pridobil izredno naobrazbo in obzorje. Dasi je vedno odločno kazal svoje narodno mišljenje, vendar ga je tudi pri vojni mornarici vse spoštovalo, ker je bil mož finih manir, svečenik, ki se je odlikoval z izrednimi srčnimi vrlinami, zlasti pa s svojo vzgledno tolerantnostjo. Že pred vojno je stopil kot mornariški superijor v pokoj in se nastanil v Predtrgu pri Radovljici. Neustrašeno je tu nastopal kot pristaš narodnih in naprednih idej, s čemer si je nakopal mržnjo vis. cerkvenih krogov.

Med vojno je bil eden tistih redkih naših duovnikov, ki so od vsega začetka skalnato trdno verovali v zmago pravične stvari in v osvoboditev slovanskih narodov izpod avstrijskega jarma. Tega svojega mišljenja ni prikrival, zato je bil kot prava bela vrana med našimi duhovniki na indeksu političnih osumljencev pri avstrijski politični oblasti. Začetkom vojne je bil milanski »Corriere della Sera« edini list, iz katerega je bilo mogoče dobiti zanesljive informacije o pravem položaju na bojiščih. Pokojni Ambrož je našel pota, da je ta list redno dohajal na Gorenjsko in tu ga je zanesljivi »sel« nosil v uredništvo »Slov. Naroda«. Prevrat in osvoboditev je Ambrož pozdravil z iskrenim navdušenjem, saj mu je bilo to vtelešenje najsmelejših nar. idealov. Kdor je slišal tedaj njegov prekrasni govor v cerkvi o Jugoslaviji, mu ostane narodni svečenik Ambrož pač v neizbrisnem spominu. V svobodni Jugoslaviji tudi njemu kot »staroupokojencu« ni bilo mehko postlano, toda to ga ni oviralo, da bi ne ostal do zadnjega svojega diha to, kar je bil, navdušen Jugosloven, verujoč v lepšo bodočnost svoje domovine. Povdarjali smo že, da je bil pokojnik inače globoko veren mož, izrazito naprednega mišljenja. Te svoje svobodomiselne nazore je skušal tudi praktično propagirati, zato je bil dolga leta zvest sotrudnik »Slov. Naroda« in ko je jel izhajati naš list, tudi »Jutra«. Napisal je marsikateri članek, ki je klerikalne farizeje zadel v živo. Kot svečenika izrednih vrlin ga je spoštovala vsa Gorenjska.

V kolikor se je vedelo za pogreb, so prihiteli njegovi prijatelji in znanci od blizu in daleč, da izkažejo zadnjo čast idealnemu narodnemu svečeniku na njegovi zadnji poti. Ob njegovi krsti je bila zbrana vsa napredna Radovljica s Sokolom na čelu, »Orjuna« s tremi prapori, iz Kranja je prihitel župan g. Ciril Pirc, prišla sta pokojnikova dolgoletna osebna prijatelja g. Josip Pogačnik iz Podnarta, g. Fr. Pavlin iz Podbrezja in številni prijatelji iz Ljubljane, Tržiča, Bleda, Jesenic in od drugod. In položili so zaslužnega moža k večnemu počitku tiho, brez vsakega slovesa, ker ni dovolil ne petja, ne govora ob grobu — radovljiški dekan Fatur! No, kljub temu nemilemu incidentu bo ohranjen svetel spomin pokojniku kot vzornemu svečeniku in idealnemu rodoljubu!

Narodni dobrotvor Jakob Klemenčič †

Središče ob Dr., 4. aprila

Komaj se je zagrnil grob gospe Jelisave Zadravec, prihaja že zopet iz Središča tužna vest: v soboto dne 3. t. m. je umrl po daljši bolezni veleposestnik g. Jakob Klemenčič v 63 letu svoje starosti. Z njim je legla v grob markantna osebnost središka, eden izmed redkih, ki so še ostali od one odločne narodne garde, ki je že v predvojni težki avstrijski dobi visoko dvigala narodni in napredni barjak in kateri gre po pravici, da ji bo ohranjeno častno mesto v zgodovini našega narodnega boja in velike borbe za pravice in enakopravnost slovenskega jezika v bivši Avstriji.

Jakob Klemenčič je bil tisti, ki je stal neustrašeno v tej borbi v prvih vrstah; rame ob rame s sedaj že davno pokojnim središkim županom in nar. borcem Jos. Šinkom je vodil ogorčeno borbo središke občine z avstrijskimi oblastmi za uveljavljenje slovenskega uradnega jezika. Že pred vojno navdušen pristaš bivše narodne stranke, je ostal do svoje prerane smrti zvest narodnim in naprednim načelom. Udejstvoval se je vedno z vnemo v vseh narodnih in kulturnih organizacijah; središki Sokol ga šteje med svoje ustanovnike, požarni brambi je načeloval dolga leta. Nevenljivih zaslug pa si je pridobil zlasti na gospodarskem polju. Pokojnik je bil med ustanovniki središke »Hranilnice in posojilnice« in njen marljiv tajnik in pravzaprav njena duša ves čas od obstoja; za krasen razvoj tega vzornega denarnega zavoda gre zasluga v prvi vrsti pokojniku. V središkem občinskem odboru ga najdemo decenije kot delavnega občinsk. svetovalca, odnosno odbornika in velike so njegove zasluge tudi pri obsežnem gospodarstvu središke občine.

Jakob Klemenčič je bil vse svoje življenje skrben in skromen; ostal je samec. Zapustil je veliko premoženje, katero je poklonil narodnim in gospodarskim namenom in si s tem postavil najlepši in trajen spomenik kot narodni dobrotvor. Svoje veliko posestvo in večino lepega premoženja je določil za gospodinjsko šolo, ki se ima po smrti njegove sestre ustanoviti na njegovem domu v Središču pod imenom Klemenčičeva gospodinjska šola; za povzdigo ljudske izobrazbe je ta ustanova ogromne koristi. Posestvo obsega poleg hiše, gospodarskega poslopja in urejene mlekarne okoli 30 oralov in znaša današnja vrednost te ustanove približno milijon dinarjev. Poleg drugih manjših legatov je zapustil središki požarni brambi Din 20.000, ubožnemu skladu središke občine Din 5.000, ni pa pozabil tudi na središkega Sokola in poklonil sokolski godbi Din 5 tisoč.

S svojo ustanovo in s svojim narodnim delom naj služi pokojnik že poznim rodovom kot vzgled možatosti in rodoljubja. Čast njegovemu spominu in mir njegovemu pepelu. R.

Časten večer našega šahovskega genija

Velikih in razburljivih semmerinških dnevov skromna, a zato tem prisrčnejša proslava se je vršila sinoči v restavraciji «Zvezdi». Ljubljanski šahovski klub in prijatelji plemenite «kraljevske igre» so priredili našemu šahovskemu prvaku, svetovnemu velemojstru in konkurentu za svetovno šahovsko prvenstvo, univ. prof. dr. Vidmarju časten večer, ki so ga počastili s svojim posetom tudi veliki župan dr. Baltič, predsednik gerentskega sveta dr. Puc, univ. prof. dr. Plemelj in še več drugih odličnih članov ljubljanske družbe.

Slavljenec je bil pozdravljen pri svojem prihodu z živahnim ploskanjem in ovacijami. Podpredsednik Ljub. šahovskega kluba, g. inž. V. *Zupanc*, je z lepim nagovorom pojasnil pomen zmage dr. Vidmarja na 64 šahovskih bojnih poljih nad odličnimi reprezentanti evropskih narodov, ki je zadivila ves šahovski svet in ponesla ime našega naroda v ves kulturni svet. Ves naš narod je ponosen na veliki uspeh svojega matadorja, obenem edinega svetovnega mojstra-amaterja, kar njegov uspeh še povečuje. Mučna bolezen v prvi polovici turnirja je sicer preprečila, da ni izšel iz turnirja tudi kot dejanski zmagovalec, zato pa je tudi po priznanju strokovnjakov — moraličen zmagovalec in silno nevaren konkurent Capablance in dr. Laskerja za svetovno prvenstvo.

S prisrčnimi besedami je pozdravil slavljenca tudi zastopnik Sveta slušateljev ljub. univerze in se zahvalil učenjaku-šahistu, ki je s svojo divno in globoko igro proslavil obenem tudi naš najvišji kulturni zavod.

Nato je inž. Zupanc prečital brzojavne pozdrave šahovskih klubov iz Splita, Novega Sada, Jug. šahovskega Saveza v Zagrebu, zagrebškega šah. kluba, šahovskega novinarja Rožića iz Zagreba, Rajkovića iz Novega Sada in šah. kluba iz Litije. Pismeno je čestital dr. Vidmarju tudi tržaški šahovski klub (Societa scacchistica triestina). Navzoči so pozdravili pismo z vzklikom: «Živel Roselli!», kar je izzvalo živahen intermezzo.

Slavljenec se je v njemu lastnem humorističnem tonu zahvalil za čestitke, spominjajoč se posebno šaljivo živahnega spremljanja semmerinških dogodkov s strani naše javnosti in zlasti šahistov. Najlepše svoje zadoščenje ima pač v tem, da pomeni semmerinški uspeh mogočen razmah te plemenite igre tudi v širših plasteh našega naroda. In to je ravno namen njegovega šahovskega udejstvovanja.

Kamniški odmevi

Petdeset let delapolnega življenja je praznoval naš odlični župan, starosta Sokola, predsednik k. o. SDS, predsednik Čitalnice itd., naš spoštovani dr. Rihard Karba. Vemo, da on slične slavnosti, zlasti kadar gre za njegovo osebo, ne jemlje prevažno in se rad prikrito posmehlja. Tem večje skrbi pa so trle naše občinske očete. In ni čuda! Kajti, kako proslaviti dostojno z običajnim sodelovanjem mestne godbe in «Lire» to praznovanje, ki je padlo, za vraga, ravno na Veliki petek. Vendar pa se je stvar dovršila častno in z navdušenjem. Manj navdušeni so najbrže naši klerikalci in kmetijaci, ker jim je dr. Karba trn v peti. Gotovo bi jim bilo mnogo ljubše, da bi dr. Karba dočakal svojo petdesetletnico kje drugje. Tem so se pridružili v zadnjem času novopečeni kamniški radikali — eno omizje jih je. Bojda pa bo ta naša najnovejša organizirana stranka kmalu pridobila toliko članov, da se bo mogla konstituirati. Želimo mnogo uspeha, samo izgleda, da je sedaj ob razpadanju RR, čas baš jako neprikladen. Ugleden prvak-organizator teh radikalčičev se je nedavno zelo duhovito izrazil. Dejal je, da je največje zlo, ker se naprednjaki cepimo. Edina pametna pot, da bi bila ta, da vsi naprednjaki kratkomalo stopimo pod njegove radikalne peruti in konec bi bilo cepljenja. Tako enotni bi klerikalce pohrustali mimogrede.

O, se razvija naš Kamnik! Ne samo politično tudi gospodarsko. Stalni «Slovenčev» dopisnik je najbrže spregledal veliko novo stavbo v kopališkem parku, ker vedno znova ugotavlja, da se nič ne zida.

Mar to ni zidanje, kar zidajo usmiljeni bratje? Saj je samo v tem novem poslopju menda nad 30 sob. Mi smo popolnoma prepričani, da bodo ugledni in pobožni usmiljeni bratje vse tiste družine, katere so za časa zidanja deložirali iz starega poslopja, zopet sprejeli v svoje usmiljeno naročje. Tudi vemo, da so čisto neutemeljene vse govorice, ki krožijo po Kamniku, da bo cela ogromna hiša rezervirana samo za upokojene župnike.

Ne glede na to, da smo Kamničanje tudi nekaj malega prispevali k gradnji, se dogaja mnogokrat, da je marsikak Kamničan bolj usmiljenja vreden nego upokojeni župnik in bi ne bilo v božjo čast in slavo ako bi na račun revežev in trpinov župniki — namestniki Krista — sedeli v toplih razkošnih sobanah.

LJUBLJANSKI DVOR
kino
TELEFON ŠTEV. 730.

Danes ob 4., pol 6, pol 8 in 9 uri
zadnjikrat
sloviti velikan človestva
„MARKO“
v senzacijonalni pustolovni drami
„Zmagovalec smrti“
Prednaznanilo:
ZADNJI DNEVI POMPEJEV.
Novi izdelek! Novi igralci! Največji film sedanjosti

Velikonočno vstajenje prirode

Ljubljana, 6. aprila.

Solnce, solnce, solnce... Kakor čisto zlato se je razlilo to božje solnčece v tisočih žarkih za Veliko noč na Ljubljano, da je mesto zadihalo po dolgih dnevih, preživetih v megli in vlagi. Kakor jetnik, ki stopa zopet v srečno prostost.

Že v soboto se je razlilo na stotine sprehajalcev v zeleneči Tivoli in dalje v gozd, da se navžijejo svežega, suhega zraka. Popoldne pa, ko so zazvonili velikonočni zvonovi, so zopet oživele mestne ulice. Pred vsemi ljubljanskimi glavnimi cerkvami se je zbiralo na tisoče in tisoče ljudi, kajti tod so se formirale dolge procesije, naznanjajoč Kristovo vstajenje. Pozneje so odšli pomladansko oblečeni ljudje na promenado in Tivoli s svojimi belimi poti je bil zopet ves živ. Popoldne in na večer so gospodinje že vrezale v potice in postregle družini z velikonočnimi dobrotami.

Običaj je tak, da se na velikonočno nedeljo drži vsakdo bolj svojega doma, toda mesto pozablja na stare tradicije in navade. Veliko je seveda pripomoglo k temu prekrasno vreme. Ven je vabilo solnce pa tudi nova obleka v omari ali na obešalniku je tirjala svoje. Dobra volja je prikipela do vrhunca pri nekaterih že zgodaj zjutraj na Rožniku in se nadaljevala nato na sprehodu po imenitno tlakovanih glavnih ulicah.

Po kosilu pa so ljudje v gručah odhajali v bližnjo in dalnjo okolico, da se porazvesele v blaženi naravi. Na večer je bila Ljubljana zopet taka kakor vsako nedeljo po prvem. Ljudstvo je veselo nadaljevalo z zabavo po gostilnah v mestu, v kavarnah so igrale godbe komad za komadom, celo v Tivoliju se je glasila sladka domača melodija, pričarana iz dijaških tamburic.

Velikonočni pondeljek! Ko je še ležal mrak nad hišami, so se jela odpirati hišna vrata in po ulicah vsepovsod je bilo čuti težki: Tok, tok, tok, okovanih čevljev, od tlaka se je odbila konica turistovske palice in slišati je bil kmalu tudi živahen pogovor. Čez nekaj časa, ko je prisijala zarja, pa je bila Ljubljana že vsa na nogah in se razletela po ulicah ter cestah, ki peljejo na kolodvor in izven mesta, kakor na povelje. Mahoma je nastal prečuden direndaj, ki je trajal tekom celega dne. Vlaki s stotinami in stotinami potnikov oziroma izletnikov so sopihali skoro vsako uro na vse strani. V gorenjskih vlakih so se izletniki naravnost bili za prostore; dosti bolje ni bilo tudi v onih, ki odhajajo na kamniško in dolenjsko stran. Železniško osobje, od najmanjšega pa do najvišjega, je trpelo in se potilo, da ustreže vsakemu in vsem. In hvala bogu, to se jim je tudi posrečilo. Kamor si se ozrl po cestah, vse živo in migotavo. Stotine in tisoči izletnikov. Tam si čul prešeren smeh, živahen pogovor, harmonike, tamburice in navadne orglice. Vse je hitelo ven po Celovški cesti na Šmarno goro, čez Posavje in zopet na Šmarno goro, v Podutik in Glince na Katarino in vse razne vrhove v polhograjskem pogorju. Na dolenjsko stran proti Škofljici in dalje proti Krimu, vsepovsod po cestah, potih in stezah se je razlivala Ljubljana med njive, travnike in v gozd, da si razgleda s holmov in gora kos svoje domačije. Šmarno goro je obiskalo na pondeljek do 5000 izletnikov, Sv. Katarino do 2000, da ne omenimo onih, ki so dali slovo Ljubljani že v soboto in odšli na naše divne planine, da si z višjih vrhov ogledajo svet pod seboj!

Tragična smrt bolehne mladenke

Ljubljana, 6. aprila.

Nekako pred tremi tedni je 26letna Baldi Kazafurova iz Trnovega zapustila dom svojih starišev in se ni več vrnila. Simpatična deklica je bolehala že dalje časa na težki živčni bolezni, kateri se je pridružila še nevarna «španska». Poleg vsega tega pa je Kazafurovo zadelo še nenadno težko obolenje ljubljenega brata. Neke noči, nekako pred tremi tedni je ponoči okrog 11. ure vstala in odšla, ne da bi komu kaj omenila, neznanokam. Domači so našli naslednje jutro njeno posteljo prazno. Seveda so pričeli takoj s poizvedovanjem in prijavili tudi policiji. Toda vse poizvedovanje za ubogo deklico je bilo zaman. Zglasila se ni niti pri sorodnikih, in nikdo ni imel najmanjšega pojma, kam bi se obrnila.

Na velikonočni pondeljek, okrog pol 11. dop. pa se je nenadoma razrešila grozna skrivnost. Takrat je lovil na Ljubljanici ob Trnovskem pristanu ribič K. ribe. Nenadoma se mu je zazdelo, da vidi globlje v vodi v blatu človeško truplo. Ko se je v svoji sumnji popolnoma prepričal, je prijavil slučaj trnovski stražnici in že čez nekaj časa nato so uslužbenci rešilne postaje potegnili na suho truplo — nesrečne Baldi Kazafurove.

Po zdravniški konstataciji je truplo ubogega dekleta ležalo v vodi že cele tri tedne, kar kaže, da je morala nesrečnica odiiti v smrt takoj ono noč, ko je odšla mrzlično razburjena od doma. Truplo so po komisijonelnem ogledu prepeljali v mrtvašnico na viško pokopališče.

Tihotapstvo samokresov na severni meji

(Dva kmeta obsojena na 1,600.000 Din.)

Novembra meseca lanskega leta so odkrili organi finančne kontrole v Pesnici nad Mariborom voz s približno 1000 revolverji, ki jih je na rafiniran način utihotapil iz Avstrije Adolf Schautzer iz Jurskega dola v St. Iljskem okraju, o čemer smo tedaj na kratko poročali. Značilno je, da so zasačeni tihotapci kmečki posestniki iz imenovanih krajev ob avstrijski meji in so hoteli zaslužiti z revolverji nad 20.000 Din.

V drugem tednu novembra so prepeljali posestniki Adolf Schautzer, Štefan Varga, oba iz Jurskega dola in Anton Šiker ml. iz Pesnice z vozom več zabojev, v katerih je bilo približno 1000 samokresov, ponoči preko meje do posestnika Veznerja v Pesnico. Vezner se je spočetka branil sprejeti blago pod svojo streho, ker mu je Schautzer izjavil, da ima «šmuglersko blago». Drugo jutro so tihotapci naložili zaboje na voz, na vrh pa seno. Voz je potem odpeljal Anton Šiker star., kateremu ni bilo prav nič znano, da vozi vtihotapljene samokrese po državni cesti proti Mariboru. Blizu Grušan so ga zasegli organi oddelka finančne kontrole iz Št. Jurja ob Pesnici, ki so bili o tem prevozu tihotapskega blaga obveščeni.

Oblasti so takoj aretirale Schautzerja, medtem ko sta Varga in A. Šiker ml. pobegnila v Avstrijo, odkoder se je čez deset dni vrnil nazaj le zadnji in padel v roke oblastem. Varga pa tiči še vedno v Avstriji.

Kakor smo zvedeli, je izrekla pred kratkim mariborska carinarnica kot prva instanca svojo razsodbo. Poleg konfiskacije blaga sta bila Schautzer in A. Šiška ml. obsojena vsak na okrog 800.000 Din denarne kazni ali na enoletno ječo. Oba sta se pritožila proti razsodbi na finančno ministrstvo v Beogradu. Postopanje proti Vargi, ki se nahaja še v Avstriji, je bilo začasno ustavljeno.

J'accuse!
(Obtožujem!)
Film Abela Gance-a „J'accuse! — Obtožujem!“ se je predvajal tudi pred člani mirovne konference v Versailles-u. To je najboljše priporočilo filmu, ki je s svojo vsebino služil svetovnemu miru!
Pride v kino „Dvor“.

Največje filmsko delo sedanjosti, novi:
„Zadnji dnevi Pompejev“
Maria Corda, Mihael Varkony, Bernhardt Götske, Rina de Liguoro
Pride v kino „Dvor“

Ure za birmo
F. ČUDEN, Prešernova ulica št. 1.

Danes
fina, elegantna, razkošna, veseloigra
„Nezvestoba brez posledic“
z znanima igralcema Adophe Menjou in Aileen Pringle.
Predstave ob 3., pol 5., 6., pol 8 in 9. uri.
Kino IDEAL.

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji

Ljubljanska drama
Začetek ob 20. uri.

Sreda, 7.: «Pygmalion». B.
Četrtek, 8.: «Deseti brat». A.
Petek, 9.: «J. G. Borkman». F.
Sobota, 10.: «Scampolo». V korist Udruženja gledaliških igralcev, mestni odbor Ljubljana. Izv.
Nedelja, 11.: ob 15.: «Če pride čarodej». Otroška predstava društva Atena. Izv. Ob 20.: «J. B. Borkman». Ljudska predstava po znižanih cenah. Izv.
Pondeljek, 12.: «Ana Christie». E.

Ljubljanska opera
Začetek ob pol 20 uri.

Sreda, 7.: «Žongler Naše ljube Gospe». C.
Četrtek, 8.: «Boheme». E.
Petek, 9.: «Wally». D.
Sobota, 10.: Zaprto.
Nedelja, 11.: ob 15.: «Grofica Marica». Izv.
Pondeljek, 12.: Zaprto.

Mariborsko gledališče

Sreda, 7.: «Možiček» in «V vodnjaku». Premijera». D.
Četrtek, 8.: Zaprto.
Petek, 9.: Koncert Gidije Buccarini.

Gledališče v Ljubljani

Alfredo Catalani: Wally.

Svetovna operna produkcija je vedno bornejša; dobrih, učinkovitih novitet pogrešajo tudi velika gledališča. Tem težje je za manjše operne ansamble, ki delujejo s skromnimi sredstvi, kakor n. pr. naš, že pred leti je bila «Wally» na repertoarju naše opere. Toda Verdi, Puccini in celo stari Rossini so Catalanija vselej odrinili. Šele ko smo zanimanje za Puccinija i. dr. italijanske mojstre takorekoč do kosti ogladali, je mogel priti končno tudi Catalani z «Wally».

«Wally» je stara že 34 let, a Italijani jo forsirajo šele poslednja leta, ker je pač simbolska: moderno tirolsko laška. Besedilo in dejanje sta namreč prirejena po tirolskem romanu nemške pisateljice, a glasba je Italijana Catalanija. V duševnosti je torej naravna razlika med libretistom in komponistom Catalani se je trudil, da bi dal s tirolskimi nemškimi plesnimi in pevskimi motivi ter z uporabljanjem rogov svoji glasbi čim bolj tirolski značaj. Toda pri večjih čustvenih scenah je zapadal v svoje italijansko izražanje, in zato njegovo delo ni enotno.

V naznanilu naše operne uprave čitam o «Wally» stavek: «Opero odlikuje skrbna, zelo interesantna in originalna instrumentacija ter — v primeri s takratnimi Puccinijevimi operami — tudi široka in topla kantilena.»

Resnica, toda celo najmlajši Puccini je visoko nadkriljeval Catalanija po čisto samosvoji, močno individualni, vseskoz apartni instrumentaciji; a tudi Puccinijeva značilno kratka kantilena je bila originalna ter je, prepletena v vso opero, dajala vsaki operi značaj ene same, strastno vroče in razkošno bogate, enotne melodije, ki se vtisne poslušalcu takoj, a tudi nepozabno v spomin. Takisto sta Mascagni in Verdi imela čisto samosvoj značaj, ki ju je ločil od vseh drugih skladateljev.

Tega pa Catalani nima in je njegovo «Wally» treba čuti večkrat, da najde poslušalec sredi množice glasbe tudi nekaj samosvoje originalnega. Marsikaj je medlega, nekako sivega, neizrazitega in; k sreči opera po glasbeni zanimivosti narašča ter je prav zadnji akt najboljši, najmočnejši. Morda je bil zadnji akt komponiran prvi in je sploh nagnil Catalanija, da se je lotil besedila.

Martinova pesem, ki jo je zložilo kmetiško dekle Wally (= Valpurga), bi morala vsekakor imeti tirolski narodni značaj, a je balada, kakršne ne poje nikjer nobeno ljudstvo. Wallyno slovo od doma je pisano zelo težko, ostavlja pa medel vtisk. Lepo je pisan tercet 2. dejanja, a ne učinkuje dovolj. Dobri in lepi so spevi Gellnerjevi, čedna je Afrina točka, efektna pesem na vino poštnega sla in samo mestoma je zanimiva tudi orkestracija.

Središče dejanju je poljub, ki ga da Wally med plesom iz strastne ljubezni Hagenbachu. Wally potem misli, da ji je Hagenbach poljub izmamil le zaradi stave, a da ljubi Afro. Maščevalna Wally nahujska Gellnerja, naj Hagenbacha umori. Zaljubljeni Gellner vrže Hagenbacha v Aho, a Wally se takoj skesa in sama reši ljubljenca iz struge. Nato gre Wally za pokoro v gorovje — zmrznit! Hagebach pa pride za njo, pobotata se, a njega odnese plaz, ona pa skoči sama za njim!

Neverjetno romantična zgodba se vrši v dveh sosednih vaseg ob vznožju in na vrhuncu snežnika orjaka Murzola.

Gosp. Skružny je naslikal jako lep alpski prospekt, ki dominira v vseh štirih dejanjih. Ako bi mogli ta prospekt vsaj nekoliko premakniti, kadar je prizorišče premenjeno in ako bi ga v zadnjem dejanju primerno znižali, bi bil vtisk naravnejši. Ako smo v 4. dejanju vrhu Murzola, morajo biti okoliške alpe vsaj nižje, nego ako smo v dolini. Tudi obseva večerna zarja povsod naposled le vrhunce, a ne srede gora.

Z lučjo je pri nas še vedno stari diletantovski križ: ali je presvetlo ali pretemno. Svitanja ali mračenja na odru ne poznamo.

Prizora, ko gre Wally po strmini globoko navzdol k Ahi rešit ljubljenca, sploh niso opazili gledalci, ker zbor zakriva tudi levo stran odra. Efekt se zato izgubi.

Zadnje dejanje pa je za naše razmere nerešljiv režijski problem: na vrhuncu snežnika, ko grme plazovi! Povsod visok sneg in led ter hud mraz. Pri nas leži po skalah nekaj belih krpic in plaz markira rjuha, ki za hip zavihra. In vse se izvrši brez hrupa in treska.

V izvajanju sem v prvi vrsti že pohvalil marljivi in sposobni naš orkester, ki ga je gosp. ravnatelj Polić v vseh dejanjih in medigrah vodil energično in fino do popolne zmage. Naslovno, pevski in igralski zelo naporno partijo poje in igra ga. Čaletova. Wally predstavlja zelo temperamentno in ponosno, dasi preveč damsko. Obuje pa naj se kmetiško tirolsko. Za svoje čustveno petje in lepo igro je žela dosti priznanja.

Prav dober, simpatičen Martin (deček) je bila ga. Ribičeva, med ženskim naraščajem največ obetajoč talent. Igra svobodno in glas ji zveni zelo prijetno. Ampak nizki, izrezani čeveljčki na Murzolu!

Gdč. Potučkova predstavlja Hagenbachovo sestro Afro, ki jo smatra Wally za ljubezensko tekmovalko. Ukodna, popolnoma neverjetna Wallyna zmota povzroči katastrofo. Partija je bolj igralska, a kratko arijo izvaja pevka povsem zadovoljivo.

Hagenbach, vaški junak, ki je ustrelil orjaškega medveda, ukroti ponosno Wally, a se naposled zaljubi vanjo, je g. Knittl. Za svojo partijo se je igralski in pevski vidno zavzel s posebno vnemo in jo izvaja prav dobro. Seveda bi izrazit junaški tenor svežega glasu želel v tej partiji triumf.

Gellner, njegov tekmec, je bil gosp. Mitrović, ki je prav na mestu, vidno

Domače vesti

Epilog velikonočnim ilustracijam v «Jutru»

Župančičev zagovornik.

O križ in Krišna! Bramaputra!
Gospoda cenjena od Jutra,
zakaj ste ga tiranizirali,
zakaj mu nos majorizirali
in srepo ga cyranizirali?
Saj ako je Velika noč,
mu velik ne pritika nos!

Obrázar.

Ob sliki skoro sem omahnil,
pogum mladostni mi je splahnil.
Naj ne zameri dični brat,
saj kriv je sam tiskarski škrat,
boriti z njim se nisem kos,
zato prepuščam njemu nos.

N. A.

* **Trgovska akademija v Beogradu.** Ministrstvo prosvete je za gradnjo novega poslopja za trgovsko akademijo v Beogradu odobrilo kredit v znesku 1,000.000 dinarjev. Z gradnjo se prične tekom letošnjega leta.

* **Izpremembe v državni službi.** V državni službi so stalno upokojeni: višji deželnosodni svetnik pri deželnem sodišču v Ljubljani dr. Ivan Modic, nadsvetnik finančne prokurature v Ljubljani dr. Fran Hubad in revizor pri carinarnici v Mariboru Vasilije Marković. Premeščena pa sta veterinarja Fran Dobnik iz Gornje Radgone kot tajnik v veterinarski oddelek kmetijskega ministrstva in Franc Baš iz Maribora v Gornjo Radgono.

* **Reaktiviranje učiteljev.** V ministrstvu prosvete se pripravlja ukaz o reaktiviranju večjega števila učiteljev in učiteljic upokojenih po starem zakonu, ki bodo sedaj prevedeni na novi uradniški zakon.

* **Eksekvatur konzulom.** Eksekvatur je podeljen italijanskemu gen. konzulu v Ljubljani markiju L. Gavottiju, Miku Hribarju, trgovcu v Ljubljani kot honorarnemu podkonzulu kraljevine Španje v Ljubljani, Rudolfu Pilcu, bančnemu ravnatelju v Zagrebu, kot zastopniku republike Finske, in avstrijskemu konzulu Busseju v Beogradu.

* **Odvetniška vest.** Gospod dr. Alojzij Kraut, odvetnik v Kamniku, se je odpovedal izvrševanju odvetništva.

* **Himen.** V Tržiču na Gorenjskem se je poročil na velikonočni ponedeljek g. Hinko Engelsberger, bančni podravnatelj, z gospodično Jožico Žager. Mlademu paru obilo sreče!

* **Smrtna kosa.** V Rakitniku je umrla v soboto gospa Rozalka Durjava, stara 53 let. Pogreb blage žene se je vršil na velikonočni pondeljek. — V Slovenjgradcu je preminul v starosti 74 let g. Franc Seničar, preddelavec tovarne za usnje Fr. Pototschnig, pri kateri je nad 50 let zvesto izvrševal svojo službo. — V Ljubljani je umrl na velikonočno soboto g. Franc Jeras, posestnik in nadsprevodnik v pok. Pokopali so ga v pondeljek ob številni udeležbi občinstva. — V Ivnjem Selu pri Rakeku je priminula gospa Marija Urbas, roj. Milavec. Pogreb se bo vršil v četrtek, ob 9. dop. na domače pokopališče. Blag jim spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

* **Iz krogov finančne kontrole.** Danes praznuje v krogu svoje družine tridesetletnico svojega službovanja srezki upravnik finančne kontrole pri Sv. Lenartu v Slov. goricah gospod komisar Franjo Arko. Vestnemu in priljubljenemu uradniku čestitamo k njegovi slavnosti in želimo, da bi še dolgo ostal v naših vrstah.

* **Iz državljanskega statusa.** Za podelitev našega državljanstva so zaprosili: Anton Podlaha, strojnik državne železnice v Ptuju dosedaj pristojen v Tyn nad Vltavo, ČSR; Keluc Josip, vojaški živinozdravnik v Mariboru, dosedaj pristojen v Protejov na Češko slovaškem. Dr. Novoselsky Aleksej, okrajni zdravnik pri Sv. Marjeti niže Ptuja, dosedaj pristojen v Novočerkark, Rusija. — Naše državljanstvo je bilo podeljeno Janku Samcu, učitelju v Mariboru.

* **Na meščanskih šolah mariborske oblasti** je razpisanih večje število stalnih učnih mest in sicer po eno učno mesto: v Celju za I. skupino, v Dolni Lendavi za II. skupino, v Ljutomeru za II. in III. skupino, v Mariboru za II. skupino, v Ormožu za I. skupino, v Slovenjgradcu za II. skupino, v Slovenski Bistrici za I. in III. skupino, pri Sv. Lenartu v Slovenskih goricah za I., II. in III. skupino in v Šoštanju za I. in III. skupino. Veljavne so tudi skupine višje pedagoške šole v Zagrebu. Prošnje je vložiti najkasneje do 1. maja.

* **Županske volitve v Marenbergu** so se izvršile dne 1. t. m. Kakor smo svoj čas poročali so dobili pri obč. volitvah Nemci 5, Slovenci pa 4 mandate. Za župana je bil izvoljen bivši nadučitelj nemške šole na Muti Neuner. Dobil je 6 glasov. Za prvega svetovalca je izvoljen odbornik separatistične (Mikuletičeve) slovenske liste, drugi svetovalec je z nemške liste.

* **Geodetski pouk na srednjih tehniških šolah.** Ministrstvo za trgovino in industrijo je uredilo, da se na srednjih tehniških šolah uvede geodetski pouk. Na vseh omenjenih šolah se ustanove specijalni geodetski oddelki.

* **Fanfare kraljeve garde.** Ministrstvo vojske in mornarice je izdalo naredbo, da se pri muziki kraljeve garde formira nov konjiški oddelek 24 muzikantov s fanfarami, ki bo prideljen 2. konjiškemu polku kraljeve garde.

* **Nova ladja »Kraljica Marija«.** Direkcija rečne plovitbe v Beogradu je prevzela v soboto novo opremljeno potniško ladjo »Kraljica Marija«, ki se je prej imenovala »Ljubljana«. Razen novih strojev ima ladja sedaj tudi nova salona prvega in drugega razreda kakor tudi uzorne kabine. »Kraljica Marija« bo posredovala promet med Beogradom ter Vukovarom in Osijekom.

* **Skupščina jugoslovenskih železničarjev.** V dneh 17. in 18. aprila se bo vršila v Zagrebu skupščina Udruženja jugoslovenskih železničarjev. Prometno ministrstvo je vsem udeležnikom zborovanja dovolilo tridnevni dopust.

* **Kolo jugoslovenskih sester v Kranju** bo imelo svoj redni letni občni zbor v četrtek dne 8. aprila ob 4 popoldne v Narodnem domu. Po občnem zboru in sicer točno ob pol 6. zvečer bo predaval iz posebne prijaznosti monsg. Tomo Zupan: Prešern po pripovedovanju ge. Ivanke Zadnikarjeve. Monsg. Zupan, znan poznavatelj in čestilec Prešernov, bo gotovo povedal iz pesnikove ga življenja marsikaj zanimivega, kar ni dosedaj še znano. Odbor vabi na občni zbor vse članice, na predavanje pa poleg teh še vse čestilce našega velikega genija ter prijatelje društva.

* **Olajšave za obisk velesejma v Milanu.** Kakor nam sporoča italijanski generalni konzulat, je italijanska vlada odredila za tuje državljane, ki žele obiskati milanski velesejem sledeče olajšave: Popust na taksi, ki je določena za vidiranje potnih listov in sicer se zniža taksa od 75 na 30 Din. Tega popusta se lahko deležni oni, ki se izkažejo pri tukajšnjem italijanskem general. konzulatu z voznim listom Ljubljana-Milano, ki se dobi v tukajšnji poslovalnici »Putnika«; nadalje 50% popust na običajni taksi za vožnjo tja in nazaj. Vožnja se lahko nastopi od 7. do 27. aprila; pri tej priliki se lahko uporablja velesejmski vozni listek, ki bo veljaven 30 dni. Pred povratkom je treba predložiti ta vozni listek velesejmskemu odboru, da mu natisne sejmski žig. Nadaljna navodila o olajšavah, določenih za razstavljalce in prevoz blaga, se dobe vsak dan, razen praznikov, od 9. do 12. ure v pisarni italijanskega generalnega konzulata v Ljubljani.

* **V zdravilišču »Terma v Laškem** razpisuje Pokojninski zavod za nameščence v Ljubljani za dobo od 15. maja do 15. junija za dva zasebna nameščenca — svoja zavarovanca za vsakega za pol meseca prosti mesti s prvovrstno preskrbo in sicer s prosto sobo, popolnoma vso prehrano, zdravniško pomočjo in kopanjem, toda brez potnih stroškov. Kolka proste prošnje se vlagajo pri zavodu do dne 1. maja opoldne in morajo biti opremljene z uradnim spričevalom, da prosilec nima premoženja, in s potrdilom zdravnikovim, da prosilec boleha za protinskim in revmatičnim obolenjem lažje vrste, da bi bilo zdravljenje v termalnem kopališču potrebno, da je od 15 dnevnega zdravljenja pričakovati zboljšanja in da prosilec lahko potuje brez spremstva.

* **Ali smejo državni avtomobili pomagati ob požarih.** Na vprašanje neke poštne direkcije, ali se smejo dajati poštni avtomobili na brezplačno razpolago gasilcem, policiji, vojski in drugim oblastvom, kadar nastane požar v državnih ali zasebnih zgradbah v bližini avtomobilske garaže, je strokovni poštni svet odločil, da se smejo ob požarih dajati poštni avtomobili na brezplačno razpolago gasilcem in državnim oblastvom, če zaradi tega ne trpi redni promet poštnih avtomobilov.

* **Požar na Vrhu pri Višnji gori.** Na veliki pondeljek, ob pol 8. je nastal pri posestniku Antonu Habjanu na Vrhu št. 5, pri Višnji gori požar. Zanetil ga je triletni deček, ko so bili stariši pri maši v pol ure oddaljeni cerkvi. Zgorelo je prav vse, hlev pod in hiša, z orodjem, vozom in krmo. Le živino so rešili z velikim trudom, a je vsa opečena. Nevarnost za vso vasico je bila velika; k sreči ni bilo vetrovno. Škoda je velika in temboli občutna ker pogorelec ni bil niti za varovan.

* **Šmarna gora v plamenu.** Kakor skoro vsako leto na velikonočni pondeljek, tako so tudi letos izletniki zakurili na Šmarni gori Grmado. Že dopoldne se je jel dvigati malo pod vrhom grmade kar na dveh krajih močan dim. Plamen je pri tleh kmalu objel suhljad in suho grmičevje, vendar ga je skalovje zadržalo, tako da se je proti poldnevu sam ugasnil. Ogenj, ki ga imajo najbrž na vesti nerodni mali izletniki ni sicer napravil nobene škode, vendar bi zaslužili, ako se jih erutra, pošteno lekcijo.

* **Gozdni požar v Selški dolini.** Včeraj, v torek dopoldne so se vneli veliki gozdovi v Hrastniku pri Praprotnem, ki segajo proti Besnici in so last veletrgovca Franceta Dolenca iz Škofje Loke. Na pomoč je prišlo prebivalstvo v strahu, da se ne zanese ogenj v bližnje vasi.

* **Fantovski pretep.** Pri Sv. Martinu na Dravskem polju so se stepli kmetski fantje in z nožem prerezali 16 letnemu posestniškemu sinu Božidarju Kumerju levo lice in roko. Ranjenca so prepeljali v mariborsko bolnico.

* **Vlak povozil štiri konje.** Blizu postaje Kotoriba je povozil nočni brzovlak štiri konje. Ljudje imajo tamkaj navado, da puščajo konje tudi čez noč na prostem in so konji bržkone zašli na progo; bežali so nekaj časa pred lokomotivo, ki pa jih je končno dohitela in vse štiri dobesedno razmlela. Lastnik še ni znan, in se bržkone ne bo prostovoljno javil, ker bi se sicer še moral zagovarjati, dasi je že itak občutno kaznovan z izgubo konjev. Pazite na živino, ki se bo pasla v bližini železnice.

* **Tat v cerkvi.** Iz Laškega nam pišejo: V sredo zvečer so fantje, ko so šli v zvonik farne cerkve opazili v njej sumljivo moško osebo. Obvestili so orožništvo in sosede in začelo se je mrzlično iskanje moža. Cerkev se je hitro napolnila z ženskami in raznimi radovedneži. Končno so tatu izsledili v mehu na koru. Ženske so planile po njem ter ga surovo pretepale, česar pač Bog oče ni z dopadajenjem gledal, ker se s takim početjem svetišče bolj oskrunja kakor pa s tatvino. Tatu, ki je glasno vpil in prosil, so močno poškodovanega privedli v zapor. Piše se Anton Čebela, rojen v Reki, pristojen v Litijo po poklicu natakar. Brezposelnost ga je napravila za tatu v mladih letih. Našlo se je pri njem vlomilsko orodje 152 Din, pobranih iz cerkvene puščice.

* **Težka nesreča s staro granato.** Pišejo nam: Na veliki četrtek sta v vasi Jezero pri Preserju pastirja Anton Uršič in Josip Strašišar tolkla po najdeni granati in jo skušala odpreti. Granata se je razletela in hudo ranila A. Uršiča v trebuh in obe nogi, dočim se je drugi še pravočasno skril v hlev. K sreči sta imela granato trdno privito v »Francoza«, sicer bi bile posledice hujše in tudi poškodba na poslopju večja.

* **Žrtve pri velikonočnem streljanju.** Kakor vsako leto tudi letošnje streljanje z možnarji o velikonočnih praznikih ni ostalo brez težkih posledic. V mariborsko bolnico so pripeljali več mladih fantov, ki so dobili pri streljanju s smodnikom tako težke poškodbe, da bo marsikdo zapustil bolnico težko pohabljen za vse svoje življenje. Letos so bile sledeče poškodbe samo v mariborski okolici. Poškar Janez, 11 letni posestnikov sin od Sv. Ruprehta v Slovenskih goricah, je napolnil star ključ s smodnikom, ker mu ni hotel dati oče možnarja na razpolago. Dečko je tolkel s ključem po kamnu, pri čemer se je užgal smodnik. Plamen je ožgal fantu obraz in mu pokvaril obe oči, tako da je oslepel. Na levi roki pa mu je poleg tega še odtrgalo dva, na desni pa tri prste. — 23 letnemu Maksu Arharju, delavcu v Slovenski Bistrici, je odtrgal možnarski strel levo roko in tri prste na desni roki. — 23 letnemu Ludviku Trobentarju iz Slov. Bistrice je razmesarilo levo roko. — Kotlarski vajenec Oton Dežman v Studencih pri Mariboru pa je dobil težke poškodbe na levi roki.

Iz Ljubljane

u— **Pripravljalna predavanja akademskega kluba elektrotehnikov** za ekskurzijo na Falo se bodo vršila danes, 7. t. m. v elektrotehniškem inštitutu soba št. 4. v sledečem redu: 1.) od 3.—4. bo predaval profj Kropač o »Napravah v cinkarni v Celju in svinčenem rudniku v Mežici.« 2.) od 4.—5. pop. prof. Král o »Hidrotehniških napravah na Fali«. 3.) ob 8. zvečer inž. Čopič o »Transformatorski postaji Laško« ing. Jalen o »Tarifnih sistemih«, ing. Koželj o »Poboljšanju cos « Za udeležnike ekskurzije je udeležba na predavanjih obvezna. — Akademski klub elektrotehnikov.

u— **Česka Obec** v Ljubljani je imela 20. marca svoj občni zbor, na čegar dnevnem redu so bile tudi volitve novega odbora. Novi odbor se je konstituiral takole: Fr. Chvatal, ravnatelj tovarne, predsednik, Avgust Ludvik, viš. žel. nadzornik in načelnik postaje, I. podpredsednik; Vladimir Vrtěl, nadgeometer, II. podpredsednik; Jaroslav Klapalek, bančni uradnik, tajnik, Boh. Kyncl, prokurist, blagajnik, Jaroslav Kreidl, bančni uradnik, knjigovodja, Fr. Illich, zapisnikar, Vaclav Sobotka, knjižničar, Jos. Baran, gospodar, Rih. Fries, Grb. Jurásek, Jos. Mikeš, Fr. Novotny, Emanuel Rosa, M. Vedralova, Iv. Vavpotič, Oldřich Cotava in Vaclav Mykuška odborniki. Predsednik prosvetnega odseka je prof. dr. Vaclav Bušlan, predsednik zabavnega odseka pa Vaclav Skrušny.

u— **Društvo »Treznost«.** Danes ob 19.30 v higijenski točilnici na velesejmu oborova seja in revizija društva »Treznosti« v Ljubljani. — Odbor.

u— **Gremij trgovcev v Ljubljani** opozarja članstvo, da je proračun za leto 1926. vsake mu članu v gremijalni pisarni med uradnimi urami na vpogled.

u— **Detaljna prodaja tvrdke K. Pollak d. d.** Ker je bil na detajlno prodajo tvrdke K. Pollak d. d. velik naval, tako da je moralo mnogo ljudstva oditi, je tvrdka sklenila, da prodajo pod istimi pogoji in ugodnostmi kot dosedaj podaljša še do konca tekočega tedna. Zato se bodo tudi nagrade objavile prihodnjo nedello, ko se bo prodaja zaključila.

u— **Ogenj v Rožniku.** V soboto okrog 3. popoldne, se je pričel v rožniškem gozdu na levi pod cerkvijo iz skupine smrek nena doma valiti močan dim. Sprva se je mislilo da so otroci zakurili ogenj, kmalu pa se je pokazalo, da je nastal gozdni požar. Ljudje so takoj obvestili mestni gasilski urad. Gasilci so ogenj kmalu lokalizirali in pogasili. Ogenj ni napravil ravno bogzna kake škode, vendar se je bilo bati, da se ne razširi in ne zajame večjega kompleksa gozda. Ogenj so podtaknili bržkone otroci.

u— **Požar v Savljah pri Ljubljani.** V Savljah je velikonočni pondeljek ob šestih zvečer izbruhnil požar pri posestniku Fr. Drešarju. Pogorelo je gospodarsko poslopje, v katerem je bila drvarnica, shramba za vozove in pod. Vozove in nekaj strojev so rešili, vse drugo je zgorelo. Poslopje je bilo še le pred par leti novo postavljeno, zato je škoda tem večja. Ob času nesreče ni bilo gospodarja doma. Zavarovan je bil pogorelec za vsoto 10.000 Din. Gasit sta prihiteli gasilni društvi iz Ježice in Stožic. Vzrok požara ni znan.

u— **Policijske prijave.** Od pondeljka na torek so bili prijavljeni policiji sledeči slučaji, 1 poškodba tuje lastnine, 4 slučaji zaplembe orožja, 1 telesna poškodba, 1 popad psa, 4 prestopki kaljenja nočnega miru, 1 najdba kolesa, 1 prestopek beračenja, 3 prestopki prekoračenja policijske ure, 3 prestopki cestno-policijskega reda in 1 prestopek hoje po železnici. Aretacija je bila izvršena 1 in sicer radi nedostojnega vedenja.

u— **Konj ga je poškodoval.** Poročnik tukajšnjega 16. artiljerijskega polka Ivan Mehmed je jezdil v nedeljo popoldne proti Šiški in stopil pred gostilno Leopoldine Mohar na Celovški cesti raz njega, hoteč nekaj popraviti na sedlu. Konj pa je ta hip postal divji in udarih Mehmeda z vso silo v prsi, da je padel na tla. Močno poškodovanega poročnika so odnesli ljudje nato v Moharjevo gostilno kjer so mu domači nudili prvo pomoč, nakar so ga izročili v bolniško oskrbo.

Iz Maribora

a— **Mariborski občinski svet** bo imel sejo v petek 9. t. m. ob 17. Baje bodo razpravljali med drugim tudi o nakupu avtoomnibusov.

a— **Zopetno gostovanje Hudožestvenikov.** Intendant nam je na Velikonočni pondeljek pripravil že tretje gostovanje Hudožestvenikov. Igrali so zopet Ostrovskega trodejanko »Uboštvo ni sramota«. Predstava je zapustila v polnem gledališču najglobji utis. Publika je umetnikom ponovno ploskala pri odprti sceni. Tudi v nedeljo je bilo gledališče polno pri deseti predstavi» Grofice Marice«. — Za gostovanje Hudožestvenikov se je odločil intendant šele zadnji hip, tako da ga v velikonočni številki »Jutra« žal še nismo mogli najaviti.

a— **Novi cenzorji v mariborski podružnici Narodne banke.** V cenzorski svet pri mariborski podružnici Narodne banke so bili izvoljeni naknadno trije člani gg. trgovec M. Berdajs, tovarnar Maks Durjava in inž. Lenarčič, industrijalec v Ribnici na Pohorju. Svet tvorijo še dosedanji cenzorji gg. veletrgovec Pinter, trgovec Weixel, trgovec Šepec, trgovec Šerec, spediter Pivlakovič in industrijalec dr. Franz.

a— **Izpremenba mariborskega repertoarja.** Radi obolelosti ene članice se igra danes 7. aprila »Beneški trgovec« za ab. B in kupone, mesto premiere »Možička in »V vodnjaku.«

a— **Mariborsko uredništvo »Slovenca«** je po ustavitvi »Naše Straže« prevzel katehet Hrastelj. Torej registriramo v kroniko, da je odgovoren za mariborske vesti v »Slovencu« duhovnik kaplan Hrastelj, ki stanuje v stolnem župnišču. Žurnalistom civilistom ljubljanska centrala v Mariboru ni več zaupala vodstva »reorganiziranega« uredništva »Slovenca«.

a— **Poverjeniki Vodnikove družbe v Mariboru.** Poleg glavnih poverjeništev v podružnici »Jutra« in v »Ljudski knjižnici« so prevzeli še nabiranje članov Vodnikove družbe v Mariboru sledeči: poduradnik Fr. Homec, za kolodvorsko pošto; jur. Janko Köstl za mladino; učitelj Rado Tušak za Krčevino; blag. Franc Jaki za srezka poglavarstva· davč. upr. Ivan Rojko za davčne oblasti fin. tajnik Ivan Rojko za davčne oblasti, tajnik fin. tajnik Iv. Volčič za fin. ravnatelj D. Gilčvert za odv. in no. pisarne, Miha Mulec za Tezno, uradnik g. Avgust Prinčič za žel. delavce, trg. Josip Grgič za magdalensko predmestje strok. učitelj Anton Skala za učiteljstvo, uradnik Drago Ledenik za kontrolo dohodkov, uradnik Edmund Sila za glavni kolodvor, dr. Mate Heric za učiteljstvo srednjih šol, brivski mojster Fr. Novak za obrtnike, ravnatelj Milan Ferlič za ind. podjetja v Meiju; zv F. Vrečko za carinske urade; podinšpektor Ivan Köstl za fin. kontrolo, prof. dr. Pavel Strmšek za Dijaški dom, nadz. Ant. Pavletič za polic. urade, nadučitelj Miško Cizelj za moško kaznilnico, urad. Milan Klemenc za bančne obrate, ravnatelj R. Boltavzar za mag. urade, prof. Struna za trg in obrtne šole, M. Naglič za glavno pošto, uradnik Fr. Oset za koroški kolodvor, uradnik Virgil Škofič za žel. kurilnico, urad. Milan Okorn za urade vel. župana, Blaž Zafošnik za svoje znance in prijatelje. Ako bi še kje bil potreben poverjenik, naj se to javi v enem izmed glavnih poverjeništev. Kdor hoče postati član Vodnikove družbe, naj se obrne na enega izmed gori navedenih. Centrali »Vodnikove družbe« v Mariboru pa sta »Ljudska knjižnica« v Narodnem domu in podružnica »Jutra« Barvarska ulica 1.

a— **Avtomobilski promet iz Maribora** v Št. Ilj, Dravograd in Konjice bo menda le v kratkem vzpostavljen. Občina je že dobila tozadevno koncesijo in je pri politični oblasti že najavila vozni red in tarifo. Ni pa še zrelo vprašanje avtoprometa v mestu in predmestjih, o katerem smo nedavno poročali. Pač pa je občina poslala svojega inž. g. Uršiča, vodjo mestnega električnega podjetja v Avstrijo na študijsko potovanje, da prouči avtotramvaje, ki bi se naj po najnovejši verziji vpeljali v Mariboru. Te dni se odpelje podžupan dr. Lipold na Dunaj, da se tam informira v autobusih družbe Renault, ki pridejo eventualno v poštev za nakup v gori navedene kraje.. Prihodnji petek bo občinski svet definitivno sklepal o tej kupčiji. Voda stavbenega urada nadsvetnik inž. Černe si je prejšnji teden po nalogu občine v družbi inž. Uršiča ogledal v Avstriji avtobuse družbe »Steyr«.

a— **Stavbeno gibanje.** Mestni stavbeni urad je izdal letos 17 gradbenih dovoljenj, med drugim Josipu Beraniču za zgradbo trinadstropne hiše na vogalu Pobreške ceste in trgu kralja Petra, ki je že pričel z delom; klobučarju Ivanu Kvasu za zgradbo delavniškega poslopja v Mlinski ulici št. 21, Lindtnerju za zgradbo enonadstropne vrtne hiše in garaže v Majstrovi ulici 19., Pircu

napreduje, ima lep materijal in dobro igro, le včasih slab izgovor vokalov, dasi vobče slovenščino razumljivo poje.

Wallyn oče, starec Stromminger je ambiciozni začetnik gosp. Sekula (bas), ki je opravil v 1. dejanju svojo partijo v vsakem pogledu zadovoljivo in obeta postati dobra domača moč; pijanca spletkarja poštnega sla pa je karakteriziral gosp. K. Zupan v igri in petju izvrstno.

Zbor je bil povsem na mestu in je tudi dobro igral. Med njimi so nekateri in nekatere, ki se naravnost odlikujejo z živo naravno igro: Bekš, Perko, Rus, Erklavec, Jelnikar i. dr. Tudi med ženskim zborom je nekaj dam, ki smiselno sodelujejo in oživljajo sceno.

Alfredo Catalani je bil rojen l. 1854. v Lucci in je l. 1893. v Milanu umrl. Napisal je opere: «La Falce» (1875), «Elda» (188), «Dejanice (1883), «Edmea» (1888), «Loreley» (1890) in končno «Wally» (1892).

Fr. G.

Gostovanje ljubljanske opere na jugu. Ljubljanska opera odpotuje dne 16. t. m. na turnejo. Gostovala bo najprej v Sarajevu, nato pa v Dubrovniku in v Splitu. V Sarajevu bo izvajala pet opernih del, v Dubrovnik se odpelje dne 24. aprila v Split pa prispe dne 30. t. m. Gostovala bo tukaj osem dni in bo uprizorila poleg drugih del tudi Hatzejev «Povratek», Puccinijevo enodejanko «Gianni Schicchi» in Wolf - Ferrarijeve «Zvedave ženske». Operni ansambel se vrne v Ljubljano šele okrog 10. maja. Po povratku s turneje bo trajala sezona do zaključka ljubljanskega velesejma, t. j. do 5. julija. V tem času pridejo na vrsto vsi abonenti, ki dobe tekom maja in junija še dve novi predstavi: Mozartovo «Figarovo svatbo» ter Wagnerjevo opero «Lohengrin».

„ROSENKAVALIER“
pride

Jake in še lepše športne snetke
boste delali, ako si nabavite fotografsko kamero. Oglejte si naše aparate svetovno znanih znamk
„Klopčič“ „Gallus“ „Demaria-Lapierre“
„Voigtländer“ „Rietschel“, itd.
Drogerija „Sanitas“ Ljubljana, Prešernova 5.

Schichtov
način pranja

Namakaj z „Žensko hvalo“, peri z „Jelenjim milom“!
To ne pokvari perila ter ga popolnoma očisti.

Specijalist za ženske bolezni
in porodništvo
dr. BENJAMIN IPAVIC v Mariboru
zopet ordinira.

Radivoju za postavitev brivskega paviljona na vogalu Aleksandrove in Cvetlične ulice, Franju Kopini za postavitev tobačnega paviljona na trgu kralja Petra, dr. Robiču za zgradbo garaže in bencinskega skladišča v Trubarjevi ulici št. 13., K. Sidoniji za preureditev kleti v stanovanje na Frankopanski cesti 5, mesarju Francu Hohnjecu za zgradbo stanovanjskega poslopja na Dvoršakovi cesti.

a— **Razširjenje slovenske trgovine.** Električno podjetje Elin se je izselilo iz dosedanjih lokalov v hiši trgovskega gremija na Jugoslovenski trg. V njegove prostore se razširi knjigarna g. Weixla, ki bo otvoril tam trgovino s slikami, kar pomeni lepo pridobitev za Maribor. Razmah slovenske knjigarne g. Weixla, ki je že pred vojno delal na narodnem polju v Mariboru, nas iskreno veseli.

a— **Kontrolna pisarna za carinske deklaracije.** Često se dogajajo slučaji, da morajo trgovci radi pogrešk v deklaraciji in računskih napak plačevati previsoke pristojbinein carino. To velja zlasti pri poštnih pošiljkah, ko navadno pri sprejemu ni časa za kontrolo, ali pa tudi, ker trgovec sam v tem posiu ni verziran. Znani so slučaji, ko se je v 6 mesecih nabrala vsled takih napak vsota 60 tisoč Din na preveč plačanih pristojbinah. Reklamacijsko postopanje pa jge mogoče samo tekom 6 mesecev in je povrh še zelo komplicirano. Zato se je v trgovskih krogih sprožila ideja, naj bi se, bodisi v okriliju trgovskega gremija ali pa kakšne druge stanovske korporacije ustanovila posebna kontrolna pisarna, ki bi jo vodil strokovnjak in bi pregledala vsako deklaracijo proti minimalni pristojbini. Predlog je vzbudil v trgovskih krogih splošno zanimanje in bo v kratkem sklicana tozadevno posebna anketa. Razumljivo pa je, da se temu načrtu protivijo spediterji, ki se že sedaj pritožujejo nad pomanjkanjem dela.

a— **Ponemčevanje naše mladine.** Prijatelj lista nam piše: Na praznik 25. marca je napravilo neko krdelo otrok, kakih 50 po številu, v starosti od 5 do 14 let, izlet v gozd nad Tremi ribniki. Male izletnike je vodil neki »zelen Štajerc« skupno s par ženskami. Otroci so bili zelo različno, večinoma revnejše opravljeni. Med sabo so govorili večnoma slovenski, le vodnik jih je komandiral in zmerjal v nemščini. Veselje je bilo gledati razposajeno skakanje mladine, dočim je nadzornik divje kričal nad otroci, ki pa ga bržkone niti razumeli niso. Neki deček, ki se je nekoliko oddaljil od gruče in veselo požvižgaval znano koroško »Gor čez Izaro« . . . mi je na vprašanje povedal, da so to otroci iz delavske kolonije v Studencih ,ki obiskujejo tam nekak nemški otroški vrtec. So torej kupljene duše naših ljudi, s katerimi se potem Nemci in nemškutarji postavljajo pred svetom, češ: glejte, koliko je naših otrok! Nimamo nič proti temu, če Nemci svoje otroke vzgajajo v nemškem duhu, odločno pa protestiramo proti ponemčevanju slovenskih otrok in se čudimo, da oblasti to tako mirno trpe. Nemci so se spravili najprej nad delavske otroke. Delavca spričo njegovega slabega materijalnega položaja z malimi darili in podkupninami najlažje izvabijo; so pa zlasti med delavstvom v Studencih še tudi taki, ki še vedno smatrajo nemškutarenje za bolj »nobel«.

a— **Tlakovanje Einspielerjeve ulice.** Pretekle dni se je vršila licitacija za tlakovanje Einspielerjeve ulice in z njo zvezanih ulic, ki vodijo na carinarnico. Razpisa so se udeležile štiri tvrdke: inž. podjetje Jelenc in drug Šlajmer, Živic, Accetto iz Maribora in ena tvrdka iz Zagreba. Ker so bile vse ponudbe nad proračunom, bo odločala o tem carinska direkcija v Beogradu.

Iz Celja

e— **Redni sestanek članov kraj. org. sam. dem. stranke za Celje okolico** se ta četrtek ne vrši.

e— **Redni sestanek članov kraj. org. sam. dem. stranke Celje mesto** se danes v sredo 7. t. m. radi drugih važnih sej ne vrši. Za jutri v četrtek je sklicana seja širšega odbora kraj. organizacije. Seja se bo vršila v klubovi sobi Celjskega doma in se prične točno ob pol devetj uri zvečer.

e— **Velikonočni prazniki v Celju.** Za nami so vedri in žarki, kakor bi se hotelo solnce okleniti probujajoče se narave in vsega njenega stvarstva sicer pozno, a s tem gorkejšo ljubeznijo. Bilo je to vstajenje, ki ga ni obhajalo samo katoličanstvo v vseh treh cerkvah z običajnim sijajem, temveč praznik, ki je izvabil izza pustega zidovja vsakogar, ki ima le količkaj smisla za lepoto in naravo. Oba dneva so romale cele karavane veselega naroda v bližnjo celjsko okolico, kdor pa je hotel dihati še prosteje, je pohitel na visoke griče in gore, ki so se šele nedavno oprostile ledenih okov burje in zime. Da bi nadaljnja pomlad prinesla tudi notranje prerojenje, več veselja in smisla za ustvarjanje in delo, a manj grdega zahrbtnega sovraštva.

e— **Za rezervne oficirje!** XI. predavanje se bo vršilo v četrtek dne 8. t. m. ob 20. uri v Oficirskem domu. Pridite sigurno vsi in točno! Po predavanju isnotam kratek razgovor o naših stanovskih zadevah in o delovanju ter zadnjih uspehih Udruženja. Odbor Celjske sekcije Udruženja rez. oficira i ratnika.

e— **Prosta stanovanja.** Stanovanjsko sodišče v Celju razpisuje več prostih stanovanj. Razglas je nabit na uradni deski. Prošnje je vložiti do 7. aprila t. l. do 12. ure opoldne.

e— **Javna dražba.** V torek 6. t. m. je bila sodnijska dražba Pertinačeve tovarne v Celju. Najvišji ponudnik je bila tvrdka Schmidt, tovarna strojev v Döbelu na Saksonskem. Ako ne bo naknadnih višjih ponudb, dobi Celje zopet eno tujo tvrdko. Tudi znamenje časa.

e— **Nesreča.** V celjski opekarni, ki je last tvrdke Unger-Ulman, se je zgodila 2. t. m. velika neserča. Filip Weissenbach, 45 let star delavec, je bil zaposlen pri odvažanju zemlje. Naenkrat ga je od zadaj zasulo, ne da bi bil sam, ali kdo drugi opazil kako nevarnost. Težko poškodovanega so prepeljali v celjsko bolnico, kjer pa je že prihdnjega dne izdihnil.

Iz Slov. Bistrice

i— *Članski sestanek kraj. org. SDS* se bo vršil danes ob 8. zvečer v hotelu Beograd. Udeleži se ga naš poslanec dr. Pivko, ki bo poročal o političnem položaju. Vabimo vse somišljenike in prijatelje naše stranke, da se sestanka udeležijo polnoštevilno.

i— *Čitalnica* je priredila preteklo soboto šaloigro «Težke ribe». Igralo se je dobro, le v 1. dejanju bi želeli hitrejšega tempa. Ponavljanje se v nedeljo ni moglo vršiti, ker je odpovedala električna luč.

Iz Prekmurja

Borza dela v M. Soboti ostane. Ta v socijalnem oziru zelo važen urad je bil s 1. aprilom kot samostojen urad ukinjen. Vsa zadeva pa se je na povoljen način rešila tako, da prevzame posle borze dela urad za zavarovanje delavcev v M. Soboti. Občinu mu bo dala tudi zanaprej prostore v občinski hiši na razpolago.

Grozilna pisma. Neznane osebe razpošiljajo v zadnjem času po vaseh v soboškem srezu grozilna pisma, da bo v tej in tej občini na določen dan požar. Tako je za prvo polovico aprila napovedanih več požarov v okolici M. Sobote. Lansko leto se je dogodilo več takih slučajev v radgonski okolici v Avstriji, pa baje tudi na Dravskem polju. Upamo, da bo orožništvo prišlo piscem teh grozilnih pisem na sled, še preden bi mogli uresničiti svoje grožnje.

Na naslov gerentskega sosveta v M. Soboti. Gerentski sosvet, ki je v kratki dobi svojega delovanja pokazal dosedaj mnogo dobre volje in že marsikaj umestnega ukrenil, prosimo, naj ne pozabi na Bolniško ulico, ki je radi velikega prometa v skrajno slabem stanju, o čemer se gg. sosvetniki lahko sami prepričajo po vsakem deževju.

„ROSENKAVALIER"
pride

A. Kunc, Ljubljana
priporoča svojo bogato izbero
finih površnikov
za gospode
po prav zmernih cenah.

Proti obolenju pljuč
„VEDOMIN"
Emulzija pri početku tuberkuloze, bronhitisa, katara in drugih pljučnih bolezni, za naglo okrepčitev organizma in za brzo izginevanje lokalnih sprememb.
Pasta za ojačanje otvarjanja apetita pri oslabelih, nervoznih, malokrvnih, osobito pr škrofulozni, rahitični deci.
Naprodaj v vseh apotekah.
Laboratorium „Vedomin" Beograd, Vajfertova 52. 1979 a

POZOR!
Opozarjate se, da eden par nogavic z žigom in znamko (rdečo, modro ali zlato)
„ključ"
traja kakor štirje pari drugih. Kupite eden par in prepričajte se. — Nogavice brez žiga „ključ" so ponarejene.
93-a D

Sport

Gostovanje graškega Sturma v Ljubljani

Ena neodločena tekma in ena zmaga.

Že od lanskega leta v Ljubljani znano moštvo graškega Sturma je za velikonočne praznike gostovalo v dveh tekmah proti Iliriji. V nedeljo je doseglo neodločen rezultat, v pondeljek pa je zmagalo. Kakor znano, je Sturm nedavno v Zagrebu igral neodločeno proti Gradjanskemu, ki po zadnjih izidih sodeč v zadnjem času ni ravno v slabi formi. Nismo pričakovali kakega razodetja v nogometni umetnosti od strani Sturma, vendar pa smo oba dni že z ozirom na to, da je Ilirija precej pregrupirala svoje moštvo in da je bil uspeh te pregrupacije vsled znanih zmožnosti in nezmožnosti posameznih igračev Ilirije precej dvomljiv, računali s sigurno zmago gostov. Dvom v uspeh Ilirije se pa je pokazal tudi kot zelo upravičen. Pri tem mislimo na ilirijansko napadalno vrsto, ki je prvi dan nastopila v sestavi Zupančič I., Herman, Gabe, Oman, Kreč, drugi dan pa v sestavi Herman, Oman, Gabe, Doberlet, Kreč. Napadalna vrsta Ilirije je kot celota docela odpovedala. Kaj pomaga izborna in dobro zamišljena igra popularnega Kreča, ako se ostali napadalci ne zavedajo tega, da se napadalne akcije ne dajo izvesti samo z nogami. Glavna krivda leži pač v precej ne srečnem poizkusu forsirati G. Zupančiča, kot vodjo napada. Zakaj mora Gabe, ki je že tolikokrat dokazal svoje lepe zmožnosti v krilski vrsti, igrati kot srednji napadalec, in to samo radi tega, ker je dokaj dober strelec. On iz svoje kože ne more od danes do jutri in posledica tega je bila, da je oba dni igral zelo slabega krilca. Vrzel, ki je seveda radi tega nastala, v napadalni vrsti, je ostala otvorjena in igra napada je bila po večini zelo raztrgana in nesistematična. V nekoliko manjši meri velja to za Hermana. Oman v levi zvezi je bil osamljen, Zupančič I. na desnem krilu v tehničnem in taktičnem oziru slab. V krilski vrsti je prvič nastopil novi trener Ilirije Zankl. Seveda je vsakdo pričakoval od njega, da bo naravnost briljiral. Večina gledalcev je bila zlasti prvi dan precej razočarana. Drugi dan je bil precej boljši. Vendar pa se vidi na njem, da je tehnično dobro izšolan. Ako se bo obnesel na mestu srednjega krilca, bo pokazala bodočnost. Čas, odkar deluje pri Iliriji, je vsekakor prekratek, da bi z ostalimi igrači mogel tako harmonirati, da bi že sedaj z uspehom izpolnil to najvažnejše mesto vsakega moštva.

Ostala krilca dr. Tavčar in Lado sta pokazala v svoji igri veliko požrtvovalnost. Zlasti defenzivno sta bila na mestu, čeprav je Lado vsled nepravilnega plasiranja napravil mnogo pogrešk. Dr. Tavčar pa je igral nekoliko ostro, osobito prvi dan. Pri obeh tekmah sta se dobro držala jubilanta branilca Pogačar in Beltram. Miklavčič v golu je siguren ter zlasti v pondeljek pokazal nekaj lepih obrambnih akcij.

Sturmovo moštvo je v tehničnem oziru brezdvomno boljše od našega. Napadalna vrsta je v oziru kombinacij predvedla zlasti drugi dan dobro igro. V krilski vrsti je ugajal srednji krilec Greiner. Obramba sigurna, zlasti znani Doller. Neugoden vtis pa je napravila njihova precejšnja nediscipliniranost.

Prvi dan je tekma z

1 : 1 (1 : 0)

ostala neodločena. Posebnega sportnega užitka sicer ni nudila, ker je bila igra od obeh strani precej ostra in večkrat ne ravno fair. Gradčani so imeli začetkoma več od igre. V 11. minuti krasno centrira Kreč in Gabe zabije z glavo neubranljivo v mrežo. Domačini skušajo že v prvi polovici zvišati score s silovitimi, toda nesistematičnimi napadi. Ne posreči se jim. V drugi polovici pritiskajo gostje, toda spremlja jih smola. V 16. minuti nevarno streljan prosti strel se odbije od prečke. V 23. min. zastrelja Oman enajstmetrovko. Šele v zadnji minuti se posreči Gradčanom s prostim strelom izenačenje.

Sodil je g. Kramaršič, ki je spregledal nekaj handsov in foulov.

Drugi dan je bila tekma nekoliko bolj zanimiva ter je končala z zmago gostov, ki so porazili Ilirijane z

2 : 1 (1 : 0)

Ilirija je nekoliko v premoči, toda njen napad ne izrabi nekaj lepih situacij pred golom. V 19. minuti doseže Sturm vodstvo po lepi kombinaciji desne strani napada. Vsi streli Ilirije gredo preko prečke. V 31. min. odbije Miklavčič v krasnem stilu, za katerega bi ga zavidal marsikateri vratar, nevarno streljan kot. Ker je sodnik izključil enega od Gradčanov, pride do prerekanja, ki se konča šele po intervenciji domačih igračev. V 40. min. diktira sodnik enajst metrovko proti Sturmu radi handsa, ki ga v poziciji, v kateri se je takrat nahajal, najbrže ni mogel videti. Toda publika na vzhodni strani ga je lahko videla in to je bilo za sodnika tudi odločilno. Za Sturm pa to ni bila posebna nesreča, ker je vratar Gürtl od Dobrleta streljano enajstmetrovko lepo odbil.

V začetku druge polovice pritiskajo gostje Ilirija ima nato nekaj lepih šans, toda njen napad je neopustljivo pasiven. V tem se odlikuje zlasti Gabe. V 26. minuti zabije Gradec drugi gol. Ilirijanski napad se trudi, igra proti koncu nekoliko boljše in Oman zabije v 35. minuti svoj časten gol.

Sodil je g. Fink v dolgih hlačah. Napravil je mnogo pogrešk, zlasti off side pozicije so njegova slaba stran. Glavna njegova napaka pa je nesamostojnost ter odvisnost od publike.

Obe tekmi sta bili dobro obiskani. Branilca Beltram in Pogačar sta igrala v nedeljo svojo 200. odnosno 100. tekmo za ilirijanske barve. Ilirija jima je ob tej priliki v znak priznanja in hvaležnosti poklonila primerne darove.

Ostale velikonočne tekme

MARIBOR: Na oba praznika so gostovali proti Rapidu celjski Atletiki. Obakrat je zmagalo boljše Rapidovo moštvo, in sicer z 2 : 1 (2 : 0) in 4 : 1 (2 : 0). Prvi dan so nudili gostje tako požrtvovalen odpor, da je bila igra povsem izenačena. Drugi dan pa sta obe moštvi popolnoma popustili. Goste odlikuje izredna požrtvovalnost in dober start na žogo. Najboljše moči imajo v srednjem krilcu, desni zvezi in vratarju. Rapid ni dosegel svoje običajne forme. Poset je bil zelo slab. Prvi dan je sodil malo nesigurno g. Osebik, drugi dan pa g. Planinšek odlično. — Maribor I. : rezerva 11 : 0 (6 : 0). Trening tekma med prvim in rezervnim moštvom je izpadla z visoko zmago prvega. Sodil je dobro g. Bizjak.

ZAGREB: Gradjanski : Vienna 5 : 2 (3 : 1) in 2 : 1 (2 : 0).

SARAJEVO: Hašk : Slavija 3 : 3 (2 : 0), Concordia (Zagreb) : Hajduk 3 : 1, Sašk : Concordia 3 : 2, BSK. : Slavija 6 : 5 in 1 : 3 (1 : 1).

BEOGRAD: Jugoslavija : Sumadija 9 : 0 Obilić : Srbija 5 : 0, Jedinstvo : Soko 2 : 1.

DUBROVNIK: Hašk : Gošk 2 : 0 in 5 : 0.

OSIJEK: Croatia (Zagreb) : Gradjanski 2 : 2, Croatia : Sloga 3 : 0.

NOVI SAD: Železničarji (Zagreb) : N. A. K. 2 : 2, Železničarji : Vojvodina 3 : 2, ŽAK. (Subotica) : NAK 4 : 4.

SUBOTICA: Vršovice (Praga) : Sand 4 : 1.

SPLIT: Hajduk : Treviso 1 : 0.

REKA: Gloria : Petrarca (Padova) 6 : 0.

PRAGA: Sparta : Čechie 4 : 0, Meteor : Liben 4 : 4, Čechie Karlin : Židenice (Brno) 3 : 1, Viktorija Žižkov : FC. Europa (Barcelona) 6 : 1 (3 : 1), Sparta : FC. Europa 9 : 0.

BUDIMPEŠTA: Slavija (Praga) : MTK 2 : 1 (2 : 0), Slavija : UTE 3 : 3, FTC : UTE 2 : 1, MTK : FTC 0 : 0.

BERLIN: Union Žižkov : Nordwest 2 : 1 Tennis Borussia : Union Žižkov 3 : 2.

DUNAJ: Hakoah : Amateure 1 : 0 (1:0), Rapid : Slovan 4 : 4 (4 : 0), Amateure : Slovan 3 : 2 (1 : 0), Hakoah : Rapid 4 : 3 (3 : 1), BAC : Floridsdorfer 3 : 0, GAK (Gradec) : Sportklub 2 : 1, Vorwärts : Rudolfshügel 1 : 0, Hertha : International 2 : 2, Hertha : Vorwärts 5 : 1, Rudolfshügel : International 3 : 2.

ANVERSA: WAC (Dunaj) : FC. Berchem Sport 1 : 1, WAC : Berschoot 2 : 4.

BRUSELJ: Simmering (Dunaj) : Daring Club 2 : 2, Simmering : Brugeoise 1 : 1.

POZNANJ: Čehoslovan Košiče : Varta 2 : 2 in 3 : 2.

CARIGRAD: Admira (Dunaj) : Fener Batcher 4 : 0 (2 : 0).

BASEL: DFC : Old Boys 5 : 1, DFC. : Grashoopers 7 : 1.

Naše hazenašice na gostovanju. Tri ljubljanske hazenske družine so za Veliko noč gostovale zunaj Ljubljane, in sicer Ilirija v Zagrebu, Atena v Opatiji in Primorje v Mariboru in Murski Soboti. Najbolje je odrezala primorjanska družina, ki je v Mariboru premagala Rapidovo družino z 8 : 0, v Murski Soboti pa z družino S. K. Mure igrala neodločeno s 7 : 7. Atena je bila v Opatiji poražena z 8 : 2. Pred močno družino Aška je morala Ilirija kloniti dvakrat, in sicer z 2 : 17 (1 : 9) in 4 : 12 (4 : 7).

Cross country za prvenstvo države se je vršil v nedeljo v Zagrebu. Startali so beograjski, zagrebški in ljubljanski tekači. Zmagal je Gradjanski. Izidi so: 1. Koren (Gradjanski), 2. Slapničar (Primorje) 3. De Reggi (Ilirija), 4. Trifunac (Jugoslavija).

Službeno iz LNP. Danes v sredo v kavarni Evropa ob 19.30 seja p. o.; ob 20.30 seja u. o. na katero se pozivljajo gg. vsch odborov v svrho kratkega razgovora. » Tajnik I.

ASK. Primorje (Hazena sekcija). Danes v sredo, od 17. ure naprej obvezen trening za vse hazenašice na igrišču. Predvsem morajo priti Krischeva, Jančigajeva, Prekuhova, Kumpova, Čergonja, Vidiceva, Kaiserjeva in obe Kačičevi. — Trener.

Gospodarstvo

Naš izvoz v februarju t. l.

Napram enakemu času 1925. je izvoz po količini večji, po vrednosti manjši.

Po podatkih Generalne direkcije carin je znašal naš izvoz v februarju t. l. 345.873 ton v vrednosti 514,931.064 papirnatih dinarjev, odnosno 46,996.054 zlatih dinarjev proti 313.564 tonam v vrednosti 693,019.742 papirnatih dinarjev, odnosno 58,235.484 zlatih dinarjev. Torej za 32.309 ton (10,30 %) več, a po vrednosti za 11,239.430 zlatih dinarjev (19,29 %) manj.

Glavni izvozni predmet v februarju t. l. je bil les, katerega se je izvozilo: a) gradbenega lesa za 67,7 milijona in b) drv za 5.9 milijona papirnatih Din. Lesu sledé (po vrednosti v milijonih papirnatih Din): turščica 70.0; jajca 61,7; žito: a) pšenica 53,2, b) ostalo žito 2.4; meso: a) sveže 26.0, b) mesni izdelki 3,9; žive svinje 15.7; pšenična moka 11.5; kalcijev cijanamid 10.7; suhe češplje 10.4; živi konji 10.2; cement 8,7; predivo 7.8; svinec v pločah 6,9; železniški pragi hrastovi 5.5; kože od div. jačine 4.9, hmelj 4.6; lesni izdelki 3,9; ekstrakti za usnje 3,6; sir kaškavalj 2,6 in ostalo.

Gradbenega lesa se je največ izvozilo v Italijo, potem v Francijo in Madžarsko, turščice največ v Italijo, potem po Donavi preko Braile in v Avstrijo. Jajca so šla v Švico, Avstrijo in Nemčijo. Pšenica se je v največji meri izvažala po Donavi preko Braile, potem v Italijo in Grčijo. Sveže meso so kupovale Avstrija, Nemčija in Češkoslovaška, živa goveda pa Italija, Grčija in Avstrija. Svinje, žive, so se izvažale v Avstrijo in Češkoslovaško.

Kakor v januarju t. l. tako je tudi v februarju t. l. bil izvoz po količini znatno večji kakor v odgovarjajočem času 1925., toda vrednost je bila obakrat manjša. Glavni vzrok temu je znaten padec cen poljskih produktov na svetovnem trgu.

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (6. t. m.). Pšenica: baška, 1 vagon 285; baška, 2 vagona 287.50. Oves: baški, pariteta Beograd, 1 vagon 180. Turščica: sremska, pariteta Indjija, 3 vagoni 117.50; bosanska, sušena, pariteta Šabac, 3 vagoni 132.50; baška, april, 1 vagon 120; baška, april, 5 vagonov 122.50; sremska, 5 vagonov 118.50; sremska, ladja Donava, april, 35 vagonov 130; sremska, 1 vagon 117.50; sremska, 2 vagona 120 Moka: baška, «2», 2 vagona 405; baška, «6», 2 vagona 245; baška, «7», 1 vagon 200; baška, «8», 1 vagon 175. Otrobi: baški, debeli, 1 vagon 175. Tendenca čvrstejša.

= **Težave pri ljubljanski carinarnici.** Pišejo nam: S 1. aprilom je ljubljanska carinarnica uvedla nove uradne ure, in sicer do poldne od 7. do 12., popoldne od 3. do 6. Želeti bi bilo le, da bi se carinski organi teh ur po možnosti tudi držali, predvsem kar se tiče predpoldanskega in popoldanskega carinskega pregleda v skladiščih, kajti strankam je zamudno čakanje po carinarničnih hodnikih radi izgube dragocenega časa zelo neprikladno ne glede na to, da trpi trgovstvo zaradi tega še občutno škodo. Čakati morajo vozniki, delavci, delo zastaja v pisarnah, blago se ne more pravočasno dobaviti skratka radi nepotrebnega čakanja je škoda na vseh straneh. Priznati pa se mora tudi, da ima ljubljanska carinska uprava velike težkoče, če bi hotela v tem oziru povsem ustreči trgovstvu, ker ima carinarnica premalo carinskega uradništva. Dolžnost Generalne direkcije carin bi bila, da ljubljanski carinarnici da na razpolago vsaj predpisano število carinkov in revizorjev. Ljubljani kot važnemu trgovinskemu in industrijskemu centru bi se morala tudi v tem pogledu posvečati večja pozornost.

= **Brzojavne in telefonske pristojbine v prometu z inozemstvom.** Od 1. t. m. se v brzojavnem in telefonskem prometu z inozemstvom računa 1 zlati frank = 11 dinarjev. Odredba, po kateri se mora pri vseh inozemskih brzojavkah, naslovljenih v države, ki spadajo k evropskemu prometu, zaračunavati po ena beseda več, kakor jih ima brzojavka v resnici, ostane še nadalje v veljavi.

= **Redni občni zbor** ima Mariborska tiskarna, d. d. v Mariboru, dne 19. t. m. ob 11. v ravnateljstvu tiskarne.

= **Cenovnik za zavarovanje valute ob izvozu,** veljaven od 1. do 15. t. m., je objavljen v «Uradnem listu» z dne 8. t. m.

= **Potrditev prisilne poravnave v konkurzu.** Potrjena je poravnava, ki jo je sklenila konkurzna dolžnica Angela Lorberjeva, trgovka v Trbovljah-Lokah, s svojimi upniki za 25 odstotkov njihovih terjatev.

= **Narok za prisilno poravnavo v konkurzni zadevi** Alozija Grinpeljna, trgovca v Tolincah, bo 12 t. m. ob [illegible] sodišču v Novem mestu. Prezadolženec ponuja upnikom III. razreda 35 odstotno kvoto.

= **Prodaja.** Dne 19. t. m. se bo vršila pri intendanturi Vardarske divizijske oblasti v Skoplju ofertalna licitacija glede prodaje 17.595 kg odpadkov od žakljev, papirja itd. Predmetni oglas je v Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani na vpogled.

= **Velika insolvenca v Milanu.** Iz Milana poročajo, da je propadla italijansko-ameriška tvrdka svilene stroke Sbarlbaro. Pasiva se cenijo na 80 milijonov, a aktiva na 13 milijonov lir.

Borze

6. aprila.

Ljubljana. (Prve številke povpraševanja, druge ponudbe in v oklepajih kupčijski zaključki.) Vrednote: investicijsko 74 do 6, Vojna škoda 290—294, zastavni in komunalne 20—22, Celjska posojilnica 200 do 202 (202), Ljubljanska kreditna 190—0, Merkantilna 100—104, Praštediona 865 do 870, Slavenska 50—0, Kreditni 165—175, Strojne 95—100, Trbovlje 370—380, Vevče 100—0, Stavbna 50—60, Šešir 110—0. — Blago: les: deske smrekove, 13 mm, I., II., III., monte, od 4 m naprej, od 16 cm, media najmanj 23, 24, fco vagon meja, 1 vagon 610—610 (610); deske — smreka, jelka 38 mm, 4 m, od 16 cm naprej, media najmanj 23, monte, fco vag. meja, 3 vag. 520—520 (520); gabrovi hlodi (bel gaber), 30 cm prem. napr., s toleranco 5 %, od 26 do 29 cm od 1½ m napr., zdravi, ravni, fco vag. nakl. postaja, 1 vag. 440—440 (440); hrastovi obrobljeni plohi, 43 mm 2.65 m in 53 mm 2.80 m, od 18 do 30 cm (podnice), fco vagon meja, 1 vagon 1300 do 1300 (1300); drva bukova, suha 1 m dolžine, fco Ljubljana, 2 vagona 21—21 (21); premog: nespremenjeno, samo ponudbe; poljski pridelki: turščica, času primerno suha, fco Postojna, tranz. za april, 6 vagonov po 160; drugače same ponudbe. Povpraševalo se je po senu ter se ponujala cena 60. Cement: nespremenjeno, samo ponudbe blaga. Eksekutivna prodaja: pšenica 73—74 kg, ex skladišče Domžale, zaduhla, tale-quale, 2 vagona po 262,50.

ZAGREB. Od bančnih vrednot beležijo večji promet delnice Eskomptne. V industrijskih papirjih je bil nekoliko večji promet kakor običajno Vojna škoda, promptna, se je začela trgovati po 293, a je proti koncu oslabela na 291. Za ultimo se je iskala po 292, za maj se je ponujala po 296.50. — Dinar v Curihu nespremenjen. Zato je bila tudi v Zagrebu tendenca za devize nespremenjena Narodna banka je pokrivala povpraševanje v posameznih čekih. Celokupni promet v devizah 10.1 milijona Din. Notirale so devize: Dunaj 801.55—805, ček 800.9 — 804.9, Berlin 1352.75 — 1356.75 ček isto, Budimpešta 0.0798—0.0802, Italija izplačilo 228.12—229.32, Oslo (zaključek 1211), London izplačilo 276.125—277.325, ček 0—276.6. New York ček 56.7—57, Pariz 199—201, Praga 168.2—169.2, ček 168.184 do 169.184, Švica ček 1093.547—1097.547; valute: belgijski franki 210—212; efekti: bančni: Eskomptna 118—118.25, Poljo 18—18.50, Kreditna Zagreb 114—116, Hipo 60—61, Jugo 97—98, Ljubljanska kreditna 190—0, Praštediona 870—874, Srpska 132 do 133, Narodna 3900—0; industrijski: Eksploatacija 24—25, Drava 180—195, Šečerana 360—370, Slaveks 150—155, Slavonija 42—43, Trbovlje 360—370, Vevče 100—0; državni: investicijsko 75.75—76.25, agrarne 44.25—45, Vojna škoda, promptna 291—292, za april 292—293, za maj 0—296.5.

BEOGRAD. Devize: Dunaj 802—801.5, Berlin 1354.25—1354.5, Budimpešta 0.07975 do 0.0799, Bukarešta 23.4—23.6, Italija 228.25—228.75, London 276.5—276.6, New York 56.825—56.84, Pariz 199—200, Praga 168.55—168.6, Švica 1094.75—1095, Sofija 41 do 41.5.

CURIH. Beograd 9.14, Berlin 123.525, New York 519, London 25.2325, Pariz 18.025, Milan 20.85, Praga 15.3825, Budimpešta 0.007275, Bukarešta 2.14, Sofija 3.75, Dunaj 73.25.

TRST. Devize: Beograd 43.70—43.85, Dunaj 350—353, Praga 73.60—73.85, Pariz 86.25—86.75, London 120.87—120.97, New York 24.80—24.90, Curih 478—480. Valute: dinarji 43.20—43.75, dolarji 24.70—24.85, 20 zlatih frankov 93—96, zlata lira 479.20.

DUNAJ. Devize: Beograd 12.44—12.48, Berlin 168.25—168.75, Budimpešta 98.97 do 99.27, Bukarešta 2.9175—2.9375, London 34.37—34.47, Milan 28.41—28.51, New York 706.75—709.25, Pariz 24.55—24.65, Praga 20.94—21.02, Sofija 5.0975—5.1325, Varšava 86.60—87.10, Curih 136.19—136.69. Valute: dinarji 12.39— 12.45, dolarji 706.10 do 710.10.

Deviza Beograd na ostalih borzah: v Pragi 59.50, v Berlinu 7.389, v Londonu (popoldne) 275

Vremensko poročilo

Meteorološki zavod v Ljubljani, 6. aprila 1926 — Višina barometra 308.8 m

Kraj opazovanja	Čas	Barom.	Temper.	Rel. vlaga v %	Smer vetra in brzina v m	Oblačnost 0—10	Vrsta padavine po opazovanju	Vrsta padavine mm do 7 ure
Ljubljana (dvorec)	7.	769·4	4·7	77	NE 1	0		0
	14	764·7	19·4	42	SSW 1	0		
	21.	764·8	14·2	54	SW 3	0		
Zagreb	8.	768·1	6·0	85	mirno	2		0
Beograd	8.	767·6	10·0	55	W 1	1		0
Sarajevo	8.							0
Skoplje	8.	768·4	9·0	55	SE 1	0		0
Dubrovnik	7.	767·6	—	35	NNW 1	0		0
Praga	7.	767·9	8·0	—	SW 1	0		0

V Ljubljani je povprečni barometer nižji kot včeraj za 1.7 mm.

Solnce vzhaja ob 5·41, zahaja ob 18·28, luna vzhaja ob 22·49, zahaja ob 7·59

Dunajska vremenska napoved za sredo: Najprej še jasno, topli južni vetrovi, kasneje visoki oblaki.

Iz življenja in sveta

Kaj pravi bivši jetniški stražnik o Gavrilu Principu

Praški dnevnik «Česke Slovo» objavlja tekst zanimivega pisma, ki ga je napisal preprost vojak, po imenu František Franjek, ki je stražil Gavrila Principa, atentatorja na Franca Ferdinanda in njegovo ženo.

Ravnatelječe, v kateri je bil zaprt Princip, je bil seveda trd Nemec. Ko je bil dodeljen Franjek jetniškim paznikom za stražnika, je dobil ukaz, da mora postopati s Principom posebno ostro. Toda že takoj prvi dan sta si prišla jetnik in čuvaj precej bliza. Najprej sta si razkrila, da sta oba Slovana in nato je dajal Franjek Principu večkrat cigarete. Poleg cigaret so zanimali Principa posebno časopisi. Kadar je le mogel, mu je preskrbel tudi te.

Razgovori med jetnikom in stražnikom so bili zelo interesantni. Kmalu potem, ko sta se moža spoznala, je vprašal češki vojak Principa, če mu ni žal, da mora sedaj delati pokoro za to, kar je storil. Princip je odgovoril na to vprašanje čisto mirno in določno. Izjavil je, da se prav nič ne kesa, da je vse dobro premislil in da je storil vse kar je storil le v korist Srbije. Tega se ni bal javno povdariti. Bil pa je tudi prepričan, da pride dan, ko se bo Srbiji vse to povrnilo. Neprestano je ponavljal, da mora Avstrija končati z razpadom in da mora Srbija zmagati, čeprav je neznatnejša od Avstrije. Dejstvo, da je bila srbska armada izrinjena iz dežele, ga ni prav nič plašilo. Neomajno je veroval v vstajenje srbske države, kateri je prerokoval še sijajno bodočnost.

Princip je bil mož od pete do glave in se ni vdal ali podal nikomur in za nobeno ceno. Zgodilo se je, da so nekoč za cesarjev god inšpicirali častniki zapore in da so prišli tudi k Principu ter ga vprašali, če obžaluje svoje dejanje. Obljubili so mu, da mu bodo olajšali življenje v ječi, če pokaže le malo dobre volje in kesanja. Toda Princip ni na ta poziv niti reagiral, temveč se je molče obrnil od častnikov in sodnikov, tako da so bili vsi skupaj osupli. Oficirjem in sodnikom ni preostalo nič drugega, nego da so ugotovili «močno voljo» jetnika Principa.

Sploh piše Franjek o Principu zelo simpatično, hvali njegovo junaško prenašanje trpljenja in veli, da jih je malo, ki bi se ponašali s takšno nezlomljivo vero glede bodočnosti domovine.

Tajinstvena nemška cesarska krona

Ko se je bivši nemški cesar Wilhelm II. leta 1922. vdrugič poročil, je na tajinstven, nerazumljiv način izginila iz cesarske palače v Berlinu krona, ki jo je nosila cesarica Avgusta, prva Viljemova žena. Med narodom so sicer začele krožiti razne govorice, ki so vedele povsem natančno povedati, kam in kako je izginila dragocena cesarična krona — ali natančnega ni vedel nihče.

No, sedaj je prišla resnica na dan. Zvedelo se je namreč, da je Wilhelm II. pred svojo poroko ukazal prenesti cesarično krono nekemu draguljarju, da jo popravi in preuredi po glavi svoje bodoče žene. Čim je zlatar svojo nalogo izvršil, je poslal krono na Holandsko Hermini Reuss, ki jo je nosila na dan poroke s cesarjem.

Vse te mahinacije s cesaričino krono so se očividno izvršile v največji tajnosti, kajti do nedavno ni še nihče vedel o njih. Poslanec Hermann Müller je celo interpeliral v parlamentu in vlada je dala svečano zagotovilo, da je o vsej zadevi docela nepoučena. Znano da ji je le, da je krona izginila.

«Montag Morgen» je mnenja, da se krona nahaja še vedno v Doornu, na Viljemovem gradiču. List poziva vlado, naj stori vse potrebne korake, da reši dragotino za državo. Kajti krona predstavlja ne glede na umetniško vrednost celo premoženje: cenjena je na tri in pol milijona mark (48 milijonov dinarjev) «Bivši nemški cesar,» dostavlja list, «je pač imel pravico, izposoditi si krono za svojo svatbo, toda pozneje je bila njegova dolžnost, da je vrne . . . kakor je dolžnost ženina, da vrne ob priliki poroke izposojeni frak in cilinder».

Naloge raziskovalcev severnega tečaja v bližnji bodočnosti

Znani polarni potnik in človekoljub profesor Fritjof Nansen, ki predseduje mednarodnemu študijskemu društvu za raziskovanje Arktide s pomočjo zrakoplova, je imel pred kratkim v prostorih univerze norveške prestolice Oslo predavanje o nalogah, ki čakajo raziskovalce severnega tečaja v bližnji prihodnosti. Učenjak je uporabil to priliko tudi za to, da je načel vprašanje rednih zračnih zvez med Evropo in med pokrajinami, ki leže v najsevernejših delih Tihega oceana. Razmotrivajoč ta problem je povedal, da ima veliko vero v uresničenje teh načrtov. Predvsem je seveda treba do dobra raziskati polarno ozemlje, dobiti jasen vpogled v klimatične razmere na skrajnem severu, potem pa korakati polagoma k realizaciji projektov, ki se nam vidijo dandanes fantastični.

Nansen sodi, da na skrajni severni točki naše zemlje ni kopne zemlje, pač pa je trdno prepričan, da je vsaj 100 do 200 m pod morsko gladino celina, ki je oporišče večnega ledu, kateri pokriva severni tečaj. Vendar je podmorsko ozemlje v bližini Kanade še neraziskano. Važno bi torej bilo, da se ustanovijo posebne postaje, ki bodo vršile znanstvena raziskovanja v tej smeri ter bodo čisto natančno fiksirale potrebna načela.

Vetrovne razmere na Arktidi imajo velikanski vpliv na evropsko klimo. To je posebno lahko spoznati v severni Evropi, kjer se neprestano vrši boj med toplimi vetrovnimi toki, ki prihajajo iz juga in med hladnimi toki s severa. Vzdolž cele atmosferične polarne fronte razsajajo čestokrat cikloni, ki so pravzaprav pravi povzročitelji vročine in mraza, viharjev in brezvetrja, vlažnega in suhega vremena. Neznana nam gibanja zračnih plasti na Arktidi so tudi kriva, da ni mogoče točno napovedati evropskih vremenskih izprememb. Res je sicer, da so zadnja leta izkustva nekaterih observatorijev na severu tozadevno napredovala in postala popolnejša, v glavnem pa je vendarle ostalo pri starem.

Končno meni profesor Nansen, da bo v prihodnosti popolnoma mogoče uvesti promet med Evropo in Vzhodno Azijo preko severnega tečaja. Tudi druge zračne zveze bodo omogočene. Za polet čez severni tečaj pa je potrebna ladja, ki bo imela vsaj 130.000 kubičnih metrov ter bo težka 100 ton. Taka zračna ladja bi lahko preletela pot od Murmanskega nabrežja do Aljaške v 60 ih urah. Tudi je Nansen prepričan, da bodo zračne ladje sčasoma oskrbovale zvezo med prestolico Norveške ter glavnim mestom Japonske; polet bi trajal pet do šest dni.

Psihotehnična naprava za določanje inteligence

Berlinski listi so pred kratkim poročali o izumu poljskega zdravnika Biszskega, s katerim je popolnoma mogoče določiti stopnjo inteligence kateregakoli človeka v kratkem času 30 minut.

Aparat za določanje inteligence je podoben majhnemu radioaparatu ter je sestavljen iz več električnih žic. Na koncu vsake žice je kovinasta palčica, katero mora pacijent prijeti z rokami ter jo držati, dokler ga zdravnik preiskuje. Zdravnik pa položi na pacijenta školjko, uvede v svojo napravo električno strujo in se dotika z lahko elektrodo pacijentove glave na vseh mestih. Ta procedura povzroča različne močnejše in slabejše zvoke, katere klasificira preiskovalni zdravnik s številkami. Številk je 5 ter gredo od zgoraj navzdol od 5 do 0. Ko je preiskava končana, sestavi zdravnik iz dobljenih številk končno diagnozo inteligence. Številka 5 prikazuje genijalnost, 0 pa najmanjšo stopnjo inteligence.

Dr. Biszky je razdelil občutljivost človeških možganov na več skupin. Posamezne skupine veljajo splošnemu nivoju inteligence, nadarjenosti za umetnosti, praktičnim sposobnostim itd. Vsaka od teh skupin je zopet razdeljena na več majhnih kompleksov. Biszky trdi, da je mogoče na podlagi njegove diagnoze celo določiti, je-li pacijent štedljiv ali razsipen, nervozen ali pedanten ter če ima sploh kake posebne zmožnosti in nadarjenost za glasbo, literaturo, gledališče, vzgojeslovje ali kaj drugega. Seveda ni mogoče kar na slepo trditi, da je zadeva s tem rešena. Vendar je gotovo toliko, da so doslej postavljene diagnoze profesorja Biszkega neverjetno točne. Če je pa izum zdravnika takšen kot se govori, ni dvoma, da lahko postane vrlo važna naprava v sodobnem psihotehničnem raziskovanju in da bi bile tudi socijološke posledice tega izuma zelo dalekosežne. Z njegovo pomočjo bi namreč lahko bilo določiti za kakšen poklic je najbolj sposobna mladina.

Izumitelj Biszky pravi, da je sestavil aparat na podlagi bolečin, katere je čutil za časa vremenske izpremembe že v svoji mladosti. Smatral je za vzrok svojih bolečin električno napetost v zraku in je začel eksperimentirati na lastni glavi z raznimi električnimi strujami. Prišel je na ta način do fiziološkega ritma živčnega sistema in je skonstruiral aparat, katerega ritem je popolnoma v skladu z živčnimi pojavi. Tako je sestavil napravo za določanje, oziroma za merjenje inteligence.

Zdravniški krogi so sprejeli vest o tem izumu deloma z velikim navdušenjem deloma pa z veliko skepso. Našla se je tudi skupina takih, ki odločno odklanja napravo in pobija zdravnikove nazore. Kdo pa ima prav, ali Biszky ali njegovi nasprotniki, to bodo v kratkem pokazali stvarni eksperimenti.

S tekme Ilirija : Sturm

Sturmov vratar Gürtl ujame v lepem stilu oster strel Ilirije.

Samo še danes! **Zmagala je umetnost!** Samo še danes!

Kakor drugod, tako je tudi v Ljubljani doživel

Charlie Chaplin

epohalni zmagoslavni pohod s svojim velikim umotvorom

Lov za zlatom!

Ni čuda! Saj zna Charlie Chaplin združiti z neprekosljivim elanom umetnost z osvežujočim humorjem in s prvovrstno zabavo. Enotno mnenje občinstva, ki je na praznike napolnilo do **zadnjega kotička našo dvorano,** je bilo: **Sijajno, imenitno, neprekosljivo!**

Salve smeha in zabave.

nepretrgoma od početka do konca so spremljale edinstveno komiko Chaplina.

Predstave danes ob **4, pol 6, pol 8. in 9.**

Vsled velikega navala pri blagajnah prosimo, da si preskrbite vstopnice v predprodaji od 10. do pol 1. Dnevi predvajanja tega filma so šteti!

Elitni Kino Matica, vodilni Kino v Ljubljani. tel. 124.

Krvave ure v Prestranku

Bitka med hajduki, finančnimi stražniki in miličniki. — Štirje mrtvi. — Dva hajduka žrtvovala po težkem boju, da rešita svoje tovariše, svoje življenje.

Krvav dogodek je razburil v soboto zvečer vso bivšo Notranjsko onstran naših granic in napravil ogromen vtis tudi v Ljubljani, čim so prinesli prve vesti potniki, prispeli ponoči s tržaškim brzovlakom. Hajduki v Prestranku, krvava borba z italijanskimi finančnimi stražniki, miličniki in fašisti, štiri do šest mrtvih je šlo od ust do ust. K strahotnim vestem je dodala mnogo še fantazija, razburjenje je postajalo vedno večje. Šele v nedeljo popoldne so dobile prvotne vesti konkretnejšo obliko, ki je razkrila vso strahoto dogodka, ki se je odigral čisto v bližini naše meje.

V soboto, okoli 5. popoldne so se nahajali v računskem uradu železniške postaje v Prestranku pri Postojni štirje uradniki, ki so imeli nalog, da do večera zaključijo tranzitne račune in potem izroče inkasirane vsote. Bili so to: podnačelnik Giulio Toniolo, rodom iz Vidma v Italiji, uradnika Achille Valcareggi iz Trsta in Giuseppe Zwelf iz Prestranka ter Peter Pahor, ki je dodeljen uradu kot pomožna moč, predvsem kot tolmač za slovenščino. Razen tega sta bila takrat slučajno navzoča še dva mešetarja iz Trsta. Uradniki so pravkar končali svoje delo in našteli 246.000 lir, ko so se nenadoma znašli v silno mučnem in kritičnem položaju. Nagloma so se odprla vrata in v sobo so stopili, kakor bi se udrli iz tal, trije maskirani moški, oboroženi do zob. V hipu je zadonelo rezko povelje:

«Roke kvišku!

Kdor se gane ali zine, bo plačal z življenjem!» Prestrašeni uradniki, ki so imeli samokrese nastavljene na prsi, so avtomatično dvignili roke in prebledeli čakali, kaj se bo zgodilo. Nihče se ni upal niti treniti z očesom. Napadalci so operirali z bliskovito naglico.

Pograbili so najprej manjšo vsoto denarja, nahajajočo se na mizi, nato pa še ves dnevni inkaso iz blagajne.

V tem trenutku se je hotel vreči nanje Peter Pahor, ki pa so ga neznanci takoj ustrahovali s par streli v strop. Predno so se napadeni uradniki dobro zavedli, je bilo delo opravljeno in napadalci so odhajali. Pred odhodom so še ukazali uradnikom, da morajo ostati nepremično v sobi 10 minut in jih zaprli. Po poročilih italijanskih listov so bili skrivnostni moški oboroženi s samokresi, pištolami, noži in celo z bombami. Bili so torej pripravljeni za vsak slučaj tudi za hujši boj, ki se je kmalu nato tudi v resnici razvil in zahteval

na obeh straneh krvave žrtve.

Prvi strašilni streli so zbudili pozornost v sosednjem poslopju nahajajočih se finančnih stražnikov in miličnikov. Miličnik Ugo del Fiume je skočil na cesto in začel klicati na pomoč. Trenutek nato pa ga je že zadel dobro namerjen strel naravnost v srce in zgrudil se je mrtev na tla. Medtem so tudi uradniki že telefonirali na pomoč na postajo, oddaljeno od računskega urada kakih 300 metrov, kakor tudi v finančno stražnico, iz katere je takoj odšla močna četa finančnih stražnikov na pomoč.

Napadalci so se naglo umikali. Izkazalo se je, da so imeli zunaj še stražo zaščitnico, obstoječo iz dveh s karabinkami oboroženih mož. Med neprestanim streljanjem

so se napadalci umikali proti Pivki.

Tam so dolgo zadrževali napredovanje finančnih stražnikov in miličnikov, ki pa so vedno hujše pritiskali. Ko se je pokazalo, da je bitka za napadalce izgubljena, so trije hajduki z denarjem izginili v gozdu, ostala dva pa sta se borila naprej. Trije italijanski stražniki so se zgrudili, a tudi hajduka, ki sta krila umik ostalih treh svojih tovarišev, sta bila že oba ponovno zadeta v noge in opraskana od strelov na več drugih krajih. Da se morda vendarle še rešita, sta skočila v Pivko, jo preplavala in nadaljevala potem na drugem bregu še sama boj.

Šele

po enournem boju

je utihnilo streljanje. Ob Pivki so našli finančni stražniki trupli dveh hajdukov. Oba sta imela orožje še v rokah. Da ne padeta preganjalcem živa v roke, sta

si sama vzela življenje.

Ranjene finančne stražnike so prepeljali takoj v bolnico v Postojno. Najtežje je bil ranjen Domenico Tempesta, ki je že tekom nedelje podlegel težkim poškodbam. Našli so ga namreč prepozno in je že močno izkrvavel.

V mrtvih hajdukih so spoznali kasneje lesnega manipulanta Stanka **Molka** iz Planine, ki je bil svojčas obtožen radi ubojstva dveh karabinerjev v Istri, in kovača Aloiza **Vilharja** iz Postojne. Pri njih niso našli nobenih dokumentov, pač pa polno orožja. Imela sta s seboj celo zdravila, kakor pravi hajduki. Na truplih obeh so bile poškodbe, ki so jih povzročile krogle, zelo vidne. Vilhar je imel dve rani na glavi in eno posebno globoko na čelu. Krogla iz puške ga je oplazila tudi po levem boku. Molek je bil še strašneje razmesarjen. Petkrat je bil ranjen v glavo. Ena krogla mu je glavo popolnoma preluknjala. Poleg tega je bil ranjen še na treh drugih delih telesa. Strokovni izvedenci so baje izjavili, da je bila vsaka od teh ran, ki so jih odnesli hajduki iz boja, že sama zase smrtonosna! Ko so si izvedenci kasneje še ogledali prostor, na katerem se je vršila krvava bitka, so naglasili, da sta se Vilhar in Molek čisto gotovo sama obstrelila in tudi ustrelila, da ne bi prišla živa preganjalcem v roke. Najbrže je Vilhar najprej ustrelil Molka, ki je ležal pred njim, končno pa še samega sebe.

V bolnišnici

kralja Viktorja Emanuela v Postojni se nahajajo še ranjeni: miličnik Atilio Pizzutti in finančna stražnika Martino Barletta in Umberto Fazzini. Pizzutti ima zlomljeno levo ramo, kamor ga je ranila krogla iz karabinke. Barletta je ranjen od samokresa, dočim izvira rana Fazzinija na glavi iz samokresa tipa «Steyr». Vsi trije navedeni pa so izven nevarnosti in upajo zdravniki, da jih izlečijo v najkrajšem času

10.000 lir za izsleditev hajdukov.

Takoj po strašnem dogodku so italijanske oblasti močno zastražile meio, organizirale obsežen lov za ubeglimi hajduki in obvestile o dogodku tudi naše varnostne oblasti, ki so pridno sodelovale. Italijani so obenem razpisali 10 tisoč lir nagrade za onega, ki omogoči izsleditev hajdukov. Kakor poroča včerajšnji «Piccolo» je jugoslovenska obmejna policija aretirala še istega dne na postaji v Rakeku nekega Samso, sina industrijalca v Trnovem pri Ilirski Bistrici, pri katerem so našli 22.000 lir v zavitkih po 100 lir, kakor se razdeljujejo na postaji v Prestranku. Prepeljali so ga v Postojno, kjer je bil takoj zaslišan. Po eni verziji je v polnem obsegu priznal svojo soudeležbo, po drugi verziji pa se je izkazala njegova popolna nedolžnost ter je že izpuščen. V Postojni je bilo izvršenih veliko število hišnih preiskav, na podlagi katerih je bilo aretiranih že 16 oseb, med njimi Vilharjeva žena, rodbina Gržel in še več drugih. Proti vsem obstoja baje zelo obtežilen materijal.

Mrtva hajduka Molka in Vilharja, ki sta žrtvovala svoje življenje, da rešita svoje tovariše, so pokopali v Postojni. italijanska finančna stražnika, ki sta padla v boju s hajduki, pa pokopljejo z največjimi častmi.

A. P. Čehov:

Zagonetna natura

Kupé prvega razreda.

Na divanu, prevlečenem z rdečim žametom, sloni zala dama. Dragocena franžasta pahljača škroboče v njeni krčevito stisnjeni roki, zaponka na grudih se dviguje in pada kakor ladja sredi valov. Vznemirjena je... Nasproti njej sedi na fotelju gubernijski uradnik za posebne zadeve, mlad pisatelj-začetnik, ki priobčuje v gubernijskih časopisih manjše povesti, ali kakor jih sam naziva »novele« — iz življenja višjih krogov. Gleda ji nepremično v obraz s pogledom poznavalca. Opazuje, proučava, študira to ekscentrično, zagonetno naturo, jo razumeva, spoznava. Njena duša, vsa njena psihologija mu je znana kakor njegova dlan.

— O, jaz vas razumem! pravi uradnik za posebne zadeve poljubljajoč njeno roko pri zapestnici. — Vaša rahločutna, mehka duša išče izhoda iz labirinta . . . Da! Borba je strašna, grozna, toda . . . ne udajte se! Zmagali boste! Da!

— Opišite me, Voldemar! pravi dama z žalostnim nasmeškom. Moje življenje je tako prenasičeno, tako raznolično, tako pestro . . . No, glavno — jaz sem nesrečna! Jaz sem mučenica v vlogi Dostojevskega . . . Pokažite svetu mojo dušo, Voldemar, razkrijte to nesrečno dušo! Vi ste psiholog. Ni še pretekla ena ura, kar sediva tu v kupeju in se pogovarjava, vi pa ste me že spoznali vso, vso!

— Govorite! Rotim vas, govorite!

— Poslušajte! Rodila sem se v revni uradniški družini. Oče je bil dobrčina, umen, ampak . . . duh časa in okoliš . . . vous comprenez, jaz ne obsojam svojega nesrečnega očeta. Pil je, kvartal . . . jemal podkupnine . . . Mama pa . . . Da! Kaj bi govorila! Revščina, borba za košček kruha, spoznavanje ničevosti . . . Ah, ne silite me, da bi se spominjala! Sama sem si morala delati pot . . . Kvarna vzgoja v zavodu, čitanje neumnih romanov, mladostni zaleti, prva plaha ljubezen. Pa boj s predsodki? Strašno! In dvomi? Pa muke vzklilega nezaupanja do življenja, do sebe? . . . Ah! Vi ste pisatelj in poznate nas, ženske. Vi boste razumeli . . . K nesreči sem jaz široke nature. Čakala sem na srečo, in na kakšno! Hrepenela sem postati človek! Da! Postati človek — v tem sem uzrla svojo srečo!

— Čudovito! šepeče pisatelj, poljubljajoč ji roko pri zapestnici. — Ne poljubljam vas, vi divna, ampak trpljenje človeško! Se-li spominjate Razkolnikova? On je tako poljuboval.

O, Voldemar! Meni je bilo treba slave . . . šuma, bleska, kakor vsaki drugi — izredni naturi. Čemu biti skromna? Hrepenela sem po nečem izrednem . . . neženskem . . . In glejte, tu se mi je postavil na pot bogat starec, general . . . Umejte me, Voldemar! Saj to je bilo žrtvovanje same sebe; odrekla sem se vsemu, umejte! Inače nisem mogla postati. Obogatela sem svojo družino, začela potovati, deliti dobrote . . . Koliko sem pretrpela! Kako neznosni, kako nizkotno gnusni so bili za me objemi tega generala, dasi je treba priznati, da se je svoj čas hrabro bojeval. Bili so momenti... strašni momenti! Toda podpirala me je misel, da bo starec danes ali jutri umrl in da pričnem živeti kakor sem hotela; da se bom udala ljubljenemu bitju in bom srečna . . . In tako bitje že imam, Voldemar! Bog vé, da ga imam!

Dama silno maha s pahljačo. Njen obraz gre na jok.

— In glejte, starec je izdihnil . . . Zapustil mi je nekaj, svobodna sem kakor ptica. Zdajle bi mogla začeti srečno življenje . . . Kaj ne, Voldemar? Sreča trka na moje okno. Treba samo odpreti ji, toda . . . ne! Voldemar, poslušajte, zaklinjam vas! Prav zdajle bi se mogla vsa udati ljubljenemu bitju, postati njegova družica, pomočnica, nositeljica njegovih idealov, postati srečna . . . odpočiti si . . . In vendar, kako je vse gnusno, ogabno in neumno na tem svetu! Kako je vse podlo, Voldemar! Jaz sem nesrečna, nesrečna, nesrečna! Na moji poti je zopet zapreka! Zopet čutim, da je moja sreča še daleč, daleč! Ah, toliko muk, ko bi vi videli! Koliko muk!

— No in kaj? Kaj se vam je postavilo na pot? Rotim vas, govorite! Kaj?

— Drugi bogat starec . . .

Strta pahljača je zakrila lep obrazek. Pisatelj si je z roko podprl glavo polno misli, vzdihnil in se z izrazom veščaka — psihologa globoko zamislil. Lokomotiva žvižga, sika, od zahajajočega solnca so se pordečili zastori na oknih . . . K.

Da najboljši je to znaj, Colombo Ceylon čaj!

140

Pristopajte k „Vodnikovi družbi“

Kako naj Maribor reši vprašanje novega rotovža

Vprašanje zgradbe novega rotovža, ki je bilo sproženo na zadnji seji občinskega sveta, je vzbudilo v mariborski javnosti veliko zanimanje. Do je nov rotovž potreben, temu nihče ne oporeka, niti ne mariborski nemški občinski očetje, ki sicer še vedno hočejo uveljaviti na magistratu nekdanjo svojo politiko »fortwurštlanja« in ne kažejo pravega razumevanja za nove naloge in potrebe občine, ki jih je rodil čas in izpremenba razmer. Zato je prav, da se je vprašanje načelo že sedaj, dasi ni izgleda na skoraišnjo izvedbo tega načrta. Potrebno pa je, da se o stvari tudi v javnosti razpravlja in bi bilo le želeti, da se te javne razprave udeleži vsakdo, ki mu je razvoj Maribora na srcu in ki ima interes, da se to vprašanje reši v duhu časa in danim prilikam primerno.

Predno se bo pristopilo k podrobnejšim pripravam za izvedbo tega načrta, je pred vsem treba rešiti dvoje glavnih vprašanj: 1.) Kje naj se zgradi novi rotovž in 2.) finančno vprašanje. Mene zanima predvsem prvo vprašanje in podajam v sledečem svoje misli:

V občinskem svetu so padli glede prostora trije predlogi: 1.) Jugoslovenski trg (med velikožupansko palačo in drž. realko, kjer je stal nekoč Tegetthoffov spomenik); 2.) na novem delu Glavnega trga; 3.) na sedanjem prostoru.

Meni niti eden teh predlogov ne ugaja. Novi rotovž mora biti vsekakor zgrajen v duhu časa, t. j. v modernem slogu. Kot tak pa bi se ne ujemal z ostalo okolico niti na enem teh prostorov. Na Jugoslovenskem trgu bi ga zagrinjal starinski grad in bi moderna stavba po mojem mnenju v soseščini gradu ne prišla do popolne veljave, dasi lega v sredini mesta sicer ne bi bila baš nesimpatična.

Na novem delu Glavnega trga bi sicer nov rotovž prišel do veljave, toda v tem slučaju bi bila potrebna poprejšnja ureditev okolice zlasti podrtij nasproti Velike kavarne, poleg tega pa bi bil rotovž v tem slučaju na najbolj prometnem kraju, kjer vlada ves dan velikanski ropot, ki bi menda ne vplival baš posebno prijetno na uradništvo v pisarnah. V ostalem pa je kolikor je meni znano, ta prostor določen za zgradbo prepotrebne tržnice s podzemskimi hladilnimi napravami. Ne oporekam sicer, da bi se za tržnico ne našel tudi še kak drug prostor, vendar pa po mojem mnenju spada baš tržnica na prometen, v sredini mesta ležeč kraj.

Najbolj nesimpatičen med vsemi pa mi je predlog, ki gre za tem, da bi se sedanji rotovž z okoliškimi hišami podrl in na istem mestu sezidala nova moderna stavba. Ne le, da bi moderno poslopje ne spadalo med to skupino najstarejših mariborskih hiš, — saj še nekdanji »Theresienhof« klub onemogoči preureditvam trga in novemu mostu ne pride do veljave — se mi zdi podiranje hiš, zlasti pa še zgodovinskega rotovža naravnost nelepo. Sedanji rotovž je kakor nalašč za namestitev mariborskega muzeja, če je že moral zgodovinsko dvorano gradu mesto muzeja zavzeti — kino!

Po mojem mnenju bi spadal novi rotovž na kralja Petra trg nasproti mostu, kjer se sedaj gradi palača Pokojninskega zavoda. Mesto se razvija v tej smeri tako, da bi bil rotovž v resnici nekako v središču mesta. Poleg tega pa bi bil nedvomno bolj reprezentativen, kot pa palača Pokojninskega zavoda, ki po mojem mnenju ni baš v skladu s tem prostorom, ki je kot nalašč za tako monumentalno stavbo, kot mora biti novi rotovž. Sedaj seveda ta prostor za rotovž ne pride več v poštev.

Upoštevajoč pa tudi finančni položaj obline ki govori absolutno proti vsaki novi več ji obremenitvi davkoplačevalcev vsaj dotlej dokler država ne zniža svojih bremen, bi po mojem mnenju vsekakor kazalo rešiti vprašanje novega rotovža zaenkrat brez nove zgradbe na ta način, da bi občina nakupila palačo Mestne hranilnice mariborske na Slomškovem trgu, ki je i reprezentativna i prostorna dovolj za namestitev vseh magistratnih in drugih mestnih uradov ter bi se dala z malimi adaptacijami namenu in potrebi primerno preurediti Občina mora itak v dogledni dobi misliti na zgradbo novih šolskih poslopij, zlasti tudi za dekliško meščansko šolo, ki je sedaj nameščena v tem poslopju. Za urade Mestne hranilnice in Kreditnega zavoda pa bi se dotlej, dokler si zopet hranilnica sama z odkupnino ne pozida primernega poslopja, že našli prostori, bodisi v sedanjem rotovžu, bodisi v kazinskem poslopju.

Nisem finančni strokovnjak in se zato tudi ne bom spuščal v razmotrivanje finančnega vprašanja, ki tvori poglavje zase, zdi se mi pa, da bi se lažje izvedel nakup palače Mestne hranilnice, kot pa v dogledni dobi pribavila sredstva za novo stavbo in vse, kar je s tem v zvezi. Pomanjkanje prostorov za mestne urade, ki so sedaj raztreseni malodane po vsem mestu kot tudi sploh neprimerni in nezdravi sedanji magistratni prostori pa govore za to, da nikakor ne kaže, z izvedbo tega načrta predolgo odlašati.

—ro.

Zgodovina slov. Štajerske s Prekmurjem

Kot VII. del zbirke «Slovenska zemlja» je Slov. Matica pravkar izdala zgodovinski opis *Slovenske Štajerske in Prekmurja* izpod spretnega peresa prof. dr. Kovačiča. Pred nami se razvija vsa naša prošlost od kamenene dobe ja do mirovne konference v Parizu, kjer se je pisatelj mudil leta 1919. V tem širokem okviru je na osnovi vseh dosedanjih pomembnih razprav in razprav po novih vidikih zajeta celokupna zgodovina zelenega Štajerja in sosednega Prekmurja, in sicer tako, da iz pričujočega orisa odsevajo hkrati važnejši evropski dogodki. Zlasti pa je pisatelj seveda posegal mimogrede v razvoj ostalih slovenskih pokrajin. Poleg velikopoteznih časovnih tokov spoznaš iz tega tehtnega dela obilico slikovitih podrobnosti iz vseh področij, ki bodo zanimale slehernega rojaka z juga ali zapada, posebno pa še s severa in vzhoda. Kdor ve, s kako vnemo se romanski in germanski narodi bavijo s proučevanjem svoje preteklosti, ki bodi vsakomur učiteljica za bodočnost, bo moral seči po tem lepo opremljenem spisu, ki je navzlic velikemu obsegu (422 str.) vendar izredno poceni (60 Din za člane Slov. Matice, 70 Din za nečlane).

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5·—.

Ženitve, dopisovanje ter oglasi strogo trgovskega značaja, vsaka beseda Din 1·—. Najmanjši znesek Din 10·—.

Prireditve

V društvu «Soča»
v Ljubljani predava v soboto 10. t. m. v salonu pri «Levu» univ. prof. g. dr. Rado Kušej o zelo interesantno zanimivi temi, ki se glasi: «Cesaropapizem na vzhodu in njegove zapadne oblike». Vabljeni «Sočani» in vsi prijatelji našega društva. Začetek ob ½21. uri zvečer. — Vstop vsem prost. 9316

Obrt

Slamniki
po najnovejših originalnih pariških in dunajskih modelih od 50 din naprej — Preoblikovanje slamnikov točno in solidno v domači delavnici Svileni klobuki pod lastno ceno pri M Jeglič. modistinja. Slomškova ulica 27 7135

Slike za legitimacije
izdeluje najhitreje fotograf Hugon Hibšer, Ljubljana, Valvazorjev trg 168

Mesnica
moderno urejena, na najprometnejšem mestu Ljubljane se proda. Potreben kapital 85.000 Din. Le resni reflektantje naj se obrnejo pismeno na upr. «Jutra» pod «Prometno 33». 9312

Mizarstvo
s stroji ali tudi brez istih se vzame v najem. Ponudbe na upravo «Jutra» pod šifro «Mizarstvo». 9247

Službe (dobe)

Dva akordanta
ki sta popolnoma samostojna in izvežbana v izdelovanju vseh vrst opeke, se čimprej pod ugodnimi pogoji sprejmeta. Tozadevne ponudbe naj se naslovijo naravnost na naslov: «Centrala občinskih opekarniških podjetij Gornja Radgona», katere ponudbe naj bodo opremljene s primernimi dokazi o usposobljenosti. 9121

Korespondent(-inja)
samostojna moč z večletno prakso, popolnoma vešč slovenščine, srbohrvaščine in nemščine, se sprejme. Ponudbe z navedbo plače na: Industrijsko podjetje Celje, poštni predal 2. 9123

Čevljar. vajenec
iz poštene družine, se sprejme tudi s celo oskrbo; več ustmeno. — Anton Brecelj, Ljubljana, Gajeva ulica 2. 9146

Železničarji
poduradniki-penzijonisti dobe v prodajo mnogo iskan predmet. Naslov z natančno navedbo razmer na upravo «Jutra» pod «Potnik 56». 9161

Gospa ali gospica
z lepim nastopom, v svrho obiska boljših priv. strank v Ljubljani, se sprejme proti dobri plači takoj. Oglasiti se je osebno v torek 6 t. m. dopoldne pri «Elektro-Lux», Dunajska cesta 22. 9173

Zastopniki
za razpečavanje švicarskega sira se sprejmejo v vsakem kraju pod ugodnimi pogoji Pismene ponudbe pod «Sir» na «Propaganda», reklamna družba z o. z. v Ljubljani, Selenburgova ulica št 7/II. 7834

Postranski zaslužek
primeren za vsakogar. Pojasnila proti znamki 1 Din. — «Propaganda», reklamna družba z o. z. v Ljubljani, Selenburgova ulica št. 7/II.

Več mizarjev
prvovrstnih, za fino fornirano pohištvo, sprejme A. Amann, tovarna pohištva, Tržič. 6242

Agilna natakarica
za samostojno vodstvo manjše gostilne v Ljubljani, se sprejme. Gostilniški in kuhinjski inventar na razpolago. — Kavcija Din 5—10.000 Natančne ponudbe z navedbo dosedanjega službovanja pod značko «Zakup gostilne» na upravo «Jutra». 9056

Učenko za pletenje
nad 15 let staro, sprejme takoj Toni Kukar, Dravlje št. 23, pošta Št. Vid nad Ljubljano. 9258

Žensko
priprosto izobraženo, popolnoma odkritosrčno in zaneslivo, staro 30—40 let, vešče samostojnega gospodinjstva in vseh hišnih del, sprejme za stalno rodbina 2 članov. Ponudbe s podatki poslati na upravo «Jutra» v Ljubljani pod značko «Zvesta 75». 9383

Delavce
za cementne izdelke, se sprejme. Naslov pove upr. «Jutra». 9061

Zastopnike
za mesto Ljubljano, Celje in Novo mesto, išče velika domača zavarovalnica. — Ponudbe poslati na: Ljubljana, poštni predal št. 4. 8032

Skladiščnik
se sprejme k stavbnemu podjetju. Prednost imajo taki, ki so že službovali na podobnih mestih. Pismene ponudbe na upravo «Jutra» pod «Gradba». 9308

Vešča kuharica
se sprejme takoj v stalno službo. Naslov pove upr. «Jutra». 9276

Vajenca
za mesarsko obrt in obenem lesno trgovino, iz poštene hiše, se sprejme na deželi. Pismene ponudbe na upr. «Jutra» pod šifro «Les». 9275

2 mizar. pomočnika
sprejme Jože Vižin, mizarstvo, Dorfarje, Sk. Loka. 9283

Učenca
sprejme takoj specerijska trgovina Franc Piškur, Stari trg 6. 9240

Slikar. vajenca
sprejme F. Zorc, Ambrožev trg 9. 9291

Pisarniška moč
vsestransko zaneslji va in popolnoma zmožna korespondenčnega in knjigovodskega posla, s perfektnim znanjem slovenskega, srbskega in nemškega jezika, se išče za industrijsko podjetje v Južni Srbiji Ozira se le na prvovrstno moč z dobrimi referencami Ponudbe se prosi pod značko «Vsestransko zanesljiv» na upravo «Jutra». 9237

Iščem pekovskega vajenca
starega od 15 let naprej, pridnega in poštenega. — Andrej Kolar, Grosuplje. 9038

Gospodična
se sprejme za popoldanske ure (2—6) k 14letni deklici in mlajšemu dečku. — Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Popoldan». 9246

Šoferja
treznega in zanesljivega, samo z dobrimi spričevali, sprejmem. — Ponudbe pod «Osebni promet» na upravo «Jutra». 9270

Postranski zaslužek
primeren za vsakogar. Pojasnila proti znamki 1 Din. — «Propaganda», reklamna družba z o. z. v Ljubljani, Selenburgova ulica št. 7/II.

Trg. pomočnik
mlad, želi mesta v trgovini mešane stroke, kjerkoli. — Naslov pove uprava «Jutra» pod šifro «Vesten 17». 9188

Strojepiska in stenografinja
vešča tudi drugih pisarniških del ter nemškega jezika v govoru in pisavi, išče mesta. Nastopi takoj. Cenjene ponudbe na upr «Jutra» pod «Takoj 4577». 9077

Šofer
vesten in zanesljiv, izučen avto-mehanik, želi premeniti mesto na osebni avto. — Dopise na upravo «Jutra» pod «Dobre reference». 9065

Gospod
vešč vseh pisarniških del, z blagajniško prakso, išče kakršnekoli službe pod vsakim plačilnim pogojem — Ponudbe na upravo «Jutra» pod značko «Delaven 4565» 9064

Prodajalka
izučena v vseh strokah, katera je zmožna zastopati tudi šefa ali šefinjo, želi mesta. Cenjene dopise pod «Zanesljiva 10» na podružnico «Jutra» v Celju. 9025

Perica
ki bi prihajala na dom prat, naj se oglasi pri g. Berce, Nunska ulica 17/II. 9318

Pridna šivilja
išče dela — gre tudi na dom. Naslov pove uprava «Jutra». 9307

Oskrbnik
išče službe pri kakšni graščini ali velikem poljedelskem posestvu. Naslov v upravi «Jutra». 9285

Kot hotel. sobarica
iščem službo v mestu ali letovišču. — Naslov pove uprava «Jutra». 9208

Gospodična
Nemka, iz zelo ugledne rodbine, popolnoma sirota, stara 26 let, želi mesta vzgojiteljice, oziroma kot pomoč v gospodinjstvu. Dopise pod značko «Prvovrstna moč 26» na upr. Jutra. 9284

Strojepiska in stenografinja
začetnica, išče službe. Ponudbe na upravo «Jutra» pod šifro «Išče». 9236

Mesto sluge
vratarja, čuvaja ali kako drugo primerno službo sprejmem. Nastopim lahko takoj. — Naslov na upravo «Jutra» pod značko «Zanesljiv 4705». 9249

Mlad trgovec
absolvent dvorazredne trg. šole, išče vsled opustitve trgovine z mešan. blagom primernega nameščenja kjerkoli. Zamore podati garancijo. Cenjene ponudbe se prosi pod značko «Pošten 8» na upr. «Jutra» 9251

Kontoristinja
s prakso, vešča slov. in nem. stenografije ter strojepisja, išče mesta za takoj Naslov pove uprava «Jutra» 9277

Šofer
samski, z večletno prakso, vešč vsakega popravila, z dobrimi spričevali, išče stalne službe. Cenjene ponudbe na upravo «Jutra» pod šifro «Zanesljiv 4685». 9227

Trgovec
35 let star, izobražen, vešč korespondence in knjigovodstva, želi službe kot potnik ali vodja trgovine. Naslov pove uprava «Jutra» pod «Delaven 85». 9230

Avto-mehanik
z 20letno prakso, želi premeniti službo. Dopise se prosi na upravo «Jutra» pod šifro «Zanesljiv 4710». 9256

Privatni uradnik
mlad, išče mesto občinskega tajnika ali v kaki pisarni. — Naslov v upravi «Jutra» pod «Vesten 87». 9229

Absolventinja
dvorazredne trgovske šole z nekoliko pisarniške prakse išče mesta kontoristinje, knjigovodkinje, blagajničarke, ali karkoli. Ponudbe pod šifro «Takojšen nastop 17». 9259

Prodam

PREMOG—ČEBIN
Wolfova 1/II. Telefon: 56. 481/I

Parni stroj
6 HP s 43 mm močno. 12 m dolgo transmisijo, kotel na 6 atm. pritiska, 230 l vsebine, jermenice in razno orodje, se poceni in pod ugodnimi plačilnimi pogoji proda. — Meznarič Rado, Maribor, Glavni trg št. 21. 9222

Tovorni avto
«Fiat», dvotonski in en «Fiat» enotonski, se prodasta Ponudbe na «Textilia», d. d., Ljubljana. Krekov trg 10. 7922

Dražba pohištva
se bo vršila dne 8. aprila ob ½ 2 popoldne v Wolfovi ulici št. 1, na kar se interesenti opozarjajo. 9139

Strešna opeka
in žlebnjaki, ker preostala, poceni več tisoč komadov naprodaj. Ponudbe na upr. «Jutra» v Mariboru pod «Opeka». 9221

Motorno kolo
«Douglas», 600 cm z visečim ventilom, skoraj tovarniško novo, se zaradi bolezni lastnika po zelo ugodni ceni proda. Ogleda se v trgovini H Kenda, Ljubljana, Mestni trg 17 7955

Svileni klobuki
najmodernejši v vseh modnih barvah se dobe od 120 Din naprej pri Z Mahnič-Gorjanc. Kopitarjeva ul. 1 Istotam se sprejemajo vsa popravila. 9260

Nov voziček
na 4 kolesih, zeleno barvan poceni proda F. Rojina, Zg. Šiška 50. 9207

Tovorni avto
«Ford», lahek, v dobrem stanju, se prav ugodno proda. Naslov pove upr. «Jutra». 9072

SALAMO
zajamčeno prvorazr blago
v poštnih omotih
razpošilja proti povzetju po tvorniških cenah stara specijalna veletrgovina
Jul. Schmidlin i drug
Zagreb
Preradovićeva ul. 24
Zahtevajte cenike! 7962

Otroški voziček
dobro ohranjen in kratka boa, popolnoma nova, se prodasta. Naslov pove upr. «Jutra». 9306

Lep «Landauer»
stiskalnico za seno in dva tovorna avtomobila poceni proda F Stupica, Ljubljana, Gosposvetska c. 1. 9303

Železne stopnjice
okrogle (Wendltreppe) 8½ metra visoke, 1.40 m premera, dalje 2 železni peči in 25 m² rabljenih steklenih šip, 5 in 3 mm debeline, pripravne za fotograf. atelje, se proda. Vpraša se v Beethovnovi ulici 6. 9302

„VARTA“
akumulatorske baterije se dobivajo pri: Franc Bar, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje št. 5. 9254-I

BSA motocikel
2 in tri četrt HP, skoraj nov, se ugodno proda. — Kolo je najnovejšega modela in malo rabljeno. Pri zadostnem jamstvu se proda event. tudi na obroke. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Motor 200». 9239

Trgovska oprava
se poceni proda. Naslov v upravi «Jutra». 9272

Sadno drevje
se proda. — Naslov pove uprava «Jutra». 9284

Gnojne prsti
več m³ se proda v Slomškovi ulici št. 6. 9286

Iz konkurzne mase
se manufakturno in galanterijsko blago poceni proda Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Ugodno 88». 9290

Kuhinjsko pohištvo
popolnoma novo, belo emaljirano, se proda. Naslov v upravi «Jutra». 9280

Kolesa izposojujem
Istotako prodam več dobro ohranjenih koles. J. Mrzlikar, Vič 94. 9243

Salonska omara
za perilo, iz hrastovega lesa, se proda. Naslov pove uprava «Jutra». 9265

Damski plašč
spomladanski — popolnoma nov, modre barve (model) se po ugodni ceni proda. Naslov pove uprava «Jutra» 9271

Planinski mah
večjo količino, prvovrstno blago, imam naprodaj Ponudbe z navedbo cene na upravo «Jutra» pod značko «Planinski mah». 9235

Ford avto
v zelo dobrem stanju, stara tipa, z izvrstno, dobro mašino, se proda. Naslov pove uprava «Jutra». 9250

Kostum
skoraj nov, se ceno proda na Starem trgu 2/III, na sredi. 9260

Pridelki

Semenski krompir
tep, zdrav, zbran, beli, razpošilja samo na vagone franko vsaka postaja v Sloveniji kg po 1'15 Din Jos. Hartmana nasl V Sbil, Velike Lašče 7977

Kupim

Otroški voziček
dobro ohranjen, kupim. — Naslov pove uprava «Jutra» 9310

Dvokolo
rabljeno, kupim. Ponudbe pod «Bicikel» na upravo «Jutra». 9294

Kdo ima naprodaj vse letnike revije
«Naši zapiski»
— Ponudbe na uredništvo «Jutra» 7991

Hrastovih pragov
50 kom. 5.00 × 23/24 in 1500 hrastovih železniških pragov 20/15/220, se kupi za takojšnjo dobavo. — Ponudbe na naslov: Jože Oražen, Selo 30, Moste pri Ljubljani. 9262

Fiat 501
Ausold Bianchi Berlieb ter slične avtomobile kupi Haseibach, Celje. 9238

Pouk

Klub esperantistov v Ljubljani
otvori v petek 9. t. m. tečaj za začetnike. Interesenti naj se priglasijo navedenega dne ob 19.30 v šentjakobski šoli. Učnina mesečno 15 Din, za dijake 10 Din. 9317

Inštruktor
za dijaka nižje realne gimnazije, se išče. — Ponudbe naj se blagovoli nasloviti na upr. «Jutra» pod šifro «Inštruktor». 9297

Posti

Enonadstropna hiša
z vrtom, v Krškem, pripravna za trgovski lokal, se proda. Dopise na naslov: Lena Auman, Krško. 9127

Žago v najem
odda elektrarna na Dobrovi pri Ljubljani. Dražbeni pogoji so na vpogled v občinski pisarni do 8. aprila. — Načelstvo. 9154

Pozor! Pozor!
Gostilna
sama ali z velikim gospodarskim poslopjem, po želji tudi njive in travniki, se odda v najem. Ponudbe na upravo «Jutra» pod šifro «Prometna gostilna». 9109

Kupci, pozor!
Nova stavba — kolodvor Tezno — blizu šole, med tovarnami ¼ ure od Maribora, z 2 stanovanjema (1 pritlično in 1 podstrešno), vsako obstoječe iz 2 sob, kuhinje in shrambe, pod hišo je tudi klet, nadalje tudi pralna kuhinja, 2 drvarnici, a pred hišo 2 vrta za zelenjavo, studenec ter prostorno dvorišče, se pod ugodnimi pogoji proda za 150.000 Din. — Polovica se ima plačati takoj, a ostalo po dogovoru. Event. se da tudi v najem s takojšnjo vselitvijo. — Franjo Špes, stavbno podjetje, Maribor, Tržaška cesta. 9093

Posestvo
s trgovino in gostilno se proda za 150.000 Din, ali pa pod ugodnimi pogoji da v najem. Dopise na upravo «Jutra» pod šifro «Ženen». 9024

Vinograd. posestvo
prvovrstno z velikim sadonosnikom in poljem, v mariborski okolici, ugodno naprodaj. — Ponudbe pod «Lepa lega» na podružnico «Jutra» v Mariboru. 8055

Vrt (njiva)
ob cesti na Gorenjsko železnico, se odda v zakup za več let. — Naslov pove uprava «Jutra». 9305

Gospodar. poslopje
hišo z gostilno, trgovino z mešanim blagom, mesarijo, vinograd, travnike, njive, gozde, vse skupaj 50 oralov, 300 hl vina, vinske sode itd., na glavni cesti Sv. Barbara v Halozah, prodam radi obiteljskih razmer. — Cena se izve pri ogledu. Naslov pove upr. «Jutra». 9253

Lokali

Gostilna
dobro idoča, v sredini mesta, se odda Dalmatincu. Cenjene ponudbe na upravo «Jutra» pod «Dalmatinec». 9179

Lokal
z izložbo išče v Ljubljani Stefanović, Zanikova ulica št. 9/II. 8057

Trgovski lokal
s skladiščem in stanovanjem v mestu, se takoj odda. Ponudbe na upravo «Jutra» pod značko Trgovski lokal 4012». 8018

Trgovski lokal
manjši, se odda na prometni cesti proti odškodnini. Naslov pove uprava «Jutra». 9279

Stanovanja

Stanovanje
3, event. 2 večjih sob, kuhinje in pritiklin, išče trgovec, poročen, brez otrok, v sredini mesta v stari ali novi hiši za takoj ali pa do septembra. Cena in drugo po dogovoru. Cenjene ponudbe na upravo »Jutra« pod «Jesen 1926». 7890

Maribor! Ljubljana!
Stanovanje
obstoječe iz sobe, predsobe in kuhinje, suho in zelo prostorno, v sredini Maribora, Slovenska ulica, se zamenja z istotakim ali večjim v Ljubljani. Termin maj ali poznejše. Ponudbe na podružnico «Jutra» v Mariboru pod značko «Zamenjava stanovanja». 9090

Mesečna soba
lepa in zračna, v neposredni bližini Tivolija, s posebnim vhodom in elektriko se odda boljšemu gospodu. Vpraša se v vili na Bleiweisova cesta št. 27/II. 9268

2 solnčni sobi
opremljeni ali prazni, oddam. Naslov pove uprava «Jutra». 9309

Ena ali dve gdč.
se sprejmeta na stanovanje in hrano. Naslov pove upr. «Jutra». 9319

Opremljena sobica
event. s hrano, se odda v Šolskem drevoredu 2/III. 9181

Stanovanje
5 sob, s kuhinjo, pritiklinami in vrtom se odda. — Naslov pove uprava «Jutra» 9292

Gospodična
se sprejme na stanovanje proti mesečni najemnini 100 Din. Naslov pove uprava «Jutra». 9274

Stanovanje
3 sob, moderno, se zamenja z večjim. — Ponudbe pod «Večje» na upravo «Jutra» 9282

Lepo stanovanje
obširno, in trgovski lokal, se za julij odda. Naslov v upravi «Jutra». 9273

Gospod
se sprejme takoj v sredini mesta na stanovanje in hrano. Naslov pove uprava «Jutra». 9304

Soba
z 2 posteljama in hrano se takoj odda v Rožni ul. št. 15. 9287

Sobo
s posebnim vhodom, elektr. razsvetljavo in parketirano, oddam. Naslov pove upr. «Jutra». 9288

Mesečna soba
opremljena, se odda čez dan odsotnemu gospodu v Streliški ulici 10/I. 9289

Velika soba
lepo opremljena, z elektr. razsvetljavo, se odda enemu ali dvema gospodoma. Naslov pove uprava «Jutra» 9281

Opremljena soba
lepa in solnčna, se takoj odda v Gledališki ulici 7, pritličje, desno. 9278

Gospodična
se sprejme z vso oskrbo v zračno sobo na Gosposvetski cesti 12/I. 9267

Prazni sobi
1 veliko ali 2 manjši, išče zakonska dvojica brez otrok za 1. maj. — Ponudbe na upravo «Jutra» pod značko «27». 9165

Opremljena soba
se odda gospodu z 12. aprilom. Naslov pove uprava «Jutra». 9269

Soliden gospod
dobi sobo na Sv. Petra nasipu št. 71 — g. Gale. 9245

Opremljena soba
zračna, se odda mirni gospodični. Naslov v upravi «Jutra». 9257

Mesečna soba
se odda 2 gospodoma. — Naslov pove uprava «Jutra» 9261

Ljubljana Maribor
Stanovanje
2 velikih, solnčnih sob, kuhinje in pritiklin v sredini mesta Ljubljane, se zamenja z enakim ali manjšim v Mariboru. Ponudbe na upravo «Jutra» pod značko «Nujno 31». 9204

Opremljena soba
lepa, z električno razsvetljavo in posebnim vhodom, bliži kolodvora in pošte, se takoj odda. Naslov pove «Jutra». 9296

Dopisi

Gospodično
v belem plašču z rdečim klobučkom, opazovano v ponedeljek na povratku iz Šmarne gore prosim, da se javi pod značko «Veleturist» na upravo «Jutra».

V'ova
srednjih let, z majhno pokojnino, s finim simpatičnim nastopom, želi znanja v svrho olajšanja življenja z neodvisnim, dobro situiranim gospodom od 35—55 Dopise pod značko «Iskrena ljubezen» na upravo «Jutra». 9315

Simpatični gospodični
idoči v ponedeljek popoldne mimo Bellevue proti Šiški, naj pišeta pod šifro «Nemško nahruljeni počasnež» na upravo «Jutra». 9300

B. 5.
Hvala! Sem v četrtek in petek v Lj. — Se vidimo? 9248

Franzl!
Vesele praznike zvesta Ljubčeka. 9226

Prerokovanje
Ako hočete izvedeti svojo bodočnost, obrnite se na znamenitega egipt. grafologa, kateri Vam pove bodočnost Dobil sem mnogo zahvalnih pisem iz raznih mest ki sem jih posetil v Evropi. — Naslov stanovanja: Ben Ali, hotel «Soča», soba 16. — Stranke sprejemam od 9—1. in od 2.—8 ure. Zadnji teden — samo do nedelje. 9311

Klavirski amater
išče znanja violinistke, čelistke, pevke itd. Dopise pod «Skupno sviranje» na upravo «Jutra». 9299

Spomini
Oprosti! Nerazumljivo. Piši čimpreje natančno s potovanja. — Poljube, vedno Tvoj —. 9252

Ženitve

Kateri
dobro situirani, starejši gospod bi poročil trgovsko in gospodinjsko izobraženo gospodično, staro 35 let, z doto in bolo. Ločenci izključeni. Dopise pod šifro «Samostojna 35». 9232

Mlad obrtnik
agilen, želi znanja z gospodično, ki ima veselje do pekovske obrti, radi skorajšnje ženitve. Dopise s sliko je poslati na upravo «Jutra» pod «Velikonočni pirhi». Tajnost zajamčena. 9228

Kapital

Družabnika
z jamstvom ali strokovnjaka z dobrimi priporočili sprejmem v dobro vpeljano manufakturno trgovino v Ljubljani. — Ponudbe na poštni predal 157. 7923

40.000 Din
posojila iščem. Prvovrstna garancija. Ugodne obresti. Vrnem 50.000. Rabim nujno Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Redka prilika 16». 9293

2000 Din
posodim za 2 meseca proti garanciji. — Vprašati pod «Poštenost 14» na upravo «Jutra». 9295

Družabnik (ca)
k dobro idoči trgovini, s kapitalom in soudeležbo, se išče. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Kapital 20». 9102

Trg. mešan. blaga
podružnica Kranj, se odda v najem ali na račun agilnemu, neoženjenemu trgovskemu sotrudniku. — Imeti mora vsaj 30—50.000 Din gotovine ali prvovrstno garancijo pri manjši gotovini. Prednost imajo tukajšnji, ki so zmožni trgovino samostojno voditi, ki so prosti vojaščine, ter jim je okolica Kranja znana Pogoji ugodni. Ponudbe je nasloviti na imetnika: Franc Majdič, Kranj. 9086

Oseba

Gramofon
s 35 ploščami, prodam za 900 Din. Rožanc, Sv. Petra cesta št. 2/II. 9263

Izgubljeno

Ključ
se je našel včeraj pred sodnijo. — Dobi se v upravi «Jutra». 9301

Razno

Revizije, bilance, organizacijo uprave, upeljavo knjigovodstva, izvensodne poravnave
trgovskih, obrtnih in industrijskih podjetij oskrbujemo točno, kulantno in zajamčeno tajno. Vprašanja pod «Kocesijonirani revizijski bureau» na upravo «Jutra». 7908

Kdor mi odstopi
podstrešni prostor za nekaj let, mu napravim lepo stanovanje. — Pismeno na upravo «Jutra» pod značko «Podstrešje». 9313

Gostilna Split
Sp. Šiška, Celovška c. 81 (bivša hiša Brant) toči prvovrstna dalmatinska vina Opolo in belo Vis po 12 Din, čez ulico 11 Din in fino črno po 10 Din. 9314

Slovenski fantje
Savske pekarske čete v Zagrebu želimo vsem znancem, prijateljem fantom in dekletom srečne velikonočne praznike. Joško Cop, Jesenice, Gorenjsko; Franc Merhar, Prigorica, p. Dolenja vas; Peter Cvenkelj; Močnik Anton, Slatina, Šorli Leopold, Ljubljana; Dolenc Matevž, Borovnica; Hudobivnik Danijel, Osilnica, Josip Cerk, Trbovlje; Franc Zevnik, Kranj; Prinar Jernej, Zalog; Ivan Dolinar. 9231

VARTA
9255
A za: T
R radio, R
T automobile, A
telefone,
razsvetljavo,
i. t. d., i. t. d.
ATRAVARTA

Hinko Engelsberger
in
Jožica Žager
sta se vzela
na velikonočni ponedeljek
v Tržiču

Globoko žalostni naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da nas je naša srčnoljubljena mama, sestra, stara mama in teta, gospa

Marija Urbas roj. Milavec

po dolgi, mučni bolezni za vedno zapustila.

Pogreb bo v četrtek ob 9. uri na domačem pokopališču. 3047-a

Ivanje selo-Rakek, 4. aprila 1926.

Žalujoči ostali.

100 do 200 m
dobrih, že rabljenih
tračnic
za jamske vozičke
se kupi.
Najzadnje ponudbe na:
Celjska opekarna
Edm. Unger-Ullmann,
Celje.
1939-a

Gaston Leroux: 10

Prikazen v Operi

Nadzornik je začel takoj nekaj jecljati in je omenil poročilo.

»Zakaj pa so se ti ljudje prav za prav smejali?« je vprašal Moncharmin.

»Gospod ravnatelj, menda so dobro večerjali in so bili bolje razpoloženi za burke nego za lepo glasbo. Komaj so vstopili v ložo, so prišli zopet ven in poklicali vratarico, ki jih je vprašala, kaj žele. Dejali so ji: »Poglejte v ložo! Kajneda ni nikogar notri?«... »Ne!,« je odgovorila vratarica. — »Ko pa smo mi stopili noter,« so zatrjevali, »smo zaslišali glas, ki je rekel, **da je že nekdo tu.**«

G. Moncharmin ni mogel pogledati g. Richarda, ne da bi se nasmehnil. Zato pa se g. Richard ni smehljal. Preveč je bil svoj čas »deloval« na tem polju, da ne bi spoznal v prostodušnem pripovedovanju nadzornikovem vseh znakov tistih zlobnih šal, ki v začetku zabavajo svoje žrteve, nazadnje pa jih spravijo v bes.

Nadzornik, ki se je hotel prikupiti smehljajočemu se g. Moncharminu, je menil, da se mora tudi sam nasmehniti. Preklicani smehljaj! Pogled g. Richarda je kot strela treščil v ubogega uradnika. Revež je takoj skušal pokazati grozno osupel obraz.

»Ko so ti ljudje prispeli, ali je bil kdo v loži ali ne?« je grmeč vprašal strašni Richard.

»Nihče, gospod ravnatelj, nihče! Tudi v obeh sosednih ložah ni bilo nikogar, prisegam vam! Roko položim v ogenj, to ni nobena norčija!«

»In kaj pravi vratarica?«

»O, njena razlaga je priprosta; ona pravi, da je to bil fantom Opere.«

Nadzornik se je zarežal. Hitro pa se je prepričal, da ni storil prav, zakaj komaj je izgovoril besedi **fantom Opere,** že se je mrak na obrazu g. Richarda pretvoril v bes.

»Pošljite po vratarico!« je zapovedal... »Takoj jo privlecite sem! Potem pa ven s to svojatjo!«

Nadzornik je hotel ugovarjati, toda Richardov strašni krik: »Molčite!«, mu je zapahnil usta. Ko se je zdelo, da so ustnice nesrečnega podložnika za vse večne čase zaprte, je g. ravnatelj ukazal, naj se zopet odpro.

»Kaj je to — fantom Opere?« je zarenčal.

Nadzorniku pa je govorica popolnoma odrekla. Z obupom in mimiko je skušal dopovedati, da ne ve ničesar ali prav za prav, da noče vedeti ničesar.

»Ali ste ga vi videli, fantoma Opere?«

Nadzornik je odločno odkimal z glavo, češ da ga nikdar ni videl

»Tem slabše,« je hladno izjavil g. Richard.

Nadzornik je pogledal tako debelo, da so mu oči uhajale iz jamic. Ni mu šlo v glavo, zakaj je g. ravnatelj izgovoril čudni besedi: tem slabše!

»Zato, ker hočemo obračunati z vsemi tistimi, ki ga niso videli!« je razložil gospod ravnatelj. »Ker je povsod, ni dopustno, da ga ne bi nikjer ugledali. Pri meni se mora služba vršiti, kot se spodobi!«

»Kaj je to — »fantom Opere«?« je zarenčal.

Nadaljevanje »lože št. 5.«

Po teh besedah se g. Richard ni prav nič več zmenil za nadzornika, temveč je razpravljal o različnih zadevah z oskrbnikom, ki je pravkar stopil. Nadzornik je mislil, da sme oditi, zato se je čisto tiho, oh, ljubi Bog! tako tiho... ritensko približal vratom. Kar je opazil g. Richard to pomikanje in pribil možakarja na mesto z grmečim ukazom: »Da se mi ne ganete!«

Po naročilu g. Rémyja so bili šli iskat vratarico, ki je bila hišnica v Provansalski ulici, par korakov od Opere. Kmalu je vstopila v kabinet.

»Kako vam je ime?«

»Gospa Giry! Saj me poznate, gospod ravnatelj. Mama sem mali Giry, mali Meg, kaj bi!«

To je bilo rečeno s tako odločnim in slovesnim glasom, da je napravilo za hip vtis na g. Richarda. Pogledal je gospo Giry (njen šal je bil ob barvo, čevlji ponošeni, stara kiklja iz tafta, sajast klobuk). Po ravnateljevem obnašanju je bilo očividno, da nikakor ni poznal, ali pa se ni spominjal, da bi bil poznal gospo Giry, kakor tudi ne male Giry in »celo male Meg ne!« Toda napuh gospe Giry je bil tolik, da se ja slavna vratarica domišljala, da jo pozna cel svet.

»Ne poznam!« je nazadnje razglasil gospod ravnatelj... »Navzlic temu pa bi želel zvedeti, kaj se vam je pripetilo snoči, da sta morala z gospodom nadzornikom poklicati občinskega stražnika...«

»Že sama sem Vas mislila poiskati, da govorim z Vami, gospod ravnatelj: Samo zato, da nas ne doletijo iste neprilike kot gg. Debienna in Polignyja... Ta dva me v začetku tudi nista hotela poslušati...«

»Tega Vas nisem vprašal. Vprašam Vas, kaj se Vam je zgodilo sinoči.«

Gospo Giry je zalila rdečica od ogorčenja. Še nihče ni govoril z njo v takem tonu. Stala je, kot da hoče odšti in že je nabirala gube svoje kiklje ter dostojanstveno gugala pero svojega sajastega klobuka. Končno pa se je le premislila, sedla je zopet in dejala z nadutim glasom:

»Zgodilo se je, da so že zopet nadlegovali fantoma!«

G. Richard je ravno hotel izbruhniti, ko se je k sreči vmešal g. Moncharmin in prevzel vodstvo zaslišavanja, iz katerega je jasno izhajalo, da se zdi gospe Giry čisto naravno, če se zasliši glas, ki pravi, da so ljudje v loži, kjer nikogar ni. Tega pojava, ki ni bil zanjo prav nič nov, si ni znala tolmačiti drugače, kot da se je vtaknil vmes fantom. Tega fantoma nihče ni videl v loži, slišal pa ga je lahko vsakdo. Sama ga je čula, pogosto in njej se že sme verjeti, njej, ki nikoli ne laže. Lahko vprašajo gg. Debienna in Polignyja in vse tiste, ki jo poznajo in tudi g. Izidorja Saacka, ki mu je fantom zlomil nogo!

»Oho, kaj?« je prekinil Moncharmin. »Fontom je zlomil nogo ubogemu Izidorju Saacku?«

Gaspa Giry je široko odprla oči, v katerih se je zrcalilo začudenje nad tolikšno nevednostjo. Vendar je privolila, da pouči ti nesrečni avši. Zadeva se je bila pripetila za časa gg. Debienna in Polignyja, prav tako v loži št. 5 in tudi med predstavo »Fausta«.

Gospa Giry kašlja, uravnava svoj glas... in začenja... Človek bi menil, da namerava peti celo Gounodovo partituro.

Edino največje in najmodernejše podjetje te vrste v Sloveniji.

Velepražarna kave

MEZNARIČ RADO, Maribor, Glavni trg štev. 21.

Tel. interurban 476
Brzojav Meznarič Maribor.

Trgovci, zahtevajte ponudbe. 129

RENAULT automobili
osebni in tovorni vseh velikosti
danes neprekosljivi.
Zastopstvo za Slovenijo **A. LAMPRET,** Ljubljana, Dunajska cesta 22.

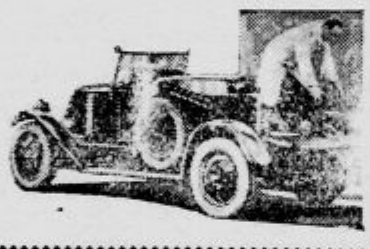

1600 a

400 metrov tračnic
(Vollbahn)
(800 metrov tračnic, 30-33 kg per 1 f. meter, Type S. B. X.), nadalje ravno taka simetrična 7 stopinj 30 **mehko,** skupno z drobnim materijalom **se vredno proda.**
Dr. Franc G. Strafella-sches Sekretariat, Graz, Schillerstrasse 26, Tel. 20-87 3065-a

Steyer avtomobil
40 HP, šest do sedemsedežni, v zelo dobrem stanju, malo vožen, s kompletnim priborom, takoj po ugodni ceni za oddati. Ponudbe pod šifro „Dober voz" 3046 a

Stefan Vincek
auto-tapetnik in sedlar
Tržaška cesta 9, Glince
Specijalna delavnica za tapeciranje avtomobilov in otročjih vozičkov, izdelovanje denarnic, aktovk, damskih torbic, ter vseh usnjatih popotnih predmetov

Kadar nujno rabite poslovno knjigo, načrtano in vezano po Vaši osebni želji
bodete najbolje postreženi
V KNJIGOVEZNICI K. T. D. V LJUBLJANI,
43-5 Kopitarjeva ulica 6/II.

Zaklane prašiče
prevzamem v prodajo. Zaželjena teža 30 — 70 kg. Reelna preskrba. Najcenejša zaračunanja. **(Johann Koch,** Städtischer Schweinekommissionär **München,** Wittelsbacherstrasse 15). 3053 a

Tračnice
skretnice
okretaljke
vagonete
dvojne kotače
zračne železnice
vsake vrste moderne
transportne naprave
železne konstrukcije
1901-a dobavlja najceneje
„Alat" d. d., tvornica vagoneta
ZAGREB, Na Kanalu 10 — Telefon 24—50

Vrtnarja, elektrotehnika, pomočnika elektrotehniku in mizarja
sprejme v službo takoj Prizrenska okrožna bolnica I. reda v Prizrenu.

Reflektanti morajo dokazati, da so odslužili vojsko, ne smejo biti pod 20, niti nad 30 let stari, samci, in morajo predložiti prošnjo, kakor je to predpisano v čl. 12 zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencih, in prošnji predložiti vse dokumente, katere zahteva omenjeni zakon.

Poleg v prej imenovanem zakonu označene plače bodo imeli dotični brezplačno hrano in stanovanje v bolnici.

V prošnji treba navesti, da-li je prosilec absolvent kake strokovne šole, sicer pa dokazati s spričevali daljšo prakso. Prosilec, ki bo sprejet, bo telegrafski obveščen in mora takoj nastopiti službo.

Prošnjo je taksirati s 5 dinarsko taksno znamko, ostale priloge kakor to zahteva zakon o taksah. 2083 a

Iz pisarne prizrenske okrožne bolnice v Prizrenu,
dne 28. marca 1926.

✝ 3045 a

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem na znanje, da je Vsemogočni danes 4. t. m. ob 4. uri zjutraj po mučni bolezni, previdno s svetimi zakramenti za vedno odpoklical od nas našo ljubljeno mamo, staro mamo in teto gospo

Marijo Kržišnik

Pogreb nepozabne nam rajnke bo v torek, dne 6. t. m. na pokopališče na Bledu. Prosi se tihega sožalja.

Rečica pri Bledu.

Emil Kržišnik, soprog, **Oskar, Niko,** sinova, **Emilija Babinek,** hči, **Ivan Babinek,** zet, **Marija, Emil, Ana.** vnuki.

Elegantna dama
nabavlja
svojo garderobo
v Zagrebu pri
Artur Bergman,
Marovska 17.

Naprodaj je celotno, obširno, v zapuščino gospoda AVGUSTA TOMAŽIČA spadajoče
posestvo v Ljubljani
na Dunajski cesti
obstoječe iz hiše, dvoriščnih in gospodarskih stavb in velikega vrta.
Pojasnila glede prodaje se dobe v odvetniški pisarni dr. Albina Smoleta, odvetnika v Ljubljani, Sodna ulica št. 9
2036 a

Kdor oglasuje, ta napreduje!

✝

Podpisana tvrdka naznanja žalostno vest, da je bil njen preddelavec, gospod

Franc Seničar

po 55 letni zvesti službi, po kratki bolezni v starosti 74. let od Vsemogočnega odpoklican.

Franc Seničar je bil vzor pridnosti in zvestobe in leta 1901 za 30 letno in leta 1921 za 50 letno zvesto službovanje odlikovan.

Slovenjgradec, dne 1. aprila 1926

Franc X Pototschnig
tovarna usnja.

3052 a

✝

Alojzij Durjava v svojem in v imenu sorodnikov javlja tužno vest, da je v soboto ob pol 12. po kratki in mučni bolezni v starosti 54. let preminula njegova ljubljena soproga

Rozalka

Pogreb nepozabne pokojnice se je vršil na velikonočni ponedeljek ob 16. uri iz hiše žalosti na pokopališče pri Sv. Ivanu.

Rakitnik, dne 6. aprila 1926.

3048 a

✝

Tužnim srcem naznanjamo, da je naša dobra stara mamica, tašča, gospa

Ana Polanc

posestnica v St. Jerneju,
dne 29. marca t. l. bogu vdana za vedno zaspala.

Zahvala.

Podpisane rodbine izrekamo najprisrčnejšo zahvalo vsem, ki so spremili pokojnico na zadnji poti. Posebno pa se zahvaljujemo tukajšnjemu gasilnemu in sokolskemu društvu, pevcem ter darovalcem vencev in cvetja.

Polanc, Gantar, Kušljan, Gorišek.

Naznanilo in zahvala.

Na velikonočno soboto je poklical Vsegamogočni našega nepozabnega soproga, skrbnega očeta, brata, dedeka, strica, tasta in svaka, gospoda

FRANCA JERAS-A

nadsprevodnika v pokoju in posestnika

po dolgi mučni bolezni k Sebi. Pogreb se je vršil na velikonočni ponedeljek ob 4. uri popoldne iz splošne bolnice na pokopališče k Sv. Križu. — Četudi radi praznikov njegove smrti ni bilo mogoče naznaniti, ga je spremljalo na zadnji poti veliko stanovskih tovarišev, prijateljev, in znancev, katerim se tem potom najsrčnejše zahvaljujemo enako darovalcem cvetja in pevskemu društvu Krakovo-Trnovo za lepo petje. 3060-a

Žalujoči ostali

Urejuje dr. Albert Kramer. Izdaja za Konzorcij «Jutra» Adolf Ribnikar. Za Narodno tiskarno dd. kot tiskarnarja Fran Jezeršek. Za inseratni del je odgovoren Alojzij Novak. Vsi v Ljubljani.